

občina krško

LETO VIII. ŠTEVILKA 9. 25. SEPTEMBER 1987

SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

REDNI LETNI REMONT NEK

V petek, 21. 8. 1987 zvečer, so v jedrski elektrarni Krško začeli peti redni letni remont, ki bo eden najkrajših doslej, saj bo trajal skupno le okoli 45 dni, kar je 20 dni manj od povprečja. Ponovna sinhronizacija 630 — megavatnega generatorja je predvidena 11. 10. 1987.

Tudi letos so delavci NEK v času remonta opravili menjavo tretjine gorivnih elementov, ki se je začela 28. avgusta in bila zaključena v tednu dni. Menjava goriva je sicer ena najpomembnejših in najzahtevnejših aktivnosti, vendar je ob natančnih pripravah nanjo strokovnjakom NEK postala že dokaj rutinska.

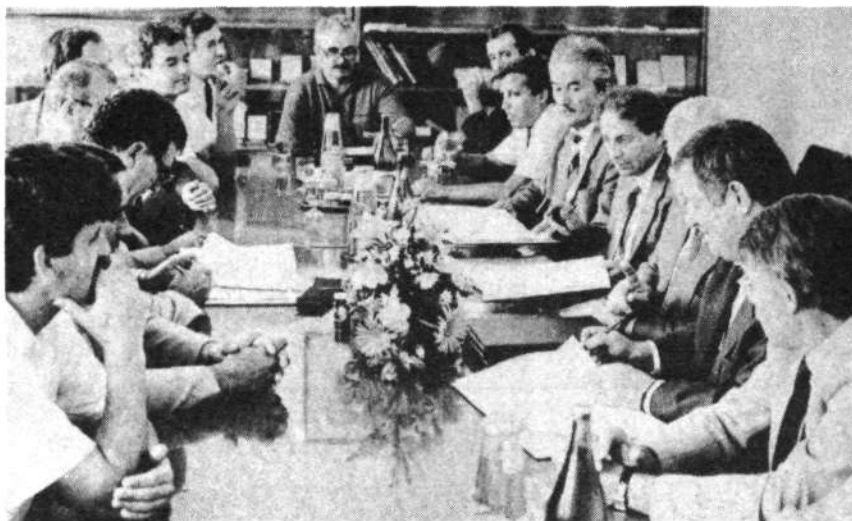
Na sekundarni strani elektrarne tudi letos pregledujejo in po potrebi zamenjujejo dele na turbini, generatorju, pomembnejše opravilo je modifikacija pregrevalnikov in ločevalnikov pare ter pregled dizelskih generatorjev.

Na primarnem delu elektrarne so poleg menjave goriva najpomembnejša dela na motorju primarne črpalke, montaža pomožnega dvigala na polarnem dvigalu, po končanih remontnih delih pa sledijo priprave elektrarne za start, testiranje in sinhronizacija s preizkušnji na raznih nivojih moči, vključno s testom pri polni moči.

Kako nam je 18 dni pred planiranim zaključkom remonta povedal koordinator remonta, inženir Vučetić, dela doslej potekajo v skladu s planom in če bo nepredvidenih težav, bo elektrarna sredi oktobra v polnem obratovanju, kar bi tudi pomenilo, da obstajajo dobri izgledi za realizacijo letošnjega plana proizvodnje. Pred remontom je namreč NE Krško dosegla novo najdaljše obdobje obratovanja brez prekinitve, in sicer 180 dni na mreži.

Kot je bilo v sredstvih javnega obveščanja že objavljeno, je res, da delavci NE Krško letos veliko truda vlagajo v sprotno dobavo nadomestnih delov, ker v večini primerov prej ni bila mogoča zaradi pomanjkanja deviznih sredstev in dolgotrajnih postopkov. Vendar pa s tem ni ne bo zmanjšana varnost elektrarne, trpela bi lahko le njena razpoložljivost.

S. M.

Sredi avgusta so v krški Tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj podpisali pogodbo o pokritju prejšnjih izgub in izgub, ki jih sanacijski program za papirnico v Titovem Drvarju predvideva le še za letošnje drugo polletje. Za krško tovarno je pogodbo, s

katero je združeno delo Bosne in Hercegovine zagotovilo ustrezne ugodne kredite, podpisal predsednik poslovnega odbora SILVO GORENC, za drugo pogodbeno stran pa DJORDJE ZARIĆ. (Foto: Jože Simčič, besedilo: Niko Keše)

Uspehi krških vinogradnikov

Kletarji krškega M-Agrokombinata so letos ponovno poželi vrsto visokih mednarodnih priznanj za vina iz lanske letine. Tako je pozna trgatav Laškega rizlinga, obrana 14. in 15. oktobra 1986, ocenjena najvišje v kategoriji polsladkih poznih trgatav na aprilski mariborski prireditvi »vinski letnik«. V Novem sadu je na spomladanskem sejmu prejela zlato medaljo, na ljubljanskem velesejmu (Vino '87) pa je prejela veliko zlato medaljo kot edini Laški rizling v tej kategoriji.

To vino je na prvi ocenitvi (aprila) bilo deležno tudi ustnega priznanja. Strokovnjaki so menili, da gre po organoleptičnih značilnostih sodeč, za značilno pozno trgatav, ki je niso uspeli doseči niti stajerci, znani po kakovostnih poznih trgatavah.

To je bila tudi edina velika zlata medalja, podeljena v posavskem vinorodnem rajonu, ki sicer obsega Posavje, Dolenjsko in Belo krajino.

Agrokombinatova modra frankinja, obrana 1986, je letos v Ljubljani prejela srebrno medaljo in v Novem mestu zlato

medaljo. Ravno tako so krški vinarji osvojili diplome za sremičan beli in za čviček v Ljubljani ter srebrno medaljo za čviček na sejmu v Novem sadu.

Koga zbada neža?!

Turistična bodeča neža, ki jo je pred kratkim TV Ljubljana podelila za naravnost vzorno zanemarjeno najdišče Neviodunum, spleti ni stvar, ki bi jo kazalo pozabiti. Prej bi jo lahko razmnožili. Pa se najprej malo pomudimo pri Neviodunumu.

Slišati je govorice, češ da je »priznanje« upravičeno podeljeno vsem ostalim, da pa krajevne skupnosti Drnovo nima smi-

sla zapisati na tak seznam. Morda res ne, a le v primeru, da bi potem sestavili seznam nekakšnih krivcev prvega reda. Res je namreč, da so izkopenine Neviodunuma dokaz o nekoč cvetoči civilizaciji na našem ozemlju, kakršnih je bilo na območju današnje Slovenije kaj malo (Emona, Poetovia, Neviodunum; Siscia je pa že »pri sosedih«). Res pa je tudi, da je naša domovina polna ostankov preteklih kultur in da (recimo) doslej še nismo uspeli oskrbeti in urediti niti ljubljanskega gradu.

Po drugi plati pa se prebivalci Drnovega vsakodnevno srečujejo s poraženimi izkopeninami Neviodunuma, gotovo bi kdo tudi potreboval travo in če kdo, bi vsaj oni morali skrbeti, da jimsedaj bujno cveteče bodeče neže ne prerastejo v dračje. Ne bi radi učiteljev učili, kako naj vzgajajo otroke, a prepričani smo, da bi kaka razredna skupnost vendarle lahko

prevzela skrb za zanemarjeni spomenik. Tako bi spomeniku ohranili kulturne vidice, učence pa bi morda le lahko temeljiteje seznanili z lokalno (slavno) zgodovino.

Vzdrževanje kulturnih spomenikov je sicer breme, a z nekaj domiselnosti in prizadevnosti bi lahko služilo tudi privabljanju ljudi, na primer radovednih turistov v bližnjo gostilno. Sami kamni Neviodunuma namreč ne povedo ničesar, komaj kaj bolj je zgovorna propadajoča tabla ob glavni cesti (drugih oznak itak ni) in vas sama deluje zanemarjeno, neurejeno, negostoljubno. Če bi imela gostilna pred vrati velik pano in v njem stalno razstavo zanimivih dokumentov, ki bi ponazorili dejanski pomen in velikost izkopenin Neviodunuma, bi si jo gotovo ogledal marsikdo in se spotoma oglasil še v lokalu po pijačo. Gotovo tudi ne bi bil odveč podoben pano na parki-

rišču gostilne Kovačič in oglasna tabla ob avtocesti. Pa kaj! Za to ni treba nobenih odborov, zakonov, sporazumov. To bi lahko in bi morali urediti krajsani sami, kar pa seveda ni najbolj lagodna rešitev (zanje).

Ika

Občinska turistična zveza Krško

VABLJENI NA VINSKO TRGATEV — KRŠKO '87!

Človek ima svojo pamet,
vino pa svojo.

Vino smeš ljubiti,
a se ne smeš vanj zaljubiti!

Turistično društvo Krško se je po prireditvi KRŠKI POLETNI VEČER odločilo, da letos pripravi še eno srečanje na Trgu Matije Gubca. V SOBOTO, 3. OKTOBRA 1987, se bo na tem prostoru ob 16. uri začela vinska trgatev z naslovom — KRŠKO '87. Poleg domače zabavno-kulturne ter kulinarično-degustacijske ponudbe bodo tja do polnoči igrali in peli letošnji ptujski zmagovalci — ŠTAJERSKIH 7. Pridite!

Organizatorje prvega krškega poletnega večera je vzpodbudil številni obisk občanov, da so tokrat povabili k sodelovanju našo znano delovno organizacijo AGROKOMBINAT KRŠKO. Njeni strokovnjaki bodo pripravili degustacijo in prodajo buteljčnih vin. Med njimi bo tudi laški rizling, ki je letos na sejmu v Ljubljani prejel najvišje priznanje. Razstavili in prodajali bodo tudi svoje grozdje in sadje, morda pa se bodo predstavili tudi njihovi mesarji s ponudbo klobas in kotlovin.

Z željo, da bi celotno prireditev dvignili na višjo raven, so povabili tudi prizadenečlanice iz aktivna kmečkih žena. Mnogi že dobro poznate njihove dobrote, pa naj gre za kmečki kruh ali potico. Mislimo, da se bo v prostor na trgu pred DKD E. Kardelja lepo podal tudi prikaz vinogradniške opreme.

K sodelovanju smo poleg hotela Sremič povabili tudi privatno gostinsko ponudbo. Naj bo to priložnost, ko lahko pred številnimi obiskovalci pokažemo, kaj zmoremo kot posamezniki ali kot skupine. Izrabljamo to priložnost, da povabimo harmonikarje in tudi pevce starih, za večino že pozabljenih pesmi. Ene in druge bi radi slišali na vinski trgatevi — KRŠKO'87. Dobimo se v soboto, 3. oktobra, ob 16. uri!

TD Krško

POLETNI VEČER BI BIL LAHKO ŠE USPEŠNEJŠI

KRŠKI POLETNI VEČER kot prva letošnja kulturno-zabavna prireditev za oživljanje družabnosti v Krškem je po splošnem mnenju obiskovalcev uspel. Najbrž smo tudi enotnega mnenja, da je bila programska zasnova prireditve dobro načrtovana in izvedena, za kar gre vse priznanje izvajalcem, ki so veliko prispevali k prijetnemu razpoloženju. Pestrost programa in veselo razpoloženje sta prebudila mrtvilo, Gubčevemu trgu pa dala podobo osrednjega prostora za kulturno-zabavno življenje. Vse to nam bo prav gotovo ostalo v spominu in v prireditvi, da se z le malo dobre volje lahko marsikaj naredi.

Seveda pa ne smemo neopazno mimo nekaterih pomanjkljivosti, ki so povzročile malo nejevolje in tudi kritike. Toda v pogojih, kako je prireditev nastajala, se tem ne vsehčnostim ni bilo mogoče izogniti. Tem bolj zato, ker je bil obisk nad vsemi našimi pričakovanji in hkrati potrditev, da si občani takih in podobnih prireditev želijo. Kot organizatorji prireditve smo bili postavljeni pred vprašljive vremenske razmere in odzivnost občanov. Deževno sobotno vreme še ob 3. uri popoldan ni kazalo izboljšanja, zato je bilo tudi večji obisk težko predvideti. Okrog 400 sedežev z vključno zelo tvegano pripravo gostinske ponudbe (širšega izbora) je bilo seveda daleč premalo za vse, ki sta jih tokrat zelo lep poletni večer in pester program v tako velikem številu privabila na Gubčev trg.

Zato želimo, da te okoliščine sprejmete kot naše vljudno opravičilo. Vaše zadovoljstvo, veselo razpoloženje in tako velik obisk pa so nam v vzpodbudo, da se bomo za bodoče prireditve še bolj potrudili. Hkrati pa se obračamo tudi na naše združeno delo za sodelovanje in pomoč, da uresničimo naše programske zamisli »krških poletnih večerov«.

Začetek je bil težak, toda vzpodbuden in za nas obvezujoč. V prihodnjem letu bodo »krški poletni večeri« pogostejši, programska raznovrstnejši in bogati, želimo in pričakujemo pa tudi vaše sodelovanje s predlogi in udeležbo v programih. Upamo tudi, da nam bo vreme bolj naklonjeno, in računamo na vas enak ali še večji obisk.

Že sedaj pa vas vabimo na jesensko prireditev »Vinska trgatev — Krško'87« na Gubčevem trgu kot letošnji zaključek začetka razgibanega d užabnega življenja v Krškem.

Organizatorji
»krških poletnih večerov«

SKLIC SEJ ZBOROV SO KRŠKO

Zbori občinske skupščine bodo zasedali v torek, 29. septembra. Začetek bo ob 15. uri.

Na dnevnem redu:

- poročilo o izvajanju družbenega p plana občine Krško za obdobje 1986—1990 v l. 1986 in prvem polletju 1987 (ZZD, ZKS, DPZ);
- osnutek sprememb srednjeročnega in dolgoročnega družbenega plana ter dopolnitev srednjeročnega družbenega plana občine Krško (ZZD, ZKS, DPZ);
- osnutek odloka o določitvi kriterijev za gradnjo zidanic in lop (ZZD, ZKS);
- predlogi in vprašanja delegacij (ZZD, ZKS, DPZ).

dopolnitev dnevnega reda

- predloga sklepov za uporabo sredstev solidarnosti;
- volitve in imenovanja: predlog sklepa o imenovanju namestnika komandirja postaje milice Krško.

Uresničevanje srednjeročnega načrta:

Nizka akumulacija, inflacijsko visoki finančni rezultati in — realno povečanje družbenega proizvoda

Glede na to, da je minilo šele leto in pol planskega obdobja 1986—1990, bi bilo težko trditi, ali se razvoj odvija mimo ciljev, zastavljenih s srednjeročnim družbenim planom, ali v skladu z njimi.

Ocenjujemo, da v globalu vseh ciljev ne uresničujemo (predvsem velja to za ohranjanje oziroma povečanje deleža akumulacije v dohodku), vendar pa lahko zastavljene naloge za tekoče srednjeročno obdobje s kvalitetnejšim poslovanjem do leta 1990 realiziramo z realno in stabilno ekonomsko politiko.

Značilna za prehodno obdobje je ekonomska nestabilnost, ki je postala eden od ključnih problemov našega razvoja.

Visoka inflacija otežuje uveljavljanje pogojev in meril za racionalno ekonomsko odločanje in tako negativno vpliva na kvaliteto gospodarjenja, saj povzroča zmedo in prenapihovanje finančnih

rezultatov, nerealno vrednotenje produkcijskih tvorcev, nestabilnost in neskladnost v pogojih, ki jih postavlja splošna ekonomska politika, napetosti v delitvi s težnjo po zajedanju v prepotrebna sredstva za razširitev materialne osnove dela itd.

Kljub tako neugodnim gibanjem v letu 1986 lahko ugodno ocenimo realno povečanje družbenega proizvoda, saj je leta na ravni predvidene poprečne letne rasti družbenega proizvoda z družbenim planom za obdobje 1986—1990. V letu 1986 so vsi finančni kazalci poslovanja izkazovali visoke nominalne rasti, ki so predvsem posledica visokih rasti cen.

Gospodarjenje v letošnjem letu se odvijeta v znamenju pogojev, ki jih postavljajo

Povzetki delegatskih gradiv v NG 9/87

1. Poročilo o izvajanju družbenega plana občine Krško za obdobje 1986—1990 v l. 1986 in I. polletju 1987. Uresničevanje srednjeročnega načrta: Nizka akumulacija, inflacijsko visoki finančni rezultati in — realno povečanje družbenega proizvoda, str. 3—6

2. Osnutek sprememb srednjeročnega in dolgoročnega družbenega plana ter dopolnitev srednjeročnega družbenega plana občine Krško. Spremembe in dopolnitve planov, str. 8

3. Osnutek odloka o določitvi kriterijev za gradnjo zidanic in lop. Zidance in lope samo ob intenzivnih vinogradih in sadovnjakih, str. 8

Povzetki . .

4. Predloga sklepov za uporabo sredstev solidarnosti.

Solidarnost: Zbiranje sredstev za odpravo posledic plazov v Zagorju ter potresa na Kopaoniku in v SAP Kosovo, str. 9

5. Volitve in imenovanja. Imenovanje namestnika komandirja PM Krško, str. 17

sistemske spremembe ter dodatni interventni posegi ekonomske politike. Pri tem so še zlasti v ospredju rešitve novega obračunskega sistema, učinki interventnih zakonov na področjih omejevanja porabe ter učinkovanje tekoče ekonomske politike na deviznem in kreditnodenarnem področju.

Vse to je v finančni obračun vneslo veliko novosti take narave, da onemogočajo primerjavo finančnih rezultatov letošnjega in lanskega leta.

Osnovni namen sprememb obračunskega sistema je bil prilagoditev pogojem visoke inflacije, tako da bi bili celotni prihodek, porabljena sredstva in dohodek ugotovljeni v realni višini, ter zagotovitev finančnih sredstev za enostavno reprodukcijo osnovnih in obratnih sredstev.

Ob analizi dosedanjih obračunov pa ugotavljamo, da ti cilji v celoti ne bodo uresničeni. Dohodek še vedno ni ovrednoten realno, saj je njegova rast še

vedno visoka. Tudi novi sistem obračuna omogoča večje prikazovanje, ob tem pa tudi čezmerno porabo dohodka. Organizacije združenega dela skušajo učinke revalorizacije obratnih sredstev vračunati v rast cen. Poleg tega pa novi sistem omogoča povečanje dohodka s prenosom večjega obsega stroškov v zaloge ter prenos obresti za obratna sredstva in negativne tečajne razlike med revalorizacijske odhodke.

V SR Sloveniji so se cene v prvem polletju letošnjega leta v primerjavi z enakim obdobjem leta 1986 povečale za:

- 82,0% cene industrijskih izdelkov pri proizvajalcih,
- 104,5% cene na drobno,
- 103,2% cene življenjskih stroškov.

Tečajna vrednost sedmih konvertibilnih valut se je v obdobju I—VI 1987 glede na enako obdobje lani povečala za 87,5% (ZDA \$ 59,6%).

Iz poročila
komiteja za družbeno
planiranje, razvoj gospodarstva
in urejanje prostora

Oblikovanje programov SIS družbenih dejavnosti že dalj časa poteka pod vplivom omejevanja sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb. Kljub realno manjšim sredstvom za to področje pa ni prišlo do pomembnejšega zmanjšanja obsega storitev, saj je večina programov predpisana z zakoni. S sprejetimi novimi zakoni, ki povečujejo nekatere pravice uporabnikov, so na občinske samoupravne interesne skupnosti prenesene tudi dodatne obveze brez prenosa ustreznih sredstev. Omejevanje sredstev se je odrazilo zlasti v zmanjševanju amortizacije, v zaostajanju cen storitev in slabšanju družbenoekonomskega položaja delavcev, zaposlenih v teh dejavnostih. V letu 1985 je zaostajanje osebnih dohodkov izvajalcev povzročalo velike težave pri izvajanju storitev. V skladu z opredelitvami srednjeročnega družbenega plana za obdobje 1986—1990 in z opredelitvami resolucije je v letu 1986 potekalo usklajevanje ravni osebnih dohodkov izvajalcev v družbenih dejavnostih z osebnimi dohodki v gospodarstvu in je bilo tako v zadnjem kvartalu zaostajanje odpravljenno. Vendar pa še naprej ostaja prioriteta naloga iz resolucije za leto 1987 skladna rast OD delavcev na področju družbenih dejavnosti z rastjo OD delavcev v gospodarstvu.

Srednjeročni družbeni plan (na nivoju republike in občine) in samoupravni sporazumi o temeljnih planih SIS za obdobje 1986—1990 opredeljujejo skladno rast sredstev skupne porabe za načrtovano rastjo dohodka v gospodarstvu, interventni zakon pa zahteva nižjo rast sredstev, kot je določena v navedenih dokumentih.

Določila republiške resolucije glede določanja obsega sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb že v letu 1986 niso bila usklajena z določili zvezne resolucije. V slovenski resoluciji so bile posebej opredeljene dodatne naloge in nove obveznosti. Iz lanskega leta pa se razlika prenaša tudi v letošnje leto. Po republiški resoluciji za leto 1987 so osnova za planiranje sredstev v letu 1987 sredstva, opredeljena z republiško resolucijo za leto 1986. Osnove, ki jih določa interventni zakon, pa so nižje in zahtevajo krčitev pravic oziroma zniževanje standarda.

Februarja 1987 je bil sprejet zvezni zakon o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev DPS in SIS družbenih dejavnosti za porabo v letu 1987, po katerem lahko sredstva samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti rastejo za 10% počasneje od rasti doseženega primerljivega dohodka v gospodarstvu republike, pri čemer so osnova sredstva za porabo v letu 1986, določena z zvezno resolucijo za to leto.

Po zakonu niso omejena sredstva za znanstveno-raziskovalno dejavnost, sredstva, ustvarjena iz prispevkov občanov ter sredstva, ki imajo značaj osebnih prejemkov. Do ugotovitve stopnje rasti primerljivega dohodka za obdobje januar—marec 1987 so SIS družbenih dejavnosti smele razpolagati le s sredstvi, ki so bila po zvezni resoluciji za leto 1986 dovoljena za porabo v zadnjem kvartalu leta 1986. V skladu z določili zakona SDK mesečno ugotavlja presežke prihodkov, ki se oblikujejo nad dovoljenim okvirom, in jih izloča na posebne račune.

Za obdobje januar—marec 1987 so bili v globalu ugotovljeni presežki v znesku 333.055.000 din, kar predstavlja 48% poprečnega mesečnega priliva sredstev oz. 16% vseh združenih sredstev v tem obdobju.

Po ugotovitvi doseženega »primerljivega« dohodka v gospodarstvu SR Slovenije za prvi kvartal (130,5%) lahko do naslednje ugotovitve »primerljivega« dohodka sredstva za družbene dejavnosti rastejo po stopnji 117,45%. V obdobju januar—junij 1987 so bili še vedno v globalu ugotovljeni presežki v znesku 115.899.000 din.

Zvezni interventni zakon grobo posega v normalno poslovanje in opravljanje dejavnosti na doseženi ravni.

Zaradi blokiranih sredstev interesne skupnosti ne morejo pravočasno in redno poravnati računov za opravljene storitve uporabnikov, pri čemer so največji problemi v zdravstveni skupnosti, kjer obresti za najete kratkoročne likvidnostne kredite in izdane menice predstavljajo do 30. 06. 1987 že 14.478.000 din. To je nedopustno prelivanje sredstev v sklade

bank in hkrati dovolj jasen dokaz, da blokirana sredstva niso »presežki«, ampak nujno potrebna sredstva za izvajanje zamčenega programa. Interesne skupnosti s sredstvi, oblikovanimi v skladu z interventnim zakonom, nikakor ne morejo izvajati programov, dogovorjenih z republiško resolucijo.

Za obdobje I—VI 1987 znašajo neporavnane obveznosti do izvajalcev v globalu 301.797.000 din (oz. 569.797.000 din s poračunom obveznosti za leto 1986).

V prvem polletju 1987 so se prilivi sredstev za SIS družbenih dejavnosti občine Krško povečali v globalu za 130% v primerjavi z enakim obdobjem lani, v primerjavi s poprečjem leta 1986 pa za 83%. V obdobju I—VI 1987 je bilo realiziranih 4.661.961.000 din izvirnih prihodkov.

Samoupravne interesne skupnosti so leto 1986 zaključile z nekritimi odhodki v znesku 268.000.000 din in bi morale letos opraviti tudi poračun sredstev za preteklo leto. Ocena letnega priliva sredstev kaže, da bodo SIS ob veljavnih prispevnih stopnjah, upoštevanju zadnjih izhodišč za valorizacijo programov in nekritih odhodkov iz leta 1986, združile v letu 1987 v globalu okoli 12% manj sredstev, kot znašajo potrebe za izvedbo programov (ocena ne upošteva omejitev po interventnem zakonu!).

V obdobju I—V 1987 smo v občini Krško za izvajanje programov SIS družbenih dejavnosti na nivoju občine združevali sredstva na osnovi poprečnih obremenitev leta 1986, kar znaša v globalu 22,53.

Zaradi ugotovljenih fiktivnih presežkov po interventnem zakonu so SIS družbenih dejavnosti od 1. 6. 1987 dalje znižale prispevne stopnje za 0,05 odstotne točke.

Iz poročila komiteja
za družbene dejavnosti

Spominska tabla na Marafu nad Leskovicem.

Zaključki izvršnega sveta SO ob obravnavi poročila o izvajanju družbenega plana občine Krško za obdobje 1986—1990 v letu 1986 in v 1. polletju 1987

1.1. Ugotavljamo, da se v letošnjem letu nadaljuje tendence iz lanskega leta: rasti dohodka je višja od rasti celotnega prihodka in porabljenih sredstev.

2. Uvedba revalorizacije vseh družbenih sredstev je vplivala na realnejši obračun dohodka, saj je rasti amortizacije višja od rasti celotnega prihodka.

3. Kljub interventnim zakonom na področju osebne, skupne in splošne porabe razporeditev dohodka ni v celoti usklajena z resolucijskimi usmeritvami. Razporejanje dohodka tako v lanskem kot letošnjem letu kaže, da se povečujejo obveznosti za skupno in osebno porabo. Tako se ne uresničuje usmeritev za razbremenitev dohodka gospodarstva.

4. Sredstva za akumulacijo so iz leta v leto realno manjša. Tudi delež akumulacije v dohodku pada. Tako se zmanjšuje reproduktivna sposobnost gospodarstva.

5. V tem srednjeročnem obdobju predstavljajo poseben problem izredno povečane izgube, ki se pojavljajo pri nekaterih organizacijah združenega dela že več let.

Več kot polovico celotne izgube soustvarile organizacije združenega dela s področja elektrogospodarstva.

Poleg organizacij združenega dela, ki poslujejo z izgubo, pa se pojavlja vedno več organizacij združenega dela, ki poslujejo z motnjami, in to na področjih, ki so z družbenim planom opredeljena kot nosilni kompleksi (npr. kovinska predelovalna industrija, kmetijstvo).

6. Prve ocene kažejo, da je bila v letu 1986 dosežena predvidena poprečna realna letna stopnja rasti družbenega proizvoda (3,8%) ob upoštevanju deflatorja družbenega proizvoda SRS-200.

Zunanjetrgovinska menjava se odvija na višji ravni kot v preteklem srednjeročnem obdobju, vendar pa ne dosega povečave, predvidene z družbenim planom za obdobje 1986—1990, še posebno ne v letošnjem letu.

Industrijska proizvodnja se sicer povečuje, vendar ne dosega planirane ravni.

7. Pereča problematika na področju komunalnega gospodarstva v občini, tudi glede na razpravo o poročilu o komunalnem gospodarstvu, objavljeno v Poročevalcu št.

21 z dne 4. 8. 1987, terja izdelavo posebnega poročila o stanju komunalnega gospodarstva v občini Krško.

8. Drobnogospodarstvo je v družbenem planu opredeljeno kot panoga s hitrejšim razvojem, vendar se aktivnosti za izvajanje še niso pričele. Zato bosta morala nosilca razvoja drobnogospodarstva pospešiti aktivnosti za realizacijo nalog iz družbenega plana občine.

9. Z uveljavitvijo nove zakonodaje na področju urejanja prostora in varstva okolja se pojavljajo pri izdelavi prostorskih izvedbenih aktov težave. Glede na še nerazrešeno odvajanje gnojevke na farmi prašičev Pristava je potrebno takoj pospešiti aktivnosti za sanacijo in se vključiti v aktivnosti, ki jih vodi republika za ekološko reševanje problematike prašičerejskih farm. Zaradi pomembnosti tega področja ter perečih problemov bo izdelano poglobljeno poročilo o izvajanju nalog, opredeljenih z družbenim planom v smislu izvajanja nove zakonodaje.

V poročilu bodo zajeti tudi problemi s področja ekologije (gnojevka, čistost reke Save in zraka).

II.1. Družbene dejavnosti v občini Krško so bile v prvem polletju 1987 pod močnim vplivom neskladij, ki jih v tem obdobju ni bilo mogoče odpraviti, nasprotno, težave pri financiranju tega področja so se še poglobile.

Na tako stanje je vplivalo naslednje:

— Usmeritve in gospodarska gibanja v letu 1986 so vplivali na formiranje skupne porabe, ki je dosegala dogovorjeni nivo v občini šele v zadnjem kvartalu 1986.

— Dogovorjene rasti sredstev za družbene dejavnosti v prvih devetih mesecih leta 1986 niso sledile realiziranim odlivom in jih tudi v zadnjem kvartalu ni bilo možno pokriti, zato so SIS družbenih dejavnosti občine Krško leto 1986 zaključile z izgubo (nekriti odhodki), ki jo moramo pokriti iz prilivov v letu 1987.

— Občinska resolucija (tudi republiška) za leto 1987 opredeljuje, da se bodo sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb oblikovala po največ enaki prispevni stopnji, kot je veljala v poprečju leta 1986 (vglobalu). Ta usmeritev se tudi v letu 1987 izvajala v okviru občinske skupne porabe.

— Zvezni interventni zakon (februar 1987) pa je nivo dovoljenih sredstev za družbene dejavnosti v letu 1987 še dodatno oklestil, saj je osnovo dovoljene porabe za leto 1986, ki je podlaga za načrtovanje rasti v letu 1987, dodatno omejil.

— Če bi morali slediti resolucijskim in zakonski usmeritvi, bi morali doseženi nivo iz zadnjega kvartala leta 1986 v družbenih dejavnostih (OD izvajalcev, cene storitev, denarna nadomestila in denarne družbene

pomoči upravičencev) v začetku leta 1987 znižati in vrniti na najmanj poprečje leta 1986.

— V nasprotju s temi omejitvami za formiranje sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb pa so bile v naši družbeni skupnosti dogovorjene (ali z zakonom opredeljene) naslednje nove naloge oziroma povečane pravice uporabnikov:

podaljšan porodniški dopust na eno leto, pravico do denarne družbene pomoči ob porodu so pridobile tudi nezaposlene matere, študentke in učenke; osnova nadomestil za čas odsotnosti z dela zaradi poroda, nege in varstva otrok je izenačena z višino OD, ki bi ga delavka imela, če bi delala; povečanje števila oddelkov v osnovnih šolah, višja amortizacija, valorizacija zalog itd.

2. Zaradi naštetih neskladij se je tudi v praksi pokazalo, da obseg realiziranih sredstev skupne porabe za 1. polletje ni pokrival obsega opravljenih storitev izvajalskih organizacij niti obsega pravic uporabnikov. Dokaz tej trditvi so neopornani računi v zdravstvu in v socialnem skrbstvu, skupnosti otroškega varstva (refundacije za denarne pomoči otrokom) v znesku 301.797.000 din in nekriti odhodki iz leta 1986 v znesku 268.000.000 din.

Likvidnostno se je ta problematika razreševala z najemanjem kratkoročnih kreditov in z uporabo priliva sredstev iz drugega polletja.

3. Izvršni svet predlaga za ublažitev težkih razmer v družbenih dejavnostih do konca leta 1987:

— da v skladu z dogovorjeno nalogo za prestrukturiranje družbenih dejavnosti po družbenem planu občine Krško v vseh samoupravnih organih SIS družbenih dejavnosti in njihovih izvajalskih organizacijah takoj pristopijo k uskladitvi svojih programov z možnostmi, pogojenimi z zakonodajo;

— pri oblikovanju in sprejemanju ukrepov pa bi morali upoštevati, da se bodo prednostno izvajale z zakonom določene naloge (zajamčeni program) in v tem okviru prednostno zagotavljala sredstva za OD delavcev, da se ohrani doseženi nivo z rastjo OD delavcev v gospodarstvu ter izvajanje aktivne socialne politike za zagotavljanje socialne varnosti občanov in zagotavljanje tekoče valorizacije osebnih prejemkov v skladu s SaS o zagotavljanju socialno-varstvenih pravic.

4. Iz poročila o gospodarskih gibanjih v občini izhaja, da dosega gospodarstvo skromne rezultate, ki pa jih ne povzročajo samo delitvena razmerja, ampak predvsem nestabilni pogoji gospodarjenja. To pa na eni strani zmanjšuje možnosti za izvajanje sprejetih programov, na drugi strani pa povzroča, da se pokrivanje življenjskih stroškov delavcev prenaša v skupno po-

rabo. Te razmere terjajo konkretizacijo izvajanja programov izvajalcev do konca leta, tudi v luči nove zakonodaje, za kar bodo pripravljeni ukrepi vključno s presojo možnosti nadaljnjega izvajanja (ali rebalansa) sprejetega družbenega plana občine Krško.

Polletne izgube že dvakrat višje od trimesečnih

V periodičnih obračunih za obdobje januar — junij 1987 je devet OZD iz gospodarstva občine Krško izkazalo izgubo v skupni višini 2.089.988 tisoč din. V primerjavi z enakim obdobjem lani je to za 54% več, v primerjavi z letom 1986 pa za eno tretjino manj. V letošnjem letu ima izguba tendenco naraščanja: polletna je že dvakrat višja od trimesečne. Praviloma pa je drugače: obseg izgub je v prvem četrtletju zaradi sezonskih vplivov višji kot v drugih obračunskih obdobjih. Krško gospodarstvo je že v lanskem letu izkazalo izredno visoke izgube tako po obsegu kot po dinamiki, zato je naraščanje v letošnjem letu še bolj zaskrbljujoče. Deloma na višino izgub letos vplivale tudi obračunske spremembe, predvsem revalorizacija sredstev. Izgubarji v občini so morali v prvem polletju letos všteti med porabljena sredstva tudi 1.859.547 tisoč din učinkov revalorizacije. Pri petih organizacijah so učinki revalorizacije, ki bremenijo stroške poslovanja, večji od izgube. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da pomeni izločitev obresti za obratna sredstva do stopnje rasti cen in negativnih tečajnih razlik iz porabljenih sredstev precejšnjo razbremenitev. OZD z izgubo so imele v lanskem prvem polletju 652 mio din teh stroškov.

Visoko število OZD z izgubo v prvem četrtletju je dokaj običajen pojav, to pa ne velja več za naslednje obračune. V občini Krško pa se je število izgubarjev od trimesečja do polletja znižalo le za eno OZD.

*Iz poročila SDK
— podružnice Krško*

DOLNJSKI LIST

Jubilej ob naraščajočih skrbah

Počastitev 55-letnice plantaznega sadjarstva v Jugoslaviji in 35-letnice družbenega sadjarstva v Krškem — Spominska plošča G. Veselu

KRŠKO — Pod pokroviteljstvom občinske skupščine sta 11. septembra Sadjarsko društvo Slovenije in domači agrokombinat priredila spominsko proslavo ob 55-letnici plantaznega sadjarstva v Jugoslaviji in 35-letnici družbenega sadjarstva v M-Agrokombinat Krško. Ob tej priložnosti so v sadovnjaku na Marofu v Leskovcu odkrili spominsko ploščo Gvidu Veselu, pionirju plantaznega sadjarstva pri nas, in goriškemu sadjarjem, tam je bilo tudi strokovno posvetovanje o obiranju sadja in družabno srečanje slovenskih sadjarjev.

Gvido Vesel (1901 — 1984) je bil vodilna osebnost med organizatorji sodobnega plantaznega sadjarstva na jugoslovanskih tleh. Kot mnogi drugi goriški sadjarji (v Resi pri Krškem še živeči Alojz Fornazarič, Leopold in Milan Brankovič, Ivan Bavdaž idr.) je po prvi svetovni vojni, potem ko je bil zaradi podpiranja članov organizacije TIGR obsojen na 18 mesecev zapora, pred fašizmom pobegnil v Jugoslavijo. Na Müllerjevem bregu pri Zagrebu je vodil napravo prve, 15 ha velike plantaže breskev, hrušk in breskev, kar se šteje za začetek industrijskega sadjarstva v Jugoslaviji.

Po osvoboditvi je najprej osnoval plantažno sadjarstvo na Osojniku pri Ptuj, leta 1952 pa je prišel v Leskovec pri Krškem ter se z vso vnemo lotil uvajanja sodobnega sadjarstva na posavski tleh. Kljub velikim začetnim težavam in mnogim pomislekom dvomljivcev je s svojim strokovnim in organizacijskim znanjem (tega smo bili deležni tudi mnogi študentje agronomije) uspel in odločilno pripomogel, da je sadjarstvo postalo tako pomembna kmetijska dejavnost v tem delu Slovenije.

Kot sta v priložnostni knjižici, izdani za jubilej, zapisala mag. Alojz Mustar, sedanjí direktor tozda Sadjarstvo ter najvidnejši nadaljevalec Veselovega dela, in njegov strokovni sodelavec Alojz Pirc, zraste zdaj v Posavju skoraj petina vsega slovenskega sadja. Tozda Sadjarstvo je največji pridelovalec sadja v Sloveniji in eden največjih izvoznikov, v njegovem sestavu pa je tudi največji ravninski nasad v Sloveniji. Močno se razvija tudi kooperacija z zasebnimi pridelovalci, tako da ima Posavje, kjer uspevajo vse vrste kontinentalnega sadja, eno desetino vseh sodobnih intenzivnih slovenskih sadovnjakov. Pomembno pospeševalno vlogo pri tem ima tudi izgradnja moderne sadne hladilnice.

Posavski sadjarji imajo še nove načrte: do leta 1990 bi radi sadovnjake povečali še za polovico, do leta 2000 pa celo za 140 odst. Žal se je zadnji čas poslabšal gospodarski položaj tudi za to kmetijsko panogo in je vprašanje, če bo tako širok opotez zamisli mogoče uresničiti.

M. LEGAN
(Dolenjski list,
17. september 1987)

● Naša razvojna vizija sloni na dokaj optimističnem preteklem planiranju. Danes moramo na žalost ugotoviti, da so naša razvojna prizadevanja močno ogrožena, če ne celo za daljša zavrta. Dohodkovnost se je močno poslabšala. Za zagotavljanje likvidnosti je treba najemati nenormalno drage kratkoročne kredite. Samo naš tozda mora vsak dan odšteti 1,6 milijona dinarjev za obresti — mimo vseh drugih obveznosti. Čez noč smo včerajšnji dobri gospodarji postali slabi, je zapisal v pozdravni besedi mag. Alojz Mustar.

Gvido Vesel je vodilna osebnost med pionirji in organizatorji slovenskega in jugoslovanskega plantaznega sadjarstva. Rodil se je 7. marca 1901 v Trstu, umrl pa je 11. aprila 1984 v Izoli, kjer je tudi pokopan. Osnovno šolo je obiskoval v Sežani (1908—12), nižjo slovensko srednjo šolo v Gorici (1912—15) in nemško v Trstu (1915—17). Nekaj let je delal v očetovi trgovini v Trstu; pod Italijo je odslužil vojaščino (1921—22) in končal šolanje v

ekonomskem tehniškem inštitutu v Idriji (1922—23) ter razne pollegalne in ilegalne tečaje, katere je vodil Lavoslav Čermelj v Trstu. Zaradi podpiranja članov TIGR ter udeležbe na demonstracijah ob predaji Škocjanskih jam italijanskemu turističnemu društvu je bil leta 1926 obsojen na 18 mesecev zapora (odsedel jih je 9). Leta 1929 je emigriral v Jugoslavijo. Sprva je sodeloval s Sadjarsko in vrtnarsko zadrugo v Černomeru, katero je ustanovil Leopold Brankovič starejši, nato je poldrugo leto upravljal posestvo grofa Kulmerja v Šestinah, maja leta 1932 pa se je pridružil Leopoldu Brankoviču, kije že leta 1930 zasadil 2 ha breskev na Müllerjevem bregu. Vesel je prevzel vodstvo naložbe in organizacijo pridelovanja sadja ter do leta 1937 razširil sodobne nasade na 15 ha breskev, hrušk in jablan, v vmesnih prostorih pa so v mladih nasadih pridelovali jagode ter s sadjem zalagali zagrebški trg. Nasadi tipa novi časi (Tempi nuovi — New times) so povzročili pravo revolucijo v jugoslovanskem sadjarstvu tako glede na sortni izbor kot na vzgojne oblike. V Poljoprivrednem glasniku z dne 1. novembra 1987 je Krešimir Petranović opisal nasad in navedel naslednje podatke.

— breskve gojijo na sejancu v razdaljah 4 x 4 m v kotlasti, kasneje v vilasti obliki; belomesnate sorte so red bird, eureka, alton, illinois in waddel; rumenomesnate sorte so early in late elberta, hale in south haven;

— hruške gojijo na kutini A in C v kordonski obliki in v razdaljah 0.70 x 2.5 m; sorte zimska dekantka, passe crassane, clairgeau, vojvodkinja Anguilheme in williams;

— jablane gojijo na podlagah M 5 in M 2 v kotlasti obliki sorte starking, jonatan in golden delicious;

— jagode pridelujejo v vmesnih pasovih v širokem izboru od zgodnjih do poznih, med njimi so zastopane kot rana sorta sieger, (deutsch ewern), srednja jucunda in pozna spät v Leopoldshall.

Pozneje so nasade še intenzivirali in izpopolnili sortne izbore. Petranović meni, da so prvi sadovnjaki v velikem stilu zasnovani v Zagrebu, namenjeni domači sadni trgovini in izvozu, nasadi na Müllerjevem bregu predstavljajo najmodernejšo sadjarstvo te vrste v naši državi.

Na podlagi izkušenj na Müllerjevem bregu je nastala knjiga **NAPREDNO VOČARSTVO** (Zagreb 1937), katero so napisali Krešimir Petranović, Gvido Vesel in Vladimir dr. Orel.

Iz začetne skromnosti je Gvido Vesel razvil prvo industrijsko sadjarstvo Müllerjev Breg v Zagrebu. Leta 1941 je vlada NDH podjetje nacionalizirala in ga

preimenovala v Vočarstvo grada Zagreba, po osvoboditvi pa ga je mestni ljudski odbor Zagreba razglasil za raziskovalni objekt Zavoda za vočarstvo NR Hrvatske.

Gvido Vesel je podjetje Industrijsko sadjarstvo oz. Sadjarstvo mesta Zagreba vodil kot poslovodja in direktor od 1. maja 1932 do 31. marca 1946, ko je s skupino sodelavcev odšel v Ptuj, za direktorja nasadov na Müllerjevem bregu pa je bil imenovan Avgust Keber. V posameznih obdobjih so na tem vzornem objektu delali številni primorski Slovenci kot strokovni delavci, med njimi Zoran Bekar, Alojz Bizjak, Andrej Božič, Leopold Brankovič in njegova sinova Leopold in Milan, Franc Bužinel, Franjo Cotič, Alojz Fornazarič, Avgust in Ivan Keber, Franc Simčič in dr. Ivan Goljevšček kot vodja uprave ter dr. Vladimir Orel kot pravni zastopnik in strokovni svetovalec. Pred in med drugo vojno so bili na tem objektu na praksi in specializaciji številni slušatelji kmetijskih srednjih in višjih šol ter agronomskih fakultet, med njimi so se učili in urili kasnejši sodelavci Zavoda za vočarstvo Hrvatske, inženirji Oto Bohutinsky, Stjepan Matković, Ivo Modrić in Franjo Štajminger, ki so v šestdesetih letih planirali in uresničili največji jugoslovanski sadovnjak Borinci (Vinkovci) s 1000 hektarji jablan v poševni in naravni palmeti.

Tekst iz priložnostne brošure »Gvido Vesel in goriški sadjarji — vzgoja in obrezovanje sadnega drevja«.

Gvido Vesel med kolegi sadjarji v Leskovcu, maja 1973

Spomladi leta 1946 je Gvido Vesel s sodelavci ustanovil kmetijsko delovno zadrugo Osojnik v Štukih pri Ptuj. Okrajni ljudski odbor Ptuj je zadrugi dodelil zemljišča v Krčevini, kjer so že v naslednjih treh letih posadili 10 ha breskev, kasneje še 25 ha breskev, hrušk in jablan. S tem je bila, kljub začetnim težavam in fiziološkim motnjam, ustvarjena podlaga za razvoj nasadov na Osojniku, ki so konec sedemdesetih let obsegali že 130 ha.

Okrajni ljudski odbor Ptuj je v jeseni leta 1950 imenoval Gvida Vesela za direktorja Kmetijskega zemljiškega sklada in graditev zadrugskega kmetijstva, toda že januarja 1952 je Vesel na povabilo okrajnega ljudskega odbora Krško odšel v Leskovec zaradi obnove plantažnih sadovnjakov. Z nekaterimi sodelavci in domačini je ustanovil Kmetijsko delovno zadrugo Matija Gubec ter v nekaj letih zasadil 50 ha hrušk in jablan ter 4 ha breskev v gostem sistemu. Zaradi zakasnitve rodnosti so leta 1956 nastale težave glede rentabilnosti nasadov, vendar so problem rešili posredniki iz Ljubljane ter ustrezni pridelki v naslednjih letih. Vsekakor so v Leskovcu pridobljene izkušnje in mladi, urejeni kadri pospešili razvoj plantažnega sadjarstva v Posavju, kjer se je razvilo pomembno sadno središče z nasadi v Brezicah, Brestanici, Kostanjevici, Krškem, Sevnici in v Sadjarski skupnosti v

Arnovem selu. Gvido Vesel je delal v Leskovcu do upokojitve leta 1961, nato v svojem sadovnjaku in končno zadnje tri leta v Izoli.

Gvido Vesel je bil že zgodaj član narodnonaprednih mladinskih društev na Primorskem; v Zagrebu je bil aktivni član Združenih delavskih sindikatov (URS), med vojno aktivist OF, po osvoboditvi pa združni organizator; član KPS je bil od leta 1950, po naravi pa je bil borben, neposreden ter zlasti za tehnične novosti zelo dovzeten.

Gvido Vesel je iz svoje prakse napisal in objavil v naših časopisih štiri še danes pomembne razprave: o novih sortah breskev (SiV, 1947), o presajanju sadnega drevja (SocKig, 1962), o vegetativnih podlagah (SodKm, 1969) in o tehniki na-

Slovesnosti pred odkritjem spominske plošče so se udeležili sinova in vnukinja Gvida Vesela

prave teras (SVV, 1959). Nekaj člankov je pred drugo vojno objavil v hrvatskih strokovnih časopisih.

Za delo in dosežke je Gvido Vesel prejel številna javna priznanja, odlikovanja, nagrade in diplome.

Stara preša zaščitena

Stara vinska preša, ki je sestavni del notranjščine gostišča Trilučka na Sremiču, velja odslej za kulturni spomenik, pomemben za širše območje Slovenije.

Odločbo o tem je avgusta letos na predlog Posavskega muzeja Brežice izdal komite za družbene dejavnosti občine Krško. V njej so podrobno določene pravice in obveznosti upravljalca, t. j. organizacije Mercator, hoteli — gostinstvo — TOZD Sremič Krško, in Posavskega muzeja Brežice kot pooblaščenec strokovne organizacije za varstvo premične kulturne dediščine za območje občine Krško.

Namen odločbe je zavarovati to izredno etnološko premično kulturno dediščino... tip preše, ki se je k nam prenesel skupaj s porensko tržno kulturo in se je v prirojenih izmerah razširil za potrebe vinogradnikov v večini naših krajev. Dimenzije vinske preše pri Treh lučkah na Sremiču kažejo na to, da gre za impozantno stvaritev večjega tipa preše na kamen, ki je bila tudi na štajerskem do konca 19. stol. prava redkost, saj so bile značilne le za velike posestnike, pri katerih so pripravljali vino tudi manjši kmetje — vinogradniki. Poseben pečat tej vinski preši daje tudi uporabljeni material za njeno izdelavo. Še zlasti zanimiv je podatek, da je bilo sleme preše izdelano iz ogromnega hrasta, posekanega v Lopatni, ki je v neposredni okolici Sremiča, iz katerega so izrezali še dve slemenici. Preša je bila najverjetneje izdelana l. 1874, a je med drugim zapisano v utemeljitvi odločbe.

Zidanice in lope samo ob intenzivnih vinogradih in sadovnjakih

Komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora je pripravil **osnutek odloka o določitvi kriterijev za gradnjo zidanic in lop**, ker je treba to področje urediti tako, da bo usklajeno z določili srednjeročnega in dolgoročnega družbenega plana.

V dolgoročnem družbenem planu je v osnovah kmetijskih usmeritev za posamezna območja občine zapisano tudi to, katera območja so primerna za vinogradništvo in sadjarstvo. Ker so zidanice in lope, kakor je to definirano v osnutku odloka, gospodarski objekti, jih bo mogoče graditi oziroma postavljati le ob **intenzivnih vinogradih**, velikih najmanj 15 arov, in **intenzivnih sadovnjakih**, velikih najmanj 25 arov. Mnenja o tem, ali je določena kmetijska površina intenzivna ali ne, bo upravni organ, pristojen za urejanje prostora, pridobival od organa, pristojnega za kmetijstvo, in šele na podlagi pozitivnega mnenja bo izdal lokalcijsko dovoljenje.

V družbenem planu smo tudi zapisali, da bomo strogo ločevali zidanice od sekundarnih bivališč, prostorsko usmerjali zidanice v območja III. kategorije (v kategorizaciji kmetijskih zemljišč označena kot zemljišča I. v in II. v kategorije), počitniške hiše, t. j. sekundarna bivališča pa v območja naselij, ki se praznijo (Bohor, Gorjanci).

Poleg najmanjše možne velikosti vinograde, ob katerem je mogoče postaviti zidanico, so določene tudi največje tlorisne površine teh objektov: od 45 m² za vinograd, velik 15—25 arov, do 65 m² za vinog-

rad velikosti 50—80 arov. Vsi primeri z večjimi vinogradi se rešujejo individualno. Izjema bi veljala tudi za obnovo ali nadomestitev zidanic, ki imajo večjo kulturno zgodovinsko vrednost, o čemer naj bi mnenje izrekla organizacija za varstvo naravne in kulturne dediščine.

Spremembe in dopolnitve družbenih planov

Spremembe in dopolnitve družbenih planov občine, ki jih tokrat predlaga izvršni svet, so nastale ob sprejetju lokacijskega načrta razdelilne trafo postaje 400/110 kV Krško z razpletom daljnovodov ter zaradi razvojnih potreb senovske Metalne.

V kartah dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana je za daljnovod vrisan koridor, širok 205 m, s spremembo pa se zoži na 160 m. Koridor od odcepa za Kostanjevico do odcepa za Ljubljano je širok 110 m. Koridor za Ljubljano se od odcepa za Novo mesto zoži za 20 m z desne strani in ostane širok 25 m.

Za območje senovske Metalne je v družbenem planu dogovorjeno, da se obdela z zazidalnim načrtom industrijske cone Senovo. Ker ta načrt še ni izdelan, Metalna pa želi v najkrajšem času urediti svoje proizvodne zmogljivosti, je treba problem rešiti s prostorskimi ureditvenimi pogoji za površine znotraj ograje Metalne, kar bi omogočilo izdelavo lokalcijske dokumentacije. Z vsem omenjenim pa je najprej treba dopolniti srednjeročni družbeni plan in v njem tudi določiti, da prostorski ureditveni pogoji veljajo do izdelave zazidalnega načrta industrijske cone Senovo, kar naj bi se zgodilo do konca 1989.

Postrvi iz podboške Sušice

Na koncu Podbočja, tik preden se lokalna cesta odcepi proti Dobravi, stoji star leseni mlin Alojza Hribarja in ob njem so lani zrasli trije bazeni za postrvi. Alojz in njegov sosed Ivan sta si pač mislila, da bi morala biti voda v potoku Sušici ustrezna za rejo rib in njuno predvidevanje se ni izjalovilo. Doslej sta prodala 4 tone postrvi, težkih okrog 25 dag, torej v rasti, ki jo imajo gostinci najraje. Zato si tudi prizadevata, da teže rib na svoji »mini farmi« s prehrano obdržita v teh mejah.

Čeprav se mlada ribogojca ukvarjata s tem delom tudi zaradi ljubiteljstva, sta ugotovila, da je njuno delo plačano. »Obračun je namreč pokazal pozitivno nulo«, sta priznala. Ne veda, kako bo, ko bo ribogojstvo obdavčeno, kot je menda slišati.

Glavni odjemalec njunih postrvi je brežiška Agraria katere kooperanta sta. Sicer pa ribe kaj rada prodata tudi »na drobno«. Za sproti jih kupcem nalovita po 3.000 din za kilogram.

Hrano za ribe nabavljata pri KK Ptuj, ker je ta baje najboljša v vsej Jugoslaviji. Ob idealnih pogojih je potrebujeta 2,2 kg za kilogram prirasta. Zavedata se namreč lastnega velikega tveganja, saj zadostuje ena sama nepremišljena ali zlonamerna poteza k metovalca, ki bi npr. opral škroplnico ali odvrnil prazno škatlo od strupa v vodo, da jima uniči ves pridelek.

Mladice (60 jih je v 1 kilogramu, ki stane 5.000 din) nabavljata pri zasebniku Goričarju v Slivju in pri Ribiški družini Novo mesto, ki oddaja višek lastnega podmladka. Prevoz je seveda zahteven, saj terja dodajanje kisika v bazen.

Ivan in Alojz pri ribnikih

Solidarnost:

Zbiranje sredstev za odpravo posledic plazu v Zagorju in potresa na Kopaoniku in SAP Kosovo

Odbor podpisnikov družbenega dogovora o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti za odpravo posledic naravnih nesreč je na seji dne 7. 7. 1987 sprejel predloga dveh sklepov:

- predlog sklepa o uporabi sredstev solidarnosti za odpravo posledic plazu, ki je 18. 2. 1987 prizadel občino Zagorje ob Savi, in
- predlog dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o zagotavljanju solidarnostnih sredstev za odpravljanje posledic potresa, ki je bil leta 1983 na Kopaoniku v SR Srbiji zunaj ozemlja SAP, ter o zagotavljanju solidarnostnih sredstev za odpravljanje posledic potresa in poplav v letu 1983 v SAP Kosovo.

Po prvem predlogu naj bi se občini ZAGORJE OB SAVI za delno kritje škode, ki jo je povzročilo pla-

je bil sprejet predlog SAP Vojvodine, da se na podlagi valorizacije SR Srbije dodatno dodeli 16.063 milijonov din, SAP Kosovo pa dodatnih 1.746 milijonov din. (Valorizacija je opravljena za čas od marca 1986 do junija 1987 na podlagi indeksne rasti cen.)

Skupna sredstva bi tako znašala 30.109 milijonov din, od tega za SR Srbijo 26.063 milijonov, za SAP Kosovo pa 4.046 milijonov din.

Odbor apelira na vse podpisnike, da čim prej pristopijo k obravnavi in potrditvi predlogov sklepov.

Obveznosti iz predloga dogovora se bodo poravnale iz razpoložljivih sredstev solidarnosti, ki se oblikujejo na podlagi zakona o oblikovanju sred-

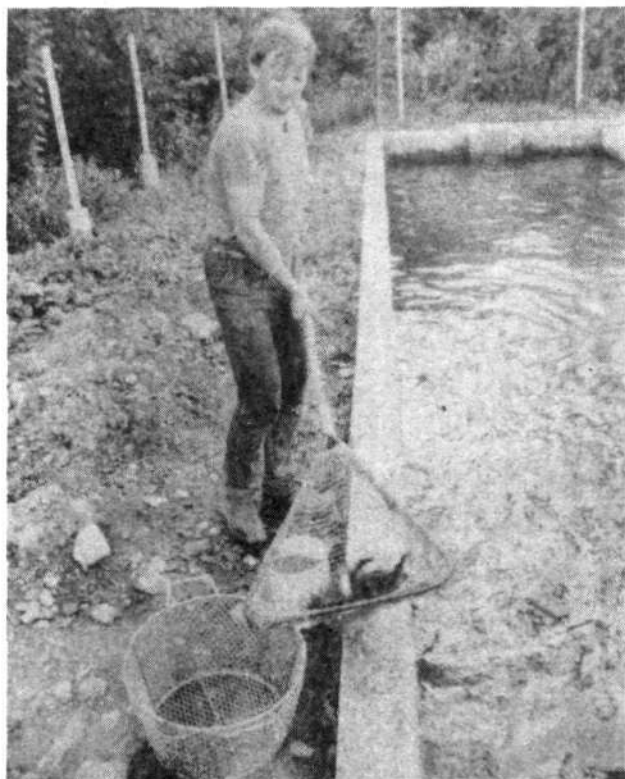
stev solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč.

18. 2. 1987, odobrila uporaba sredstev solidarnosti v višini 2.573.000.000. dinarjev. (Skupna škoda je ocenjena na 12.865.660.000 din).

V drugem predlogu je predlagano izjemno povečanje zneska pomoči zaradi rasti cen.

Po dogovoru o zagotavljanju solidarnosti sredstev za sanacijo posledic potresa na Kopaoniku, ki je bil sprejet 22. 5. 1985, je bilo zagotovljenih 12.300.000.000, in sicer SR Srbiji brez pokrajin 10.000 milijonov din ter SAP Kosovo 2.300 milijonov din.

Po večkratnem usklajevanju med izvršnimi sveti republik in pokrajin

Aktualno

Družbeni dogovor prikrajšuje kolektive, ki so že doslej imeli podpoprečne osebne dohodke

Osebnih dohodkov in skupna poraba se omejujejo z različnimi družbenimi dogovori in metodologijami ter internimi zakoni že od leta 1980. V glavnem so v vsakem letu dopuščali rast sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v odvisnosti od rasti dohodka. Zato je bilo bistveno za oblikovanje teh sredstev v preteklih letih izhodišče — dosežena raven osebnih dohodkov in skupne porabe v letu 1980.

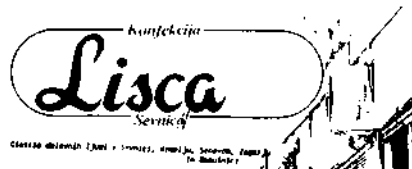
Nov družbeni dogovor in usmeritev za njegovo izvajanje se temu problemu nista uspela izogniti, saj na družbeno primerni

obseg sredstev za te namene bistveno vpliva raven povprečnih osebnih dohodkov glede na povprečje gospodarstva Slovenije.

Na konkretnem primeru neke temeljne organizacije iz Posavja lahko dokažemo, da je ravno zaradi dejstva, da so bili osebni dohodki tega kolektiva v izhodišču nižji (takrat je pač zaradi izgradnje nove tovarne več namenjal za akumulacijo), prisiljen še naprej razporejati za osebne dohodke manj sredstev.

Ta kolektiv je nadpovprečno uspešen, saj znaša njegova mera uspešnosti 1,2034, oziroma korekcijski faktor uspešnosti 1,1214, njegovi povprečni osebni dohodki pa so v minulih šestih letih za 14,6% manjši od povprečja gospodarstva Slovenije.

Po določitih družbenega dogovora in usmeritvah za njegovo izvajanje bi lahko v obdobju januar — marec 1987 razporedil za OD in skupno porabo 202 milijona dinarjev. Če pa bi imel v preteklosti povprečne osebne dohodke, enake povprečju gospodarstva republike, bi se

njegova mera uspešnosti sicer znižala na 1,0575, oziroma korekcijski faktor na 1,0345, za osebne dohodke in skupno porabo pa bi lahko namenil za 7% več sredstev ali 216 milijonov dinarjev.

Odbor udeležencev družbenega dogovora sicer trdi, da razmeroma nižja vrednost korekcijskega faktorja osebnih dohodkov daje ob ostalih nespremenjenih pogojih razmeroma višjo uspešnost ter višjo raven korekcijskega faktorja uspešnosti za pretvorbo v raven osebnih dohodkov, kar pa ni čisto res.

Res je namreč, da se višja uspešnost pri pretvorbi v korekcijski faktor uspešnosti skoraj izgubi, saj je družbeni dogovor v tem pogledu preveč uravnilovski in s tem prikrajšuje pri osebnih dohodkih tiste kolektive, ki so imeli že doslej nižje osebne dohodke.

Branco Ogorevc

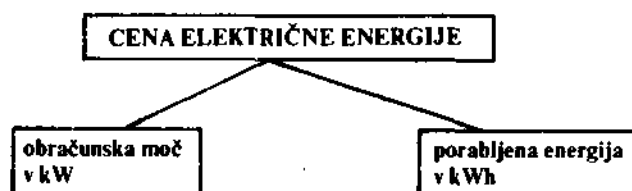
UTEMELJITEV ZARAČUNAVANJA OBRAČUNSKE MOČI KOT STALNEGA DELA CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Za razjasnitev in zmanjšanje sumničavih razmišljanj, ki so posledica nepoznavanja namena in vsebine obračunavanja obračunske moči kot ene od sestavin cene električne energije, se moramo seznaniti z nekaterimi dejstvi, ki so pogojevala tak način obračunavanja električne energije.

V dejavnosti elektrogospodarstva nastopajo stalni in spremenljivi stroški. Pretežni del stalnih stroškov je amortizacija elektroenergetskih naprav in vzdrževanje prenosnih proizvodnih in elektrodistribucijskih naprav, med spremenljive pa sodi predvsem gorivo (premog, mazut, uran). Žal morajo biti energetske naprave (elektrarne, transformatorske postaje in omrežja) zgrajene za največje obremenitve, ki jih (izražene so v obračunski moči v kilovatih) v seštevku s svojim odjemom, pa čeprav občasno in za krajši čas, lahko dosežejo odjemalci električne energije. Naprave morajo biti v stalni obratovalni pripravljenosti ne glede na trenutno porabo električne energije, zato tudi takšen odjemalec, ki, recimo, v določenih

mesecih sploh ne uporablja električne energije, povzroča stalne stroške, saj so elektroenergetske naprave tudi zanj pripravljene na obratovanje in čakajo, kdaj bo vključil stikalo.

STRUKTURA CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE

STALNI DEL

1. povzročajo

- amortizacija energetskih naprav
- vzdrževanje proizvodnih, prenosnih in elektrodistribucijskih naprav (elektrarne, daljnovodi, transformatorne postaje, nizkonapetostna omrežja)

2. obračunavamo

- kot mesečni strošek glede na jakost glavne varovalke (n.pr. 1 x 25 A 6 kW 3 x 20 A 8 kW)

GIBLJIVI DEL

povzročajo

- goriva za elektr. (premog, mazut, uran)

obračunavamo

- po dejansko izmerjenih količinah porabljene električne energije v obračun. obdobju, ki jih izmeri električni števec

GLASILO DELAVCEV ELEKTROGOSPODARSTVA SLOVENIJE

Že pri dimenzioniranju elektroenergetskih naprav ob investicijah je potrebno upoštevati, da bodo morale elektroenergetske naprave ustrezati določenemu seštevku moči električnih uporabnikov. Do tega pridemo s seštevkom moči gospodinjstskih odjemalcev glede na jakosti njihovih glavnih varovalk, upoštevamo pa seveda tudi faktor istočasnosti.

Ekonomsko nerazumno in nepošteno bi bilo, če bi stalni del stroškov, ki jih je povzročil odjemalec v počitniški hišici ali drugem objektu, do katerega so zgrajene in v stalni obratovni pripravljenosti vzdrževane elektroenergetske naprave, pa čeprav šest mesecev ni uporabljal električne energije, morali plačati drugi odjemalci električne energije. Ali če bi odjemalec, ki ima vgrajene glavne varovalke, ki omogočajo istočasno uporabo štedilnika, pralnega stroja, akumulacijske peči in bojlerja, in odjemalec, ki je voljan vključevati električne uporabnike zaporedoma in ne vseh hkrati in ima zato vgrajene manjše varovalke, plačevala porabljeno električno energijo po enaki ceni. Slednji prispeva k enakomernejši porabi električne energije in zmanjšanju konične porabe, kar je pomemben element pri obratovalnih stroških elektroenergetskega sistema.

Zgovorna je primerjava dveh gospodinjstskih odjemalcev. Vsak od njiju

mesečno porabi 300 kWh električne energije. Prvi ima vgrajeno glavno varovalko 3 x 35 A in lahko angažira moč 15 kW, drugi z varovalko 1 x 25 A pa lahko obremeni elektroenergetski sistem s 6 kW.

Po sedanjih tarifi je cena električne energije za prvega 51,67 din/kWh in za drugega 41,55 din/kWh. Če ne bi bil v ceno električne energije vključen element obračunske moči, bi oba odjemalca plačevala porabljeno električno energijo po ceni 46,61 din/kWh, torej bi drugi odjemalec prispeval 5,06 din/kWh ali 1.518,00 din mesečno za prvega odjemalca, ki je povzročitelj teh stroškov v obliki večjih koničnih obremenitev.

Odprava sedanjega načina obračuna porabljene električne energije in uvedba takega (kot predlagajo nekateri odjemalci), da bise namesto obračunske moči obračunaval stalni odstotek (npr. 25%) k stroškom porabljene električne energije, neodvisno od vgrajenih varovalk, bi povzročila večje konične obremenitve elektroenergetskega sistema, zaradi česar bi bilo potrebno povečati zmogljivosti proizvodnih, prenosnih in distribucijskih elektroenergetskih naprav.

Vodja konzumnega oddelka:
Vili Zorko

KMETIJCI V KRŠKEM AGROKOMBINATU

Ni važno, čigava je zemlja!

Pomembno je, da je strokovno, temeljito, z ljubeznijo obdelana in da čim bolje obrodi!

Mercator-Agrokombinat iz Krškega je nastal z združevanjem kmetijskih zadrug leta 1964 v TOZD Lastna kmetijska proizvodnja in v Temeljno organizacijo kooperantov. Danes tvorijo M-Agrokombinat v Krškem štiri temeljne organizacije. To so proizvodno zaokrožene celote. TOZD Sadjarstvo, TOK — Kmetijstvo, trgovina, storitve, TOZD Vinogradništvo-kletje z 80 ha lastnih vinogradov in kletjo s polnilnico ter TOZD Poljedelstvo-meso s 400 ha lastnih površin, kjer proizvajajo pšenico, oljno repico in koruzo. V tej TOZD delujeta tudi klavnica in prašičja farma na Pristavi.

Seveda ima M-Agrokombinat tudi delovno skupnost skupnih služb. Cela delovna organizacija zaposluje okrog 560 stalnih delavcev, v času velikih kmetijskih del sprejmejo tudi do 500 sezoncev. Imajo še 500 kooperantov, vsem skupaj pa kaže prišteti še okrog 4000 pogodbenih proizvajalcev, ki so tudi na nek način vezani na M-Agrokombinat. Vsekakor je to velik in pomemben človeški in delovni potencial, ki ga zaradi razkropljenosti na prvi pogled ni lahko v celoti zaznati in dojeti.

Glede na to, da je kmetijstvo oz. proizvodnja hrane med najpomembnejšimi elementi zasebnega in družbenega standarda in da TOK Kmetijstvo, trgovina, storitve povezuje največ pridelovalcev v okviru delovne organizacije — smo se odločili za pogovor z njihovimi odgovornimi delavci. V luči razprav ZK o kmetijstvu smo skušali poiskati odgovore ali komentarje na nekatere dileme nadaljnje razvoja kmetijske proizvodnje. V razgovoru so sodelovali sekretar OOKZ Alojz Bizjak, direktor temeljne organizacije kooperantov ing. Ivan Kozole in vodja DE kooperacije Ignac Kralj.

Izhajamo iz spoznanja, da je med kmetijo zelo malo članov ZK, da je stanje v skladu s spremembo socialne in stanovske strukture prebivalstva sledilo tem gibanjem od vojne do danes. Koliko članov ZK šteje vaša organizacija in koliko jih imate med kooperanti? Kako so organizirani?

Bizjak: Splošno znano je, da je delež kmetov v članstvu ZK majhen in se celo še zmanjšuje. Kmetijstvo bi gledal v povezavi z vsemi ostalimi problemi, ki ga spremljajo. Glavni problem pa je, da mladi ne ostajajo na kmetijah. Na celem področju občine imamo na kmetijah komaj kaj mlajših delovnih moči (npr. tiste mlajše od 40 let bi lahko prešteli na prste), ki živijo od kmetijstva. Potrjuje pa se še nekaj:

Ravno oni so sodobni proizvajalci hrane, ki potrjujejo, kaj se da s sodobno tehnologijo doseči v kmetijstvu. Največji zaviralni dejavnik v vseh panogah modernega pridelovanja hrane in izkoriščanja danih ekoloških pogojev je pomanjkanje pravih delovnih moči. Povpre-

Alojz Bizjak

čna starost prebivalstva na kmetijah v naši občini je 57 let, torej je pravzaprav generacija upokojencev ali celo invalidov.

Pri nas po eni strani ugotavljamo, kaj se da s sodobno tehnologijo in organizacijo v naših krajih pridelati, skušamo svoje ugotovitve spraviti v življenje in pri redkih mlajših kmetovalcih ugotavljamo, da so naše ugotovitve točne, da so uresničljive, da pa je glavna zavora temu človek, ki ne zmore več obremenitev. To stanje se žal še slabša, ker nekateri mlajši opuščajo kmetije in si iščejo zaposlitve v tovarnah...

Članstvo kmetijcev v ZK je odraz takega demografskega stanja v kmetijstvu, saj pri teh letih res ne kaže pričakovati tako korenitih preobratov v ideološkem pričanju ljudi. Tistih nekaj članov, kolikor jih je, pa so vključeni v del OOKZ svojih krajevnih skupnosti. Saj je stališče idejnega plenuma CK jasno: kmetijstvo mora postati gospodarska panoga in se znebiti svoje preskrbovalne funkcije. Ljudi je namreč s kmetij vabil v tovarne lažji in zanesljivejši zaslužek in sedaj pač ne moremo čez noč obrniti njihovih pogledov, gotovo pa jih bodo prepričala

dejstva. Videti morajo, da se od kmetijstva da živeti, pa se bodo sami postopoma vrnili na zemljo, vsaj mlajši.

Sose pa v teh zaostrenih pogojih gospodarjenja neverjetno poslabšale tudi razmere v kmetijstvu. To ugotavljamo vsi. Kdor si doslej ni uredil kmetije, nabavil mehanizacije, je danes v brezizhodnem položaju.

Vrnimo se k članstvu ZK v naši delovni organizaciji koliko vas je v OOKZ?

Bizjak: »Članstvo ZK dosega 12% zaposlenih — torej slovensko povprečje — ustanovljamo pa akcijsko konferenco za vseh pet OOKZ (petih TOZD). Res pa je, da kmetje kooperanti, ki so vključeni v delo OOKZ v krajevnih skupnostih, želijo (in to jim bomo morali omogočiti) sodelovati tudi pri delu v naših OOKZ — kot kmetijski komunisti.

Dejstvo je, da smo kmetijci odvisni od sezone, da se nam delo s pridelki in kmeti na tesno vrsti drugo za drugim in da ostaja čas za družbenopolitične dejavnosti in različna (tudi strokovna) usposabljanja predvsem pozimi.«

Kozole: »Kazalo bi poudariti še to, da pri nas v sedanji situaciji nismo zabeležili niti enega izstopa iz ZK, čeprav so to doživeli v mnogih organizacijah, kjer bi moralo biti članstvo idejno dosti trdnjše kot tu. Očitno naši člani krizo jemljejo takšno, kakršna je, in ne pripisujejo krivde zanj ZK, čeprav bi bil marsikateri očitek na račun njenega članstva in dosedanjega dela kar upravičen! Naši mladi člani so zelo delovni v aktivu mladih zadruženikov in kmečkih žena. Oba sta zelo uspešna in preko njiju mladi ohranjajo stik z nami. Danes je dokaj veliko breme že tudi višina članarine ZK in morebitni člani pred vstopom v organizacijo se tega še kako zavedajo.«

Inž. Ivan Kozole

Agrokombinatovi kooperanti na radgonskem sejmu — med nastopom skupine Agropop.

Bizjak: Prav je, da se komunisti znotraj delovne organizacije tega jasno zavemo. Kočni cilj nam je pridelava hrane. V Sloveniji imamo 14000 nezaposlenih. Nevzdržno je, da nam ob tem ali pa kljub temu z lepih kmetij, kjer bi v normalnih gospodarskih pogojih imeli doma delo in eksistenco ter s tem razbremenili tržišče delovne sile, ljudje bežijo, kmetije pa životarijo. Zakon o kmetijskih zemljiščih je preveč ohlapen in če lastnik parcelo enkrat letno pokosi, je taka zemlja že dovolj obdelana, da je inšpekcija nemočna, zemlja pa kljub temu neizkoriščena. Preohlavno so opredeljeni pojmi intenzivne, polintenzivne izrabe enostavnega obdelovanja zemlje. Te odnose v kmetijstvu moramo nekako urediti, a trenutno se še slabšajo! Poglejte samo pšenico kot osnovno živilo: tik pred žetvijo nismo imeli urejene odkupne cene, pri ribezu je enako... mi — pospeševalci pa rešujemo vsak dan probleme, ki iz tega izhajajo...«

Kako bi se dalo živeti samo od kmetijstva? Koliko delovnih mest bi se v občini sprostito, če bi, na primer, upokojili kmetovalce, ki bodo čez tri leta dopolnili 60 let?

Kralj: »O tem vprašanju sem razmišljal nekoliko drugače. Na Krškem polju je prostora za toliko kmetij, da bi jih še vedno lahko prešteli na prste. Ko smo pred časom meliorirali Mraševsko polje (320 ha) sem izjavil, da je na njem prostora za 5 — 6 kmetij. Sodobno urejene in obdelane bi dale več pšenice, kot je danes odkupimo s celega Krškega polja, zredili bi več živine in naakumulirali dovolj, da bi ostalo celo za tiste, ki bi odšli v pokoj. To je

moj preprost račun, vanj verjamem in prepričan sem, da bi tako moralo biti! Sledim namreč logiki. Tam imamo človeka, ki skupno z najeto zemljo obdeluje okrog 30 ha površin, žal pa so parcele na Gorjancih, v Kostanjevici, okrog njegovega doma... Če sedaj zmore obdelati toliko, zakaj ne bi z vso to mehanizacijo zmogel obdelati 60 ha strnjenih površin. Ta praksa povsod v svetu že obstaja. Torej, če se v redu organiziramo, ne bomo rešili problema nezaposlenosti, le kmetje bodo obdelovali zemljo, ne pa vrtove! Preprosto gre za izgubo časa, materiala in energije, ko se vrtimo na teh majhnih parcelah. Vprašanje rešitve tega problema je idejno: ali naj bodo to lastniške, najemniške... parcele. Tosploh ni bistvo problema. Važno je, da dosežemo zaokrožene večje obdelovalne površine, ki jih bo kmet lahko obdeloval.«

Kozole: »Po vojni smo zelo intenzivno razmišljali o teh t.i. družbenih ekonomijah in smo čisto pozabili na družinske ekonomije, ki so v svetu (zlasti na zahodu) pokazale izjemne rezultate pri proizvodnji hrane. Vidimo, da ima danes cel sistem EGS hiperprodukcijo pri proizvodnji hrane ob težjih naravnih pogojih pridelovanja, kot so naši. Njihova hrana je po proizvodni enoti zanesljivo 30% do 50% cenejša od naše (odvisno od pridelka). Osnovni problem pri nas je razdrobljenost in majhnost kmetij in parcel. Povprečna velikost kmetije v naši občini je 2,5 ha, parcele pa merijo okrog 20 arov. Vse povsod v družbenem sektorju mo-

ramo za vsako investicijo prikazati ekonomski izračun njene upravičenosti, ki je na taki kmetiji ne moremo prikazati, ker preprosto nima dovolj osnovnih sredstev — t.j. zemlje!

Mora priti do naravne selekcije in tisti, ki nimajo volje za delo v kmetijstvu — predano, vztrajno... — naj se pač zaposlijo v združenem delu. Tisti pa, ki se za to odločijo, morajo imeti možnost, da si zagotovijo z delom na kmetiji ekonomsko varnost. Za vse to pa potrebuje tudi dovolj zemlje. Vemo, da mora rentabilna čreda šteti preko 50 glav živine in da je za njeno prehrano potrebnih najmanj 15 ha zemlje. Najmanjši ekonomsko upravičljiv vinograd bi smel obsegati 2—3 ha. Enako je pri sadnih nasadih, jagodičevju... S povojno kmetijsko politiko tega problema nismo uspeli rešiti! Tudi idejni plenurni dilemi kljub potrebi in izrecni zahtevi kmetijcev niso razrešili!

Kaj pa menite o stališču razlaščenih posestnikov, ki zahtevajo zase (nazaj) toliko zemlje, kolikor je lahko imajo tudi drugi?

Kozole: »Rekel bi takole: zemlja je osnovno sredstvo in je v bistvu nikogaršnja. Je last ljudi, ki živijo na določenem področju, torej v SFRJ. Po mojem mnenju smo naredili napako, da smo zemljo, ki je bila po vojni nacionalizirana, dali v last! Lastnik bi moral biti družba, ki pa lahko sklone dolgoročne najemniške pogodbe s posamezniki. Sama lastnina nad zemljo po moje ne pomeni ničesar, razen da daje možnost za špekulacije. Iz

tega tudi izvira tak velik interes po dedovanju in drobljenju kmetij, saj je to le sredstvo dodatnega zaslužka, ki ga pa vsi državljani ne morejo imeti!«

Ob padcu standarda si ljudje pomagajo, kot pač vedo in znajo — s sivo ekonomijo. S te plati tudi t.i. mešane kmetije uživajo vso družbeno podporo. Kakšno je stališče vas kmetijcev do takega kmečko-delavskega gospodarstva, ki ne daje potrebnih rezultatov in hkrati izčrpa ljudi?

Kralj: »Uradno stališče je (tako politikov kot zadružne zveze), da so te mešane kmetije idealna rešitev. Tako jaz razumem stvari, sam si pa razlagam, da gre za eno od ovir tako kmetijstvu kot združenemu delu. Kaj se sedaj dogaja: človek mora delati v tovarni in na kmetiji, pretruja se in storilnost mu močno pade, poveča se možnost poškodb, vse skupaj pa nima pravega učinka. Tudi v našo organizirano proizvodnjo jih ne moremo vključiti. Svojo osnovno eksistenco si tak človek zagotovi z osebnim dohodkom iz tovarne, doma bo pa počel samo takrat in tisto, kar mu ustreza. Sledi konjunkturi in nanj se pri načrtovanju ali organizaciji kooperacije ne moreš zanesti. Tudi mu ni sile, da bi svoje pridelke oddal (prodal) preko nas, ker jih je tako malo, da lahko sam poskrbi in jih vnoveči. Organiziran kmet pa nima možnosti za špekulacije in mu naše sodelovanje pomaga.

Trenutno je morda taka rešitev v družbi res dobrodošla, a kmetijstvu vsekakor ne bo prinesla koristi. Kmetije skušamo us-

Ignac Kralj: Kmetijstvo mora ustvariti dohodek, za to pa potrebuje ustrezne pogoje.

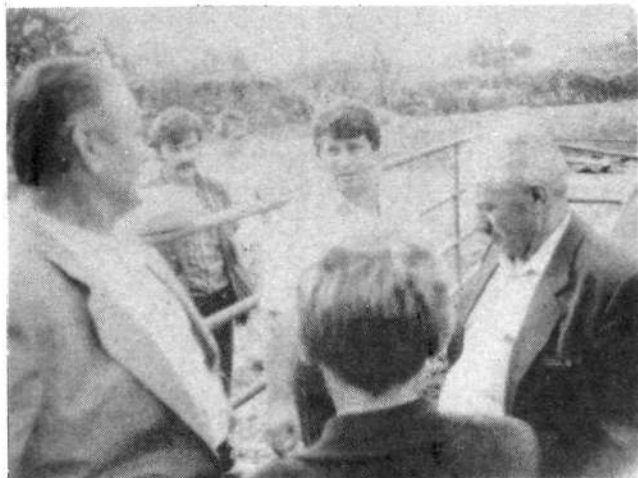
merjati in specializirati, ker s tem skrbimo potrebo po različni strojni opreми, porabo materialov, reprodukcijskih sredstev, več znanja si lahko o svojem delu naberejo kmetovalci in to je danes zelo pomembno. Skratka, skušamo doseči krčenje porabe sredstev in energije in povečati učinek, dogaja pa se ravno obratno: človeka naj bi nekako raztegnili na tovarno, kmetijo, kulturo, družbenopolitične aktivnosti...«

Melioracije in komasacije so še eno področje, kjer pridejo do izraza »posebnosti majhnih kmetij«.

Kozole: »V naši občini smo napravili na področju melioracij doslej zelo veliko. Tudi nekoč številne majhne in razpršene parcele smo združili tako, da ima vsak posameznik največ dve ali tri. Spremenila se je tudi miselnost ljudi: od popolnega odpora sedaj še oni nas spodbujajo in predlagajo take posege. Problem je pri teh majhnih in mešanih kmetijah to, da se ne držijo kolobarja setvenega plana, da mešajo kulture in to se ne bo dalo odpraviti, vse dokler bodo obstajale take kmetije. Še večje težave kot pri namakanju bodo nastale, ko bomo pričeli program namakanja 5000 ha zemlje z gnojivko s farme in bi moral biti tehnološki pristop k proizvodnji še bolj strog. S takim dognojevanjem pa bomo ne le rešili

Agrokombinatovi kooperanti na radgonskem sejmu med oddihom pri enem izmed paviljonov s hrano in pijačo. Spricho razsežnosti sejma je okrepčilo res potrebno, a če bi v Leskovcu vedeli, kaj vse se prodaja pod „Leskovačke specialitete na žaru“

ekološki problem farme, temveč gre še za izredno kakovosten in ekonomičen način gospodarjenja.«

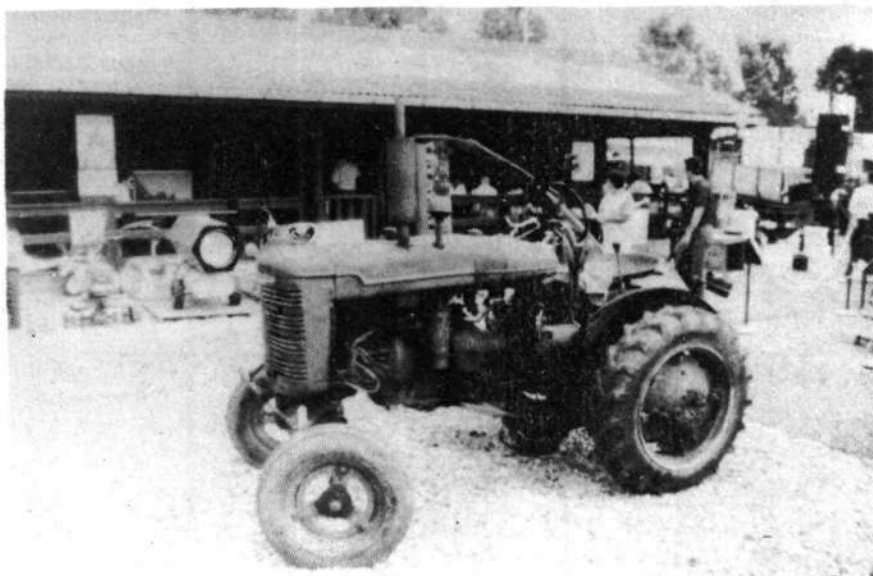
Kmetijci se boste v kratkem soočili z gradnjo verige savskih elektrarn. Kako gledate na tako obsežen poseg v obdelovalno zemljo?

Kozole: »Poseg v reko Savo bo ne le nam prinesel veliko težav. Na tem območju imamo celo usmerjeno urejeno kmetijo, ki ji bo treba eksistenco (zemljo in vse ostalo) zagotoviti pač nekje drugje. To ne bo le problem Savskih elektrarn, ampak tudi naš in kmetijske zemljiške skupnosti. Dejstvo je tudi, da smo mi skozi leta tu izvajali melioracije in ne bi bilo v redu, če bi vso to zemljo sedaj izgubili. Morali bi najti skupen, pameten jezik in tako negativne posledice kar se da zmanjšati. Če pa tega ne bo, se bo vse skupaj odrazilo na manjši proizvodnji hrane, nespornost in sporih z ljudmi... Kot kmetijec bi moral imeti svoje ozko stališče vedeti je treba, da moramo biti vzajemno strpn in se usklajevati z razumevanjem. Tudi vsaka kmetija namreč potrebuje električno energijo in vso ostalo infrastrukturo, ki pač nekje mora biti. Vemo tudi, da je najčistejša in najbolj zdrava hidroenergija in veliko bolj bi se otepali gradnje klasične termoelektrarne.«

Dva mlada, zdrava človeka (npr. mož in žena) lahko s sodobno opremo na kmetiji, ki je poljedelsko-živinorejsko usmerjena, obdelata od 15—30 ha zemlje, odvisno od terena. Če je svet ugoden, lahko obdelata celo 50 ha zemlje in »za zabavo« še vinograd okrog »hrama«. V tem primeru bo lahko kmetovalec posejal 20 ha pšenice, ki jo bo potem samo še kombajn požel. Na ostalih 30 ha pa bi lahko redil 50 krav. Proizvodnja bi bila ekonomična tudi pri sedanjih cenah. Tudi zemljo bi se mu splačalo najeti. Res pa je, da v današnjem času ob preusmerjanju kmetij zaradi zagotovitve socialne varno-

Mercator-Agrokombinat iz Krškega je nastal z združevanjem kmetijskih zadrug leta 1964 v TOZD Lastna kmetijska proizvodnja in v Temeljno organizacijo kooperantov.

Danes tvorijo M-Agrokombinat v Krškem štiri temeljne organizacije, proizvodno zaokrožene celote: TOZD Sadjarstvo z 280 ha sadnih nasadov in hladilnico z 250 vagoni kapacitete, TOK Kmetijstvo - trgovina - storitve, Vinogradništvo - kleti z 78 ha lastnih vinogradov in kapaciteto kleti 370 vagonov ter lastno polnilnico, in TOZD Poljedelstvo-meso s 400 ha lastnih površin, kjer proizvajajo pšenico, ožno repico in koruzo. V tej TOZD delujeta tudi klavnica s predelavo suhomesnatih proizvodov in farma prašičev na Pristavi z kapaciteto 30.000 kom pitanih prašičev.

sti nosilec proizvodnje odsvetujejo ozko specializacijo v eno samo dejavnost, ampak naj bi kmetovalci sami sebe zavarovali z vsaj dvema vrstama proizvodov!

Davčna politika naj bi spodbujala k večji proizvodnji hrane, ali pa to tudi drži?

Kozole: »V naši občini smo se sicer pametno dogovorili in so testvari v zvezi obdavčitvijo kmetovalcev kar znosne, a žal temelji davčna politika na katastrskem dohodku in s tem pač udari tistega, ki je priden. Morali bi poiskati tako rešitev, da bi lastnika zemlje spodbujala k intenzivni proizvodnji ali pa ga pre-

pričala, da se mu zemlje samo zaradi lastništva ne izplača imeti. Saj je vseeno, ali jo proda ali pa da v najem. Važno je, da zemlja kot osnovno sredstvo ne stoji. Samooskrba pač ne sme biti cilj in do te rešitve bomo slej ali prej morali priti.«

V deželah z velikimi družbenimi gospodarstvi pridelajo ljudje tudi 80% živeža na t.i. ohišnicah, t.j. v zasebnem sektorju. Kako bi se opredelili do tega problema in kakšno vzporednico bi lahko potegnili z našo družbo?

Kralj: »To je problem vsepovsod, saj se tudi na zahodu državna industrija bori z izgubami in so se lotili razprodaje kapita-

la delničarjem. Tudi pri nas noben zasebnik ali pa redko kateri propade. Tudi kmetije so rentabilne, družbena posestva pa kaj rada zaidejo v rdeče številke. Če bi bil osebni dohodek odraz dobrega dela, bi lahko služil kot stimulans. Žal pa to ni izvedljivo takrat, kadar je dohodek pod kontrolo in je administrativno predpisan.

Upoštevati kaže še socialno plat: vsaka organizacija ima nekaj zaposlenih, ki so tako rekoč invalidi in so za delo nesposobni, pa jih ne more upokojiti. Jasno je, da bi zdrav človek na istem mestu lahko naredil več in bi lahko »zaslužil« skupno z vsemi drugimi tudi invalidsko pokojnino za tiste, ki sedaj silom prilik stojijo ob strani. Žal to še ni izvedljivo. »

Ika

Vam v zabavo:

... Filotti je bil cerkven človek in rajši kakor da bi zamudil eno mašo, bi pustil poginiti vso družino, stari z Bruciate pa je počival ob sobotah in delal ob nedeljah, samo da mu je nagajal. In vedno je imel okoli hiše na straži kakega dečka, da mu je dal znamenje, kdaj je Filotti po naključju prišel blizu ograje na meji. Tedaj je šel ven in kričal take kletvice, ki bi snele hrastu skorjo. Filotti jih je pospravil in vse skupaj ježno požrl in čakal ugodnega trenutka. Tako je prišla stavka leta 1908 in zdelo se je, da so ljudje ponoreli, tako so bili odločeni vso stvar jemati resno. Seveda so se spoprijeli tudi z župnikom, ki je držal z gospodo, in pisali po zidovih, da se bo kesal tisti, ki bi si drznil iti k maši.

Prišla je nedelja. Filotti je postavil vse otroke in sorodnike na stražo okoli hleva, si zadel na rame dvocevko in mirno odšel k maši. Starega župnika je našel v župnišču.

»Pustili so me samega,« je rekel župnik. »Vsi so pobegnili, celo kuharica in cerkovnik. Umirali so od strahu.«

»Nič hudega,« je odgovoril Filotti. »Šlo bo kljub temu.«

»In kdo mi bo stregel pri maši?«

»Bom jaz mislil na to,« je rekel Filotti.

In tako je stari župnik začel maševati, za ministranta pa je bil Filotti, ki je klečal na oltarni stopnici, pod pazduho pa je stiskal dvocevko.

Pri maši ni bilo žive duše in zdelo se je, da je tudi zunaj vse izumrlo.

Ko je pri povzdigovanju duhovnik dvignil posvečeno hostijo, so se cerkvena vrata s teskom odprla na stežaj. Duhovnik se je nehote obrnil in zagledal na trgu pred cerkvijo nemo skupino ljudi.

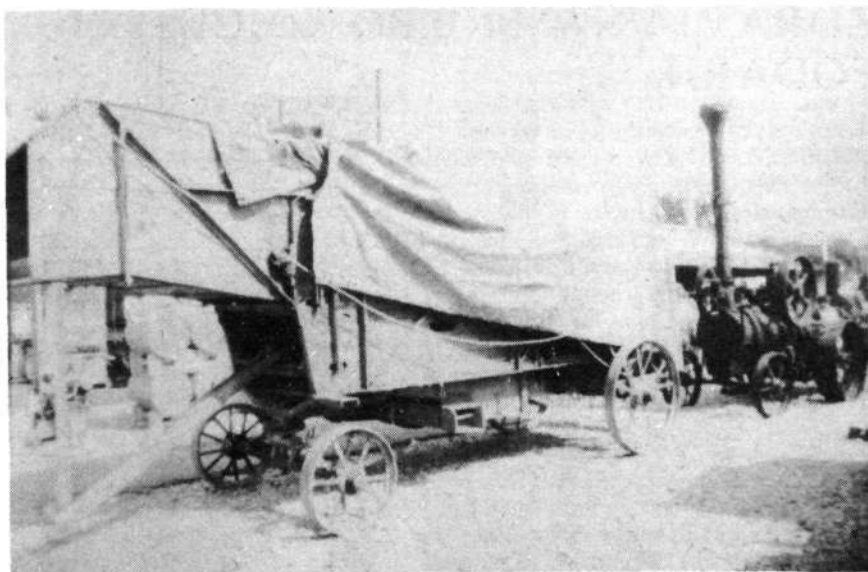
Pri vratih sej je prikazal Ciro z Bruciate: na glavi je imel klobuk in v ustih cigaro.

Duhovnik je obstal z dvignjeno hostijo kot okamenel. Ciro je puhnil oblak dima, potisnil klobuk nazaj, vtaknil roke v žep in stopil v cerkev.

Filotti je najprej pozvonil z zvončkom, potem pa pomeril in ustrelil na možakarja.

Nato je puško spet nabil, pozvonil z zvončkom, duhovnik pa se je zdrzil in mirno nadaljeval mašo.

Na radgonskem sejmu so bili taki eksponati, pa tudi taki z elektronsko opremo. Zlasti so se potrudili proizvajalci majhnih strojev. Ne t. i. freze je možno »obesiti« čedalje več priključkov.

M-Agrokombinat je organiziral dva obiska radgonskega sejma k metijstvu: za aktiv kmečkih žena in za kooperante. Na sejemskem prostoru smo ob najnovejših dosežkih tehnike in industrije videli tudi kar solidno zbirko starih strojev, traktor, mlatilnico in tudi takšno »cestno lokomotivo«.

Pred cerkvijo ni ostala niti muha.

Ciro ni bil mrtev niti hudo ranjen. Ležal je vso mašo na tleh, ker ga je bilo neznansko strah, da bi ga pogodil drugič. Ko je bilo maše konec, je vstal, šel k zdravniku, da mu je izvlekel šibre, ki so mu kožo na boku spremenile v sito, in ni rekel ne bev ne mev.

Ko se je po enem mesecu povsem pozdravil, je nekega večera poklical štiri starejše sinove: vsakemu je dal dvocevko in šel iz hiše. Cestna lokomotiva je bila pod paro, sinovi so se postavili ob stroju. Ciro je zlezal na stroj, zasukal ročico, zgrabil krmilo in začel se je vojni pohod.

Cestnih lokomotiv zdaj ni več, ker so jih nadomestili bencinski traktorji: bile so čudovite, narejene kot cestni parni valjarji, vendar brez valja spredaj: bile so počasne, mogočne, tihe. Uporabljali so jih za mlačev in za oranje ledine.

Začel se je pohod čez polje proti Filottijevi

hiši. Ven je pritekla pes, pa ni utegnil niti zalajati, ko so ga že pobili s kolom. Vlekel je močan veter in stroj se je lahko približal Filottijevi hiši na štirideset metrov, ne da bi ga bil kdo opazil. Ciro je ustavil, potem je najstarejši sin prijel konec jeklene vrvi, navite na vitel, in medtem ko je stari popuščal vzvod, je sin počasi in neizprosno stopal proti temnemu, tihemu dvorišču. Drugi so mu sledili s puškami pod pazduho. Prišel je do največjega stebra pri skednju, zavozlaval vrvi in stekel nazaj.

»Pripravljeni!«

Ciro je vklopil vitel, obrnil ročico, in nastal je potres, navil je vrvi nazaj na vitel, dal paro, da je zapiskal, in se vrnil domov.

Nihče od Filottijevih ni umrl. Poginile so tri krave in podrl se je del surovo obdelanega skednja. Toda Filotti ni znil besede.

To je bil medsebojni obračun: sodišče se ni vmešavalo...

(Giovannino GUARESCHI:
DON CAMILLO

Odlomek iz zgodbe Romeo in Julija)

ZDRAVJA NAM NE BO NIHČE PODARIL

Od 14. do 20. septembra je pod geslom **KDOR ZDRAVO ŽIVI — NE KADI** potekal teden boja proti tuberkulozi, pljučnim boleznim in kajenju.

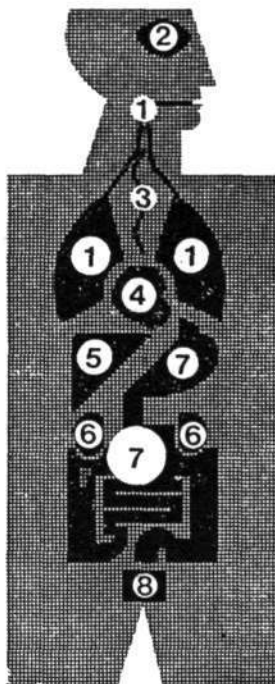
V programih Rdečega križa Slovenije, namenjenih zdravstveni vzgoji in izobraževanju občanov in delovnih ljudi, je boju proti kajenju namenjene precej pozornosti. Kajenje tobaka ni samo naslada, temveč tudi nadloga, ki ogroža zdravje kadilcev, pa tudi njihovo življenje.

ZAKAJ?

V tobakovem dimu je več kot tisoč kemičnih spojin, ki so v plinskem ali tekočem stanju ali pa v obliki mikroskopsko majhnih fizikalnih delcev. Najpomembnejši med temi spojinami je živčni strup nikotin, ki na laboratorijskih živalih zanesljivo povzroča raka.

ZASTRUPLJANJE Z NIKOTINOM — NA OBROKE, DAN NA DAN

V naravi najdemo nikotin edino v koreninah oz. listih tobakove rastline. Je poraben pripomoček za zaščito rastlin in za uničevanje mrčesa; za človeka pa je eden najmočnejših strupov. Količina nikotina je v posameznih vrstah cigaret različna in tako so tudi različne cigarete bolj ali manj toksične za kadilca. O količini nikotina v jugoslovanskih cigaretah nimamo podatkov, medtem ko morajo biti za mnoge inozemske cigarete ti podatki javni ali vselej primerljivi. Vsebina nikotina v eni cigareti se giblje od pol do dveh miligramov in celo več. Nikotin deluje na tiste živce v telesu kadilca, ki izločajo sestavine, znane kot kateholamini. Povečana količina kateholaminov, ki jo sproži kajenje, škoduje srcu, krvnim žilam, prebavilom in drugim organom. Čeprav nikotin pri kadilcu ne deluje takoj smrtno, ker se strup razgradi in izloči, je zastrupljanje vendar na obroke, od cigarete do cigarete s kratkotrajno povišanimi kateholamini. In to dan za dnem — iz leta v leto.

1	TBAKOV KATRAN	draži sluznico dihal
2	NIKOTIN	slabi vid
3	NIKOTIN	vpliva na avtonomni živčni sistem (pri kadilcu zbuja občutek užitka)
4	NIKOTIN	škodljivo vpliva na srce in obtočila
5	NIKOTIN	se razgradi predvsem v jetrih
6	NIKOTIN	se deloma nespremenjen izloča skozi ledvice
7	NIKOTIN	in druge snovi dražijo sluznico želodca in črevesja
8	NIKOTIN	hromi funkcijo spolnih žlez

UČINKI TOBAKOVEGA DIMA NA ČLOVEKOV ORGANIZEM

V DESETIH LETIH SE PRI- LEPI NA SLUZNICO DI- HALNIH POTI EN KILOG- RAM TOBAKOVEGA KA- TRANA

Pogostni posledici učinkovanja tobakovega katrana na dihalna pota in pljuča sta kronični faringitis in bronhitis — fatalna posledica pa pljučni rak.

Vdihavanje tobakovega dima zožuje srčno koronarno arterijo.

Nikotin v tobakovem dimu ima zvezo tudi s čišrom na želodcu in dvanajstniku.

MED NOSEČNOSTJO KA- DITA CIGARETO VSELEJ DVA

Posebno škodljivo je kajenje nosečnic, saj med nosečnostjo kadita namreč cigareto vselej dva: mati, pa tudi otrok v njenem telesu. Angleške in kanadske študije so ugotovile, da je količina ogljikovega monoksida v plodovi krvi mnogo večja kakor pa v krvi nosečnice-kadilke. Posledice kajenja se kažejo tako v rasti ploda kakor tudi v **porodni teži novorojenčkov**. Matere-kadilke rodijo manjše in lažje otroke kot nekadilke. Kajenje cigaret prav tako močno poveča celokupni riziko

TOBAKOV DIM VSEBUJE
VEČ KOT TISOČ
KEMIČNIH SPOJIN:
NAJPOMEMBNEJŠA
STA KATRAN
S KANCEROGENIMI
SNOVMI IN ŽIVČNI
STRUP NIKOTIN

Nikotin
Svinčeva kislina
Katran
Aldehidi
Ogljikov monoksid
Ketoni
Piridini
Fenoli
Amoniak
Metanol
Žveplov dioksid

predporodne umrljivosti. Tako si danes tudi razlagamo, da so v nekaterih študijah ugotovili precej večje število predporodne umrljivosti kakor v drugih.

Obstajajo pa tudi dokazi, da so otroci mater, ki so med nosečnostjo kadile, do starosti 7 let še vedno nekoliko **slabše razviti** od svojih vrstnikov.

ZAKLJUČNA UGOTOVITEV:

Kadilec kadi, ker ne more prenehati s škodljivo kajo. Rešitev je samo v enkratnem sklepu: **STOP**

Vir: Bojan Fortič, Uživanje tobaka — naslada in zlo

vali razumevanje in podporo vseh naših občanov. Obremenjeni smo s preteklostjo, kadrovskim primanjkljajem (daleč pod republiškim normativom), imamo zelo izrabljeno tehnično opremo, vendar imamo tudi veliko voljo do dela, veliko željo za izboljšanje in zato verjamemo v uspeh.

V. d. vodje zobozdravstvene dejavnosti:
Marković dr. Blandina

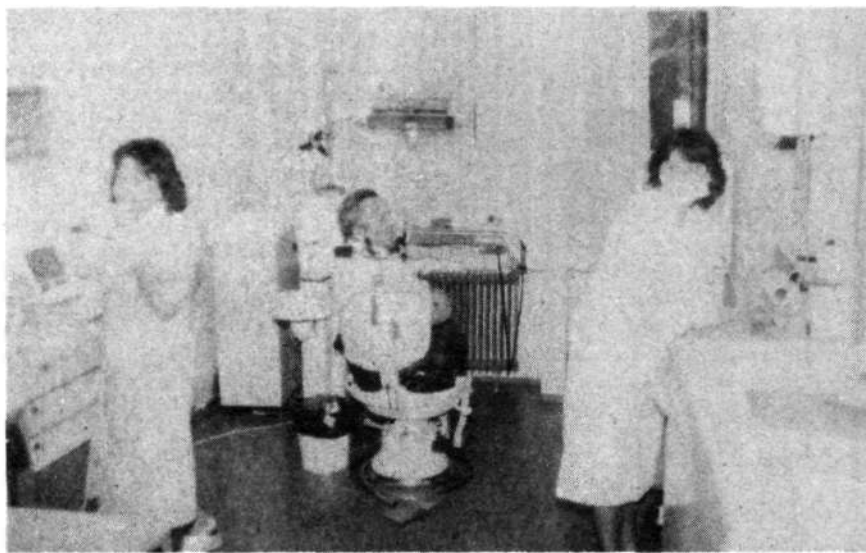
Novosti v organizaciji zobozdravstva

Zobozdravstveni delavci ZD Krško si prizadevajo izpolniti dolgoletne želje občanov Krškega za boljšo organizacijo zobozdravstvene dejavnosti na našem območju. Zato smo pripravili novo organizacijsko shemo za celo občino in upamo, da bo čez čas zobozdravstvena dejavnost bolj zaživila.

Novosti so na več področjih, ki so bila do sedaj pomanjkljiva. Območje Rake je dobilo celotedensko zobno ambulanto, ki bo opravljala polivalentno delo, tj. v njej bodo dobili vse usluge otroci in odrasli. Enako velja za Brestanico, katere prebivalci že leta in leta želijo svojo zobno ambulanto.

Velikemu povpraševanju po popoldanski otroško-mladinski zobozdravstveni službi v Krškem zaradi nujnih primerov smo ugodili z delom ambulant trikrat tedensko, in sicer v ponedeljek, sredo in petek v ZD Krško — center. V teh dneh bodo tudi krškim srednješolcem na voljo usluge otroško-mladinskega zobozdravnika in tako ne bodo izostajali od dopoldanskega šolskega pouka. Pomoč pri bolečinah otroci lahko dobijo tudi druge dneve v splošnih zobnih ambulantah.

Vse popoldanske ambulantne splošnega zobozdravnika, ki bodo delale od ponedeljka do petka, bodo bolj namenjene nujnim primerom in zdravljenju zob, ki zahtevajo bolj pogoste obiske pri zobozdravniku. Drugi zobozdravstveni posegi (plombiranje, planirano puljenje zob, odstranjevanje zobnega kamna, protetična dela) bodo opravljeni v dopoldanskem času. Uvajamo še eno novost: **naročanje na uro**. Želja pacientov in tudi zobozdravstvenih delavcev je, da skrajšamo utrjujoče čakanje v zobnih čakalnicah. Verjamemo, da bodo naši pacienti razumeli prednost takega naročanja in se bodo držali naročene ure. Zmanjšana nestrpnost v čakalnicah bo omogočila tudi bolj kvalitetno in bolj umirjeno delo zobozdravnika in njegovega tima.

Glavna skrb zobozdravstvenih delavcev je zdravo zobovje našega prebivalstva. Žal je le-to izredno prizadeto z zobnim kariesom in boleznimi obzobnega tkiva. Lahko trdimo, da se tem boleznim ne izogne nobeden od naših občanov. Vse večje zanimanje našega prebivalstva za zobozdravstvene usluge in istočasno vse večja prizadetost zobovja in obzobnih tkiv obvezujeta zobozdravstvene delavce, da v ospredje svojega dela postavijo **zobozdravstveno preventivo**. Preventivno delo, ki se je uveljavilo v vsej Sloveniji in pokazalo dobre rezultate, mora biti glavna

usmeritev naše zobozdravstvene dejavnosti. Poskušali bomo razviti preventivno delo po enakih metodah in v enakem obsegu kot drugje po Sloveniji. Povedati je treba, da je pri tem delu potrebna strpnost, ker se rezultati pokažejo šele čez nekaj let. Da bi bili rezultati boljši, morajo biti v zobozdravstveno preventivo vključeni vsi najmlajši otroci, med izvajalce pa poleg zobozdravstvenih delavcev še vsi starši, vzgojno-varstvene organizacije in osnovne šole.

Plan dela, ki smo si ga zarisali, je zelo obširen in zahteven, zato bomo potrebo-

Imenovanje namestnika komandirja PM

Republiški sekretariat za notranje zadeve je predlagal, naj zbori SO Krško za namestnika komandirja PM Krško imenujejo Štefana Hrena, sedaj pomočnika komandirja PM Krško, Novo dolžnost naj bi začel opravljati 1. 10. 1987.

Štefan Hren (1958) je delavec ONZ od 1976 in je med drugim opravljal tudi naloge vodje varnostnega okoliša. L. 1985 je diplomiral na višji šoli za notranje zadeve v Ljubljani. Za vestnost in prizadevnost pri opravljanju dela je že prejel pisno pohvalo organov za notranje zadeve.

KAKO SMO PRIPRAVLJENI NA MOREBITNI POJAV AIDS-a V ŠOLAH?

Šola — važen element oblikovanja stališč in vrednot

Pogosto ugotavljamo, da je dinamika značilnost sodobnega življenja. S tem ne mislim toliko na sam tempo življenja. Tokrat mi dinamika bolj pomeni pojavljanje vedno novih dilem, problemov, spoznanj. Gre za izrazito pestrost tēm, ki se z vsakim dnevom pojavljajo med nami kot

najbolj aktualne in žgoče. Tako vsakdanja delovna ali prijateljska srečanja ne minejo brez obravnavanja takšnih žariščnih vsebin. Ugotavljamo, da ta različna problematika odseva v različnih dejavnostih in ravneh od tovarne do šole.

Šola. Tu se odvija dejavnost posebnega družbenega pomena. Tako vsaj zatrjujemo. Kakorkoli že, šola je tudi mesto, kjer močno odsevajo različni družbeni pretresi. Učitelji bi storili veliko napako, če bi šolo zapirali pred družbenimi silnicami in obravnavali samo vnaprej predpisane vsebine. Elastičnost učiteljeve osebnosti se torej pokaže prav pri odpiranju prostora in časa za aktualno družbeno dinamiko, v prvi vrsti zato, da otrokom in mladini pomaga oblikovati mnenja in stališča do življenjskih pojavov. Če te funkcije šola ne opravlja, potem mladega človeka prepušča več ali manj enostranskemu naziranju, ki je pogosto netočno in pomanjkljivo. Nastane kot plod nepreverjenih dejstev, polresnic in neresnic, skratka, gre za tako znan pojav govorice.

Ne samo dobro delati — važno je znati tudi dobro razmišljati

Sredi poletja smo v naših delovnih organizacijah zasledili dvoje razpisov za podelitev priznanj uspešnim inovatorjem: razpis občinske raziskovalne skupnosti in razpis medobčinske gospodarske zbornice za Posavje.

Menimo in obenem predlagamo, da bi ob tej pobudi nekoliko širše ocenili to problematiko v naših delovnih organizacijah. To nam nalagajo tudi sklepi 11. seje CK ZK Slovenije.

»Sedanje jugoslovansko stanje, pravzaprav stanje glede množičnosti ustvarjanja v vseh manj razvitih deželah in deželah brez ostrega tržnega pritiska na kakovost, socialno varnost in standard življenja lahko na kratko izrazimo z naslednjim vprašanjem: ALI JE ŽE KDAJ KDO PRI VAS ZAŠEL V TEŽAVE, KER NIPREDLAGAL NIČ NOVEGA? Običajen odgovor: NE! Žal velja samo za čisto osebne težave, kajti vsi skupaj imamo zato veliko neizrabljenega znanja, nerazvite konkurenčnosti, torej imamo (tudi) zato STABILIZACIJO, da bi se rešili nekolonialnih pritiskov najrazvitejših. Kajti pri njih je za veliko ljudi odgovor na to vprašanje močno drugačen: tržni pritisk kaznuje premalo ustvarjalne, nagrajuje druge. Kot smo že ugotovili, je zato odnos do razvojno-raziskovalnega (RR) dela in ustvarjalnega sodelovanja mnogih dosti bolj spodbuden kot v večini naše prakse.

Čemu naj bi preprečili nastanek in širjenje polresnic in neresnic? Predvsem zato, da preprečimo nastanek panike takrat, ko gre za vprašanje vitalne narave naroda, n.pr. ko gre za pojav nevarne bolezni. Šola je ustanova, ki je kot nalašč tako organizirana, da lahko s svojim vzgojno-izobraževalnim delovanjem oblikuje prav pravilne poglede in stališča:

— Na enem mestu je zbranih veliko učencev, zato je prenos informacij sorazmerno preprost.

— Z njimi delajo kvalificirani ljudje, ki bodo znali na primeren način (razvojna stopnja otrok in mladine!) prenesti informacije.

— Vsaj predpostavljamo lahko, da preko vsakega otroka sežemo v mnoga družinska okolja, kjer se prenesena informacija dopolnjuje, širi, spreminja — živi dalje in polagoma preoblikuje v stališče oziroma mnenje do pojavov v družbenem življenju.

In kaj storiti v šolah ob pojavu AIDS-a v svetu in pri nas? Otem prihodnjic!

Raziskovanje nam je pokazalo, da nimamo niti inovacijske politike niti inovacijske prakse, ampak skorajda vse možnosti za razvoj učinkovitosti dela pripisujemo zgolj investiranju. To je dosti premalo, saj investicije brez ljudi z znanjem, motivom in pripravljenostjo za sodelovanje, ki ustvarjalno razmišljajo ter nenehno iščejo in uvajajo smiselne, smiselne novosti, ne morejo dati dobrih rezultatov.

Človek je vsaj enako pomemben kot stroj, to je pokazal NOB in to kaže tudi sodobna praksa industrijskih odnosov v najsodobnejših podjetjih sveta.

Kar zadeva družbene usmeritve in pogoje, bi lahko rekli, da je družbena politika zelo ZA inovacije v dokumentih DPO in tudi v načelnih dokumentih skupščine, da pa se še premalo premika v predpisih o davkih, licencah ipd., četudi se je začelo nekaj posodabljanja. Vsekakor pa inoviranje v OZD, četudi ni prav posebej stimulirano, prav gotovo ni tudi prepovedano.

Vsaka organizacija se torej lahko odloči (na bolj preprost ali bolj strokoven način) za inovacijsko politiko. Vgradi pač ustrezne sklepe v srednjeročni in letni gospodarski načrt, ki ga sprejmejo samoupravljalci neposredno ali po delegatih v DS. Ko se odloči, da bo bolj razvijala znanje in IZRABO ZNANJA svojega kolektiva, lahko organizira ustrezno

opredelitev svoje tržne, finančne, kadrovske, tehnološke strategije in strategije množične inovativne dejavnosti (MID).« (Usposabljanje za ustvarjalnost, Maribor, 1986)

Ni pa dovolj samo organizirano skrbeti za (množično amatersko) inventivno dejavnost, potrebno je:

— POVEZATI AMATERSKO IN POKLICNO USTVARJANJE INVENCIJ IN INOVACIJ V ENOTEN INVENCIJSKO—INOVACIJSKI PROCES;

— preiti od inventivne dejavnosti na INOVATIVNO POSLOVANJE, torej na redne inovativne značilnosti rednega poslovanja v stilu, da je sicer važno znati dobro piliti, knjižiti, tržiti, da pa je vsaj enako važno znati nenehno razmišljati, kako bise to opravilo dalo napraviti enostavneje, manj naporno in ceneje in obenem z boljšimi učinki za zdravje.

Za prehod v inovativnejše poslovanje je do sedaj spoznanih deset pogojev, ki jih je treba izpolniti. Ti so:

1. inovacijska kultura in politika družbenih organov in OZD;
2. inovacijski delovni cilji (za motiviranje vodilnih in vodstvenih delavcev);
3. usposabljanje za inovativnost (kot lastnost in dejavnost) in ustvarjalno (so)delovanje kot pogoj zanjo pri večini ljudi;
4. organizacije invencijsko-inovacijskih procesov z aktivnostjo invencijsko-inovacijske službe, društev inovatorjev ipd.;
5. zagotavljanje dostopnosti naprav (da je mogoče preizkušati ideje in jih predelovati v inovacije), pomoči strokovnih delavcev, denarne pomoči — skratka, vseh pogojev;
6. zagotavljanje informacijskih virov;
7. uveljavljanje inovacij v rednem delu;
8. trženje inovacij in zato pravočasno sodelovanje raziskovalcev, razvojnikov in marketinških delavcev (RRM), pa tudi planerjev;
9. vrednotenje in nagrajevanje invencij in inovacij;
10. pravni red, ki daje prednost inoviranju pred slepo ubogljivostjo.

S tem prispevkom želimo opozoriti na to, da moramo v vseh tistih OZD, kjer ni ustreznih aktivnosti, nekaj vendarle storiti. V SR Sloveniji je že precej izkušenj na tem področju, literatura in strokovnjaki so — posebnih izgovorov torej ni! Občinska raziskovalna skupnost je preko svojih sodelavcev tudi pripravljena nuditi pomoč oziroma posredovati še dodatne informacije.

Občinska raziskovalna skupnost Krško

MDB Matija Gubec

USPEŠNO V BELI KRAJINI

KONEC LETOŠNJE MDA BELA KRAJINA

LOKVE — V brigadirskem naselju na Lokvah pri Črnomlju je bil v soboto slovesen zaključek letošnje MDA Bela krajina. Brigadirji so delali v črnomaljski in metliški občini, in sicer pri urejanju robnikov in nasipov na novem odseku partizanske magistrale od Marindola do Žuničev, gradili so vodovod za vas Gorenjci v KS Adlešiči ter pomagali vojakom pri gradnji vodovoda Kuljaji—Glavica—Brezovica, ki bo napajal gorjanski predel metliške občine. V črnomaljski občini so brigadirji naredili vse, kar je bilo v načrtu, nekaj dela pa je ostalo v metliški občini, v prvi vrsti zato, ker brigade niso bile popolne. V prostem času so imeli brigadirji v naselju bogato družabno življenje, organizirali so 15 različnih tečajev, od ribiškega, prometnih predpisov do prve pomoči, navezali so stike z belokranjsko mladino, hodili na izlete in razne prireditve.

(Dolenjski list)

Krški brigadirji Matije Gubca so sodelovali na MDA Bela Krajina v tretji izmeni. Tik pred koncem izmene smo se pridružili predstavnikom OK ZSMS

Krško in TCP Djuro Salaj, ki je bikletos pokrovitelj naše brigade, na njihovem zadnjem obisku in se pogovorili z akcijaši o njihovih vtisih.

V štabu MDA Bela Krajina: brigadirji in obiskovalci iz OKZGMS Krško ter TCP Djuro Salaj

Jože Smrekar iz Novega mesta: »Hodim v kadetsko šolo v Tacnu in vsak izmed nas mora enkrat med šolanjem v brigado. To sploh ni slabo, saj se tudi tako človek marsičesa nauči in veliko vidi. Bela Krajina je blizu mojega doma, zato sem se pač pridružil krškim brigadirjem. Tu nam ni nič hudega. Zasipavamo kanale za vodovod, delo ni težko. V glavnem premetavamo material. Minerska dela opravljajo vojaški strokovnjaki, sicer pa si z enotami JLA pri delu pomagamo. Naša brigada šteje 20 članov. Pri delu je pomembno zlasti to, da ne nadomeščamo strojev, ampak ti delajo tam, kjer le lahko, mi pa postorimo ostalo.

Naše brigadirsko naselje je bilo prej vojašnica in je temu primerno tudi urejeno, a vseeno se kar da. V prostem času se včasih odpeljemo na izlet (bili smo na Krku) ali pa na kako športno srečanje. Po vrnitvi iz brigade bom imel še sedem dni počitnic, potem pa nazaj v Tacen.«

Vili Naraglav — traser »Čez brigadirje nimam kaj pripomniti. Pridni so pri delu in vestni. Norma ni hudo visoka, zdi pa se mi, da je delo kar malo težko. Razkopana zemlja se je s časom strdila, vmes je kamenje in jo je kar težko sipati v rove. Letos je mlada generacija brigadirjev — starejši so med 18 in 20 let, a so kar močni. Delamo 6 ur na dan, avtobus vozi do naselja kar eno uro in ta čas vožnje brigadirji večinoma prespijo. Za pijačo in hrano je na trasi poskrbljeno in mislim, da je tega dovolj. Sicer sem zaposlen v TES in sem brigadir že kar nekaj let.«

Vinko Bosina — TCP, pomočnik pri sušenju papirja: »To mi je že peta akcija, začel sem leta 1982, bilo mi je všeč, pa sem hodil vsako leto. Za udeležbo na tej akciji imam izredni plačani dopust. S traserjem smo zadovoljni, čeprav prvič opravlja to delo in ima nekaj začetnih težav. Brigadirji delamo samo tam, kjer stroji ne morejo blizu ali kjer bi uničevali polja, nasade... Če zemljo uničiš, je škoda namreč preveč in predolgo traja, da se vegetacija normalizira.

Možnosti za higieno so v naselju (glede na pretekle akcije) zelo dobre. Za primer vrhunske zanemarjenosti imamo izkušnje z zvezne MDA v Sisku, ki si ne bi zaslužila niti ocene »nič«, zato smo tule kar srečni.

INFORMACIJE

ok zsmo kroško

Hrana je dobra, le na trasi se mi zdi, da bi morali biti obroki izdatnejši. Če hoče 16 — 17letnik delati fizično 6,5 ur, mu pač ne zadostuje ena pasteta z dvema rezinama kruha. Po razgovoru so nam dali vsaj nekaj več kruha. Sreča je, da imamo blizu delovišča prodajalno. Tisti, ki kaj imamo, zberemo denar tudi za mlajše, da se lahko najejo. Dopust sem letos že izkoristil in sedaj me čaka že delo v tovarni. Če pa bo možno urediti, bi v brigado šel tudi prihodnje leto. V popoldanskem času je veliko športnih prireditev, srečanj z drugimi brigadirji, (Suha Krajina, JLA — garnizija Bela Krajina), veliko je tudi zanimivosti. Tu sem na primer prvič srečal ribiški krožek, če je že tečaj cestno prometnih predpisov postal kar normalen pojav na MDA.

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE
LJUBLJANA, Miklošičeva 16/II

TEDEN OTROKA 1987

Prvi ponedeljek v oktobru je svetovni dan otroka. V Jugoslaviji mu namenjamo še posebno pozornost, saj smo vse dejavnosti, povezane s tem dnem, prenesli na ves prvi oktobrski teden, pa tudi na ves mesec.

Letošnji teden otroka traja od 5. do 12. oktobra, svetovni dan otroka pa je 5. oktobra. Svetovni dan otroka sta ustanovila Mednarodna unija za zaščito otrok in UNICEF zato, da bi spomnila vse narode sveta na njihovo odgovornost do otrok.

Generalna skupščina Združenih narodov je posvetila temo letošnjega svetovnega dneva otrok nastanitvi brezdomcev in zagotavljanju stanovanjskih prostorov zanje pod geslom *streha za brezdomce*.

Zveza organizacij za vzgojo in skrb za otroke Jugoslavije sodeluje vsako leto pri oznamovanju svetovnega dne in tedna otroka. Temo svetovnega dne otroka je prilagodila našim družbenogospodarskim razmeram in naši zasnovi družbene skrbi za otroka ter jo poimenovala: OTROK — DEMOGRAFSKA IN MIGRACIJSKA GIBANJA.

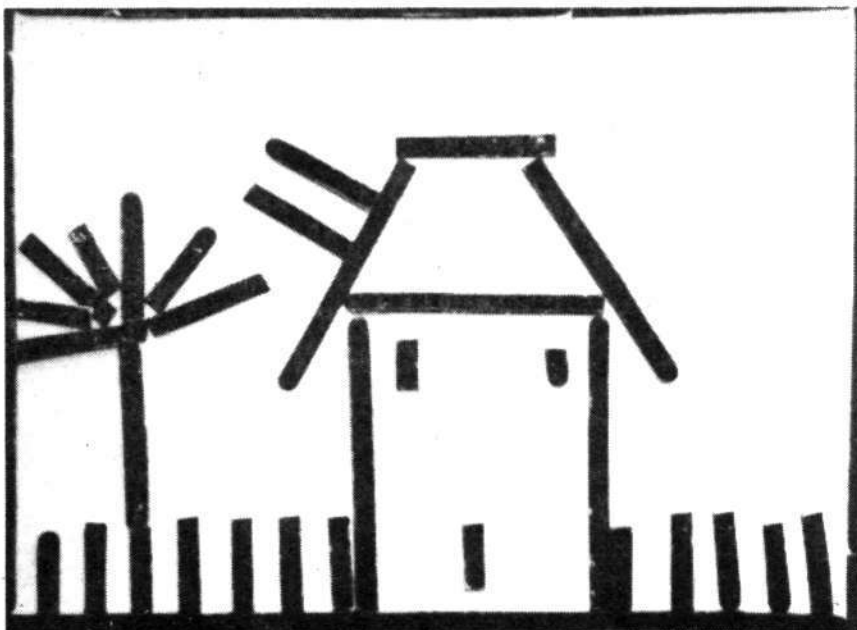
Dozdajšnje raziskave pri nas kažejo veliko pozitivnih usmeritev v razvoju prebivalstva, pa tudi precej motenj, kot so zmanjšana rodnost, visoka smrtnost otrok, migracije v tujino, odhodki iz vasi v mesto in velika koncentracija prebivalstva v mestih.

Strokovnjaki opozarjajo, da se število rojstev v zadnjih letih zmanjšuje; skoraj v vseh jugoslovanskih republikah in pokrajinah se rodi manj otrok, kot bi se jih moralo za naravno reprodukcijo prebivalstva. Eden pomembnih vzrokov za to je vsekakor pomanjkanje stanovanj.

Na demografske značilnosti prebivalstva v sami državi in na tujem močno vpliva migracija. V zadnjih desetih letih ugotavljamo, da se migracija prebivalstva iz Jugoslavije v tujino zmanjšuje, migracija med posameznimi območji Jugoslavije in

iz vasi v mesto pa povečuje. Položaj otroka migranta je tesno povezan s položajem družine (socialni in pravni status, življenjske razmere in možnosti za šolanje, odnosi v družini). Starši imajo velik vpliv na izobraževanje otrok ter na odnos otrok do domovine. Družina je temeljna vez med otrokom in domovino, drugo pomembno povezavo pa ustvarjajo vrtci in šole.

Zveza organizacij za vzgojo in skrb za otroke Jugoslavije poziva vse družbene dejavnike, naj usklajeno delujejo in

neprenehoma skrbe, da se bodo otroci razvijali v ustreznih razmerah v zdrave ljudi. Zato je treba pozitivno vplivati na migracijsko in demografsko politiko ter skrbeti za urejeno življenjsko okolje.

V naši republiki usklajuje dejavnosti ob tednu otroka Zveza prijateljev mladine Slovenije. Ob letošnjem tednu otroka bomo spodbudili te dejavnosti:

1. ZPM Slovenije bo spodbudila strokovni posvet na temo tedna otroka. Posvet naj bi pripravili v sodelovanju s koordinacijskim odborom za načrtovanje družine ter svetom za socialno in zdravstveno politiko pri RK SZDL Slovenije, na njem pa prikazali strokovna spoznanja z vseh zornih kotov, nakazali pereča vprašanja in pripravili izhodišča za načrtovanje v naslednjem srednjeročnem obdobju.

2. Na posebni tiskovni konferenci v

dneh pred tednom otroka bodo strokovnjaki predstavili vprašanja, ki nas tarejo v otroškem varstvu, zdravstvu, šolstvu in drugod.

3. V dogovoru z RTV Ljubljana bomo v tednu otroka pripravili krajše oddaje za ZRNO, in sicer o:

- problematiki otroškega varstva,
- adaptacijskih težavah otrok ob vstopu v šolo (kako jih rešujemo in katere ustanove lahko pomagajo otrokom in staršem) in o zdravstveni problematiki.

5. Občinskim zvezam prijateljev mladine predlagamo, naj bi ob tednu otroka pripravile res take dejavnosti, ki bodo imele trajnejši učinek.

Da bi zagotovili čim več otrokom družbeno organizirano predšolsko vzgojo in tako izenačili možnosti za vstop v šolo, naj društva prijateljev mladine:

- zberejo podatke o predšolskih otr-

cih (od 3 let do priprave na šolo), ki niso v VVO, in o tem, kakšne oblike varstva si starši zanje želijo;

- z VVO pripravijo pogovore s starši teh otrok ter jih seznani z dejavnostjo VVO in z vsebino skrajšanih vzgojnih programov;

- predlagajo, naj sveti staršev v VVO in OŠ obravnavajo poleg tem, povezanih z vsebino tedna otroka, tudi druge (npr.: adaptacijske težave ob vstopu v VVO, OŠ; vpliv družine na otrokov razvoj, spodbujanje ustvarjalnosti in podobno);

- pritegnejo starše k sodelovanju in jih seznani z razvojnimi značilnostmi otrok.

Želimo si, da ne bi opozarjali na otroka in njegove potrebe vsako leto samo ob tednu otroka, ampak da bi skrb zanj in družino resnično postala sestavni del naše vsakdanjosti.

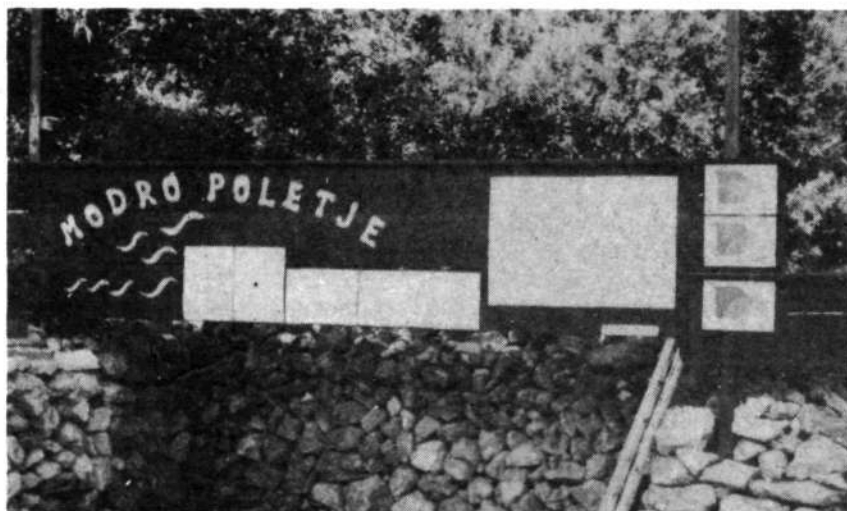
MI IN NAŠI PRIJATELJI

Ko smo odhajali na letovanje, smo bili polni nezaupanja, ker so odhajali z nami tudi otroci iz Obrigheima. Vendar smo mnenje kmalu začeli spreminjati, saj smo spoznali, da dekleta in fantje niso razvajeni in važni, ampak so kot mi željni zabave in veselja. Začeli smo se sporazumevati in si lomiti jezike z angleščino. Ker vse ni šlo z našim znanjem, smo si pomagali z rokami. Prepričani pa smo, da nam bodo te vaje pri pouku angleščine v pomoč. Nikoli nam ni manjkalo sladkarij in kokakole v pločevinkah ter ljubezenskih izjav: »I love you!« Denarja nismo porabile veliko, saj smo imele s sabo »kavalirje«. Zvečer smo se zbirali na obali skupaj s tovarišico in prijatelji iz Obrigheima ter uživali v polnih večerih, se pogovarjali in včasih peli.

Še prekmalu je prišel 30. julij. Skupaj z našimi prijatelji smo se poslovili od Nerezin, od slane morja in od mnogih lepih doživetij in hkrati obljubili, da se nekoč zopet srečamo v Nerezinah.

Prišli smo kot tujci in odšli kot prijatelji!

Mojca, Iva, 7.a
OŠ Leskovec

Za dovolj prihranjenosti 20-ih drobižkov in 4-ih skovanih šabelj, ki so 15 dni uživali dobre vaših pridnih rok

podeljujejo mojim prijateljem
Belki, Ivanki in Lojzki

DIPLOMO

za super okusne in bogate zalogaje, redne repeteje, za vedre in nasmejane oblike, za prijaznost in pomoč v nepredvidljivih »stiskih«. Drobižkam ste dajale energijo za vse mogoče podvige, nam pa moč za krojenje vrtičkov in kraljenje angeljčkov.

En dan v tri podzemne jame

Udeleženci jamarskega tabora so med drugim odkrili, da je jama Kreščak dolga le 207 metrov, ne 1500, kot so mislili domačini

KOSTANJEVICA — Domači Klub jamarjev je bil konec minulega tedna gostitelj 9. dolenjskega jamarskega tabora, ki se ga je udeležilo 26 jamarjev iz društev Ribnica, Kočevje, Črnomelj, Straža, Novo mesto in domačini iz Kostanjevice.

Namen tabora je bil raziskovalen. Pripravili so tri odprave. Prva se je podala na področje Gorjancev in se spustila v brezno Pekel. Jama je bila do sedaj poznana do globine 72 metrov, zadnja, osmerčlanska odprava pa je našla nadaljevanje jame do dolžine 120 metrov.

Ocenili so, da to ni končna globina, zato bodo kostanjeviški jamarji raziskovanje tega brezna še nadaljevali. Druga odprava je odšla na Veliko Dolino v brežiški občini. Zanimala jih je jama Kreščak in njena dolžina. Po ocenah domačinov, ki so se spustili vanjo (o tem je poročal tudi Dolenjski list), je bila kar 1,5 kilometra. Jamarji so ugotovili, da gre za zmofo, saj je ves jamski sistem dolg le 207 metrov. »Jama je kot trinadstropna stolpnica in za Dolenjsko res nekaj posebnega. Strop v prvi etaži je kot betonska plošča, narejena iz savs-

kega prod. Vsa nadstropja smo izmerili in naredili bomo načrte«, je o novem odkritju povedal predsednik kostanjeviških jamarjev Brane Čuk. Za jamo se zanimajo tudi na brežiški občini in so si v torek jamo tudi ogledali, če bi lahko služila turizmu. Ugotovitve še niso znane, jamarji sami pa menijo, da je za te namene ne bo mogoče pripraviti. V tretji odpravi so bili mladi jamarji, ki so ostali kar v Kostanjeviški jami in se trudili, da bi našli njeno nadaljevanje. Prišli so do konca Črnega rova, ki obiskovalcem ni dostopen za ogled, in ugotovili, da se rov še nadaljuje.

V soboto zvečer so si udeleženci tabora v Domu jamarjev pri kostanjeviški jami ogledali filme, ki so jih domači jamarji posneli v breznu »Pri bosanski bajti«, v njem pa prikazujejo vrhno tehniko. Prav ta film bo, ko bo dokončno posnet in zmontiran, služil mladim in novim jamarjem kot učno gradivo. Tabor so zaključili v nedeljo z demonstracijo reševanja ponesrečenega jamarja pred Kostanjeviško jamo.

J. PAVLIN

Informacije

NOVINARJI V ZDRUŽENEM DELU IMAJO SVOJO STANOVSKO ORGANIZACIJO

Za marsikaterega organizatorja obveščanja oziroma novinarja v združenem delu bodo verjetno življenjsko pomembni dosežki izvršnega odbora sekcije novinarjev in organizatorjev obveščanja v združenem delu pri Društvu novinarjev Slovenije. Na podlagi dogovora na njegovi seji dne 9. julija letos so vsi, ki se želijo došolati za pridobitev visokošolske diplome novinarja, povabljeni, da se prijavijo za študij ob delu na FSPN že za letošnji jesenski rok. Opozorimo pa naj tudi na ostale zadeve, ki jih rešuje izvršni odbor v skladu z interesi in politiko aktivov novinarjev v regijah in ki so naravnane v stanovsko pomoč novinarjem v združenem delu. (Gradivo s te seje je poslala predsednica izvršnega odbora predsednikom področnih aktivov z naročilom, da ga razmnožijo za vse svoje članke).

V programu študija FSPN ponuja dve možnosti vpisa:

- za absolvente srednjih šol vpis v prvi letnik 4-letnega študija,
- za diplomante 1. stopnje drugih visokih šol možnost vpisa v 3. letnik z nekaj diferencialnimi izpiti.

Fakulteta se je pripravljena, po zagotovitvi njenega predstavnika na seji izvršnega odbora sekcije, dogovarjati s kandidati tako o delovnem režimu oziroma razporedu predavanj kakor tudi o predmetniku in celo o ugodnejši šolnini v primeru številnejšega vpisa. (Ta dogovor v poslanem gradivu ni dovolj naglašen).

Odbor za obveščanje pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije podpira to akcijo in apelira na občinske svete ZSS in vodstva osnovnih organizacij ZS, da se zavzemajo v ozdih za došolanje svojih urednikov, novinarjev in drugih organizatorjev obveščanja. Prostore za predavanja v obliki 3-dnevnih seminarjev vsak mesec (za ta režim se zavzema izvršni odbor sekcije) je ponudil center za razvijanje obveščanja v združenem delu pri Delavski enotnosti v Ljubljani. Ker mora izvršni odbor sekcije ugotoviti interes do začetka septembra, se morajo interesi odločiti in ukrepati hitro.

Predmet pogovora na seji 9. julija so bile tudi oblike in možnosti sodelovanja z drugimi ustanovami, katerih naloga je razvijati obveščanje v združenem delu. Predstavniki odbora za obveščanje pri RS ZSS je zagotovil politično podporo akcijam sekcije pri DNS, pri čemer mora izvršni odbor upoštevati načelo, da v imenu svojih aktivov predlaga načrtovane akcije odboru sindikata, da bi jih ta uvrstil v svoj program dela.

Služba za obveščanje pri RS ZSS bo pomagala — v sodelovanju s komisijami za obveščanje pri občinskih svetih ZSS — pri delu aktivov organizatorjev obveščanja in jih tudi pomagala ustanoviti, kjer še niso zaživele (Ljubljana-Center, Ljubljana-Vič-Rudnik in mejne občine ljubljanske regije).

Odbor priporoča samim urednikom in novinarjem v združenem delu, da se bolj tesno povežejo z občinskimi sveti ZSS. Sami morajo postati poglavitno gibalno teh komisij, ki so se izkazale kot dobrodošla in elastična oblika ne le političnega, pač pa tudi strokovnega in stanovskega povezovanja vseh, ki delajo pri obveščanju v ozdih, krajevnih skupnostih in v občini. Kjerkoli so bile pobude, so občinski sveti ZSS podprli urednike in ponudili okrilje za njihove akcije, za kar je več zgledov uspeha sodelovanja v Celju, Mariboru, Ljubljani in še kje.

Kar zadeva sodelovanje sekcije DNS s centrom za razvijanje obveščanja v združenem delu pri Delavski enotnosti, ima v zadnjem času ta center notranje težave, ki se odražajo v oddaljenosti od njegove prvotne »čiste« programske zasnove, ker se mora — kakor je razložil na seji izvršnega odbora sekcije njegov vodja — dohodkovno potrjevati. Ta pogoj zahteva v centru tudi akcije, ki so komercialno pridobitne in se ne skladajo povsem s prvotnim, ustanovnim postulatoma centra — to pa je tisto, kar je napovedano v njegovem uradnem nazivu: razvijanje obveščanja v združenem delu. Nasledek teh zadreg je letos tudi izostanek tradicionalne poletne novinarske šole. Po napovedi vodje bo center izvajal le še naročene in finančno pokrite programe. Odbor za obveščanje pri RS ZSS, ki je v skladu s svojo politiko zainteresiran za

razvijanje obveščanja, daje prednost kakovostnim programom in ne podpira vnaprej enega samega ali edinega izvajalca. Tako bo uvrstil na svojo septembrsko sejo programsko ponudbo centra pri DE in politično podprl izbrane variante pri interesentih in financerjih. Pri tem meni, da bi bilo pravilno, če bi center za razvijanje obveščanja ustvarjena sredstva s svojega časopisno-izdajateljskega servisa usmeril v svoje razvojne oziroma izobraževalne programe.

Izvršni odbor sekcije pri Društvu novinarjev Slovenije je med drugimi vprašanji obravnaval tudi tematiko, ki je že kar stalnica dnevnega reda — to je kakovost por-

INFORMACIJE

10. avgust 1987

RS ZSS ZA OBVEŠČANJE V ZDRUŽENEM DELU

očanja o zadevah združenega dela v množičnih občinah, in sicer z vidika tretmana, pogostnosti in objektivnosti oziroma sorazmernosti, pa tudi natančnosti. V zvezi s temi problemi je izvršni odbor naslovil na večje delovne organizacije in sisteme povabilo za naročilo raziskave tesnovi pri FSPN. Predvidoma bo sekcija s to temo nastopila tudi na študijskih dnevih slovenskih novinarjev letošnje jeseni.

Izvršni odbor sekcije novinarjev in organizatorjev obveščanja mora za svoje uspešno delo urediti tudi trajen dotok finančnih sredstev za svoje akcije in poslovanje. V ta namen izvršni odbor vabi vse aktivne, da podprejo njegov sklep o uvedbi

članarine. Vir zanjo naj bo isti kakor za ostale članarine, ki jih odvajajo ozdi za članstvo v različnih društvih, združenjih ipd. Organizatorji obveščanja naj se potrudijo, da ta sredstva predlagajo v letne plane, enako kakor sredstva za svoje izobraževanje v prihodnjem letu. Jesenski meseci so čas za to.

Zasluga izvršnega odbora sekcije je tudi sprejem 25 kandidatov iz združenega dela v Društvo novinarjev Slovenije v mesecu juniju. Njihova vloga v ustanovski organizaciji bo sorazmerna njihovi aktivni vključitvi v organe društva.

JN
Informacije RS ZSS,
avg. 1987

LETOS ZAČETEK HE VRHOVO

Skupščina občine Laško je na seji vseh treh zborov 26. avgusta potrdila osnutek odloka o lokacijskem načrtu za HE Vrховo in ga istočasno prekvalificirala v predlog. S tem se je investitorju prižgala zelena luč za pridobitev lokacijskega in gradbenega dovoljenja. To pa pomeni, da se bo prav kmalu pričela gradnja prve izmed osmih elektrarn na Savi.

Od začetka postopka v letu 1984, ko je bil naročen prvi lokacijski elaborat, pa do letošnjega avgusta, ko je bil osnutek sprejet, je minilo skoraj toliko časa, kot ga je potrebno za samo gradnjo elektrarne. Občani Laškega in Sevnice so zato tako dolgo razmišljali o HE Vrховo, ker je to, kot smo slišali na seji, največja investicija in tudi največji poseg v prostor v zadnjih letih, ki prinaša številne spremembe in morda tudi neprijetne posledice. Organizirali so vrsto javnih razprav in skušali s pomočjo številnih institucij, med njimi tudi elektrogospodarstva, poiskati čimbolj zadovoljive rešitve za sporna vprašanja, kot so lokacije HE v strugi ali izven nje, nadomestila za odkupljena zemljišča, ureditev prometa, kanalizacije in vodo-voda ter stopnja čiščenja Save. Tudi na zadnji javni tribuni v Radečah dva dni pred sejo občinske skupščine so občani zahtevali dopolnitev lokacijskega načrta o čistosti Save za drugi ali tretji kakovostni razred. Ker pa je v osnutku že zapisana podobna zahteva o čiščenju Save za najmanj en razred, besedila v osnutku niso spreminjali. Naj ob tem omenim, da je savska voda zdaj uvrščena v tretji do četrti kakovostni razred. S postavitvijo 11 komunalnih in 9 industrijskih čistilnih naprav od izvira do Radeč pa se bodo začetka obratovanja HE Vrховo kakovost vode izboljšala na drugi do tretji razred.

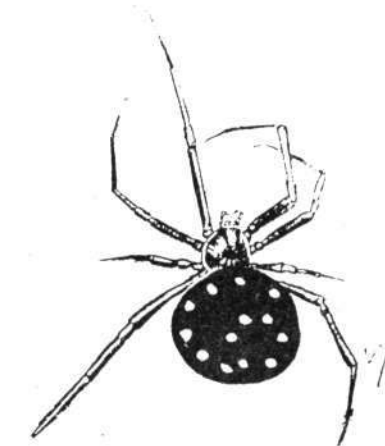
Na javni tribuni v Radečah so izposta-

vili tudi zanimivo vprašanje, kdo in na kakšen način bo zagotovil, da se bodo obveznosti iz lokacijskega načrta tudi izvajale. Jamstvo za dogovorjeno so zahtevali od republiškega izvršnega sveta, kar kaže na precejšnje nezaupanje do investitorja, izvajalca in celo do občinskih organov, ki naj bi skrbeli za dosledno uresničitev sklepov. Na predlog je izvršni svet odgovoril, da bo poskrbel samo za tiste probleme, ki bodo presegali pristojnost občine Laško.

Dr. Armin Tomašič je naš občan — živi v Brestanici, dela pa v oddelku za razvoj veterine v Krki, tovarni zdravil. Črna vdova pa se je spričo vseh nakopičenih nevšečnosti letošnjih počitnic kar nekako pomaknila v ozadje. Kljub temu vas bo pričujoči zapis gotovo zanimal.

Dan med lovci na črno vdovo

Ob paniki, ki je nastala med domačimi in tujimi turisti ob vesteh o pojavu »številnih« pajkov, imenovanih črna vdova, in ob »številnih« primerih napadenih in celo umrlih ljudi, smo se podali ekipa sodelavcev Imunološkega inštituta iz Zagreba, voditelj RTV Zagreb, snemalci iz Rijeke in podpisani na enega od primorskih otokov, kjer naj bi lovili črne vdove (*Latrodectus tredecimguttatus*), jih posneli na filmski trak in poiskali način in metode za boj proti njim. Ekipi se je pridružil načelnik službe za obveščanje in alarmiranje tega otoka. Pričakujem pripombo, zakaj tega otoka ne imenujem, vendar menim, da je zaradi panike, ki zajema ljudi, bolje tako. Kako je strah pred črno vdovo prešel v ljudi, pove tudi podatek, da je televizijsko kamero moral vzeti v roke vodja tehničnega sektorja TV

Latrodectus tredecimguttatus

KRKA

Glasiło delovnih ljudi Krke

tovarne zdravil n. sol. o., Novo mesto

Leto XVI.

Novo mesto,

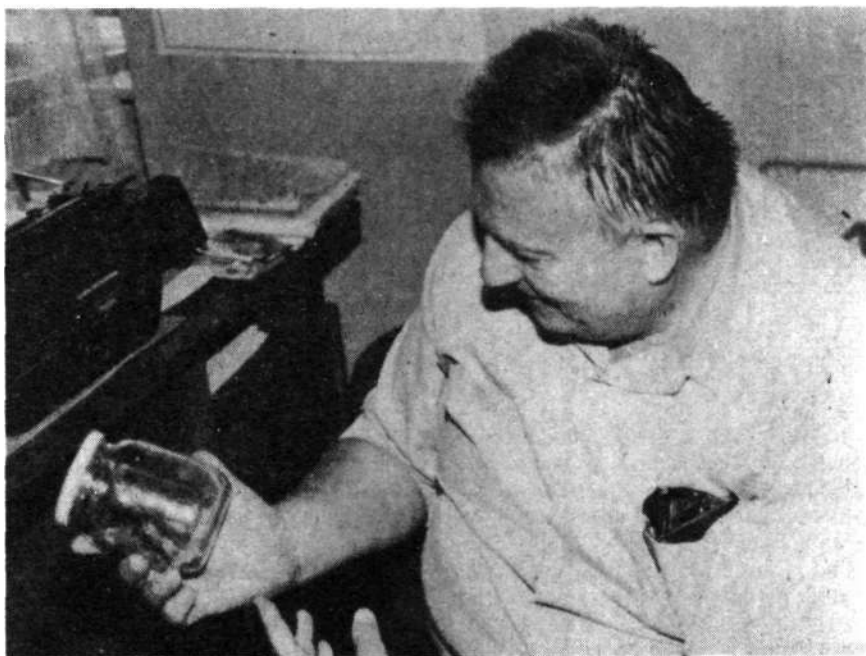
1987

centra na Rijeki, ker so se snemalci uprli in si niso upali prevzeti te tako »tvegane naloge«.

Na otoku smo poiskali dve od šestih registriranih selišč črne vdove in pajke pričeli loviti. Oprema za lov niti zdaleč ni bila podobna skafandrom, ki so jih nosili Armstrong in drugi astronauti, temveč smo bili obuti v navadne teniske ali čevlje. Obleka je bila navadna civilna, le da smo vsi imeli dolge hlače. Gumijaste rokavice smo zelo hitro odložili in začeli bezati pajke z improviziranimi lesenimi žlicami. Ujete živali smo dajali v kozarce za ozimnico, ki smo jim prej preluknjali pokrove. In kaj smo lovili? Tipičnega črnega pajka črne barve, z 8 nogami, ki ima okrogel zadek premera 10 do 15 mm, na katerem so dobro vidne rdeče lise. Na dveh seliščih smo naložili približno 600 pajkov, izključno samic, ki jih bodo v Imunološkem inštitutu v Zagrebu uporabili za izdelavo seruma. To je slišati sicer zelo veliko, vendar ni tako alarmantno, saj je to število ujelo 8 ljudi v več kot 9 urah iskanja. Za selišča izbira črna vdova prisojne pašnike s kamenjem, ki izstopa iz trave, in z nizkimi grmički. Gnezda tvori v razpokah kamena ali na grmičkih, vedno pri tleh. Gnezdo lahko spoznamo po listih, vklopljenih v pajčevino, in nekaj decimetrov veliki mreži ob njem. Črna vdova se zelo gibčno premika po mreži, ko pa jo zbežamo iz gnezda ali iz mreže, je dokaj počasna in nerodna. Ni napačna in ugrizne le, kadar je v stiski in brani lastno življenje. V jeseni zaprede zapredek, ki je krogla s premerom 1 do 1,5 cm. V zapredu je 200 do 250 jajčec, iz katerih se spomladi razvijejo mladi pajki. Močnejši mladiči še v zapredu pojedó večino svojih bratov in sestra, tako da jih iz zapredka pride le 10%, ki izpredejo kratko nitko pajčevine, tako da jih veter lahko raznese v večje razdalje. Zato jih lahko občasno najdemo tudi v urbanem okolju in na žitnih poljih.

Letos je število črnih vdov nekoliko večje kot pretekla leta, kar je pač odvisno od vremenskih prilik, obilice hrane in pomanjkanja naravnih sovražnikov. Vedeti je pač treba, da se črna vdova ni na novo pojavila v našem Primorju, temveč da se na določenih lokacijah nahaja nenehno v različnem številu. Nesrečna okoliščina je bila, da je letos ugriznila nekaj oseb, da v Jugoslaviji nismo imeli na zalogi seruma, zato je nastala panika med ljudmi.

Kaj lahko pričakujemo naslednje leto?

Odvisno od letošnje jeseni se lahko zgodi, da bo črnih vdov bistveno manj. Če bo jesen topla in lepa, se bodo iz zapredkov razvili mladi pajki, ki ne bodo spolno dozoreli in bodo čez zimo poginili. Zato bi lahko bilo naslednje leto manj črnih vdov. Če bo zima zgodnja in snežena, se bodo iz zapredkov razvili pajki spomladi, tako da jih bo mogoče spomladi nekaj več, vendar tu nastopijo naravni mehanizmi, ki preprečijo njihov naravni razvoj. Zaradi večjega števila črnih vdov bo namreč začelo primanjkovati hrane pa bo prišlo do kanibalizma, saj je znano dejstvo, da so črne vdove izraziti kanibali (jedo druga drugo). Na drugi strani pa se bodo ob morebitni obilici pajkov razmnožili njihovi naravni sovražniki, tako da bo tudi to močno zredčilo njihovo število. Povrhbo bo tudi človek s svojim posegom še zmanjšal število preživelih črnih vdov, tako da možnost pogostejših ugrizov ni verjetna.

Ne bi rad dosegel, da bi bila posledica mojega pisanja popolno zanemarjanje problema in nevarnosti, ki preti od črnih vdov. Znano je, da so črne vdove bile na naši obali in obalah Sredozemskega morja, da so tukaj in da jih nikoli ne bomo uničili. Zadeva je resna, vendar ni nobenega razloga za paniko. Ugrizi črne vdove so izjemno redki, ker ona beži od ljudi in ugrizne le v samoobrambi. Ugriz

Armin Tomašič s svojo „Rozi“ (v kozarcu).

ni smrten, saj lahko umre le 1 od 1000 ugrizenih. Hkrati se moramo zavedati, da bo storjeno vse, da se preprečijo incidenti. Naša delovna organizacija proizvaja sredstvo z imenom DESEKTIN® EC, ki v 2 minutah ubije črno vdovo in bo to sredstvo uporabljeno na seliščih že letošnje jesen in v zgodnji pomladi 1988, da se uničijo spolno še nedozorele črne vdove. Z desektinom bodo poškopili tudi kampe in najbolj izpostavljene površine. Hkrati bo navoljo zadosti seruma proti ugrizu črne vdove — po zagotovilih naših kolegov iz Imunološkega inštituta v Zagrebu. Za mirnejše spanje pa predlagam našim delavcem, da pred odhodom na taborjenje kupijo naš izdelek desektin, z njim poškopijo tla pred šotorom in bližnjo okolico šotora ali prikolice. Desektin deluje tudi na muhe, mravlje, ščurke, komarje, pajke in drugo, tako da bo korist od uporabe večkratna. Desektin deluje več tednov, tako da ga je treba uporabiti le enkrat.

Armin Tomašič

PRVI KRŠKI POLETNI VEČER ALI KAKO BI CVIČKOLJUB POSAVSKI SKORAJ SPAL Z MORTADELO ...

Spoštovani Naš glas! Je čisto vseeno, ali me poznaš ali ne, ali sem diplomirani ali maziljeni, šef ali vratar! Rad bi, da objaviš tudi moj prispevek v časopisu, ki ima največjo naklado med vsemi, kar jih izhaja v Posavju. Rad bi izlil svoje globokomokre vtise s prvega krškega poletnega večera. Ti je prav?

Sredi letošnjega avgusta me je kot strela z jasnega zadel pogled na plakate, ki so vabili na krški poletni večer. Potekal naj bi (pomislite!) na samem Trgu Matije Gubca in to pred (pomislite!) samim domom Edvarda Kardelja. Pogled na plakat me ni zadel zato, ker bi ga v domači tiskarni enkrat vsaj domiselno oblikovali. Ne! Dolgočasen plakat je obetal zelo pretresljivo vsebino oziroma veselico na višji ravni... Sem si mislil: to bo nekaj zame, saj sem doslej obiskoval vse tiste okoliške gasilske veselice na običajni ravni. Tokrat pa se mi je obetal, da se bom tudi jaz, proletarec, kulturno dvignil. Rečeno — storjeno!

Toda glej ga, zlomka! Prvo presenečenje sem doživel takoj v začetku. Doslej sem v svoji preprosti pameti mislil, da v Krškem ni več veliko takih, ki bi jim malo kulture ne škodilo... Verjeli ali ne, trg našega slane puntarskega kralja je bil poln meni podobnih. Komaj sem se prerinil in se prislinil k neki mizi v ospredju, saj sicer sploh ne bi videl vsega, kar se je pričelo odvijati pred mojimi že rahlo motnimi očmi.

Ljudje! Vsa stvar se je začela skoraj brez zamude. To je bil pravi šok za vse zamudnike, ki niso imeli kam položiti svojih od soparnosti ožetih trupel. In potem se je začelo; komaj sem zaprl usta, ki so ostala odprta po nastopu maržoret iz Radeč, že so se v izzivalnih gibih pojavile domače plesalke. Vsa sreča, da je glasba včasih hreščala, včasih tulila, včasih pa je sploh ni bilo, kajti to me je od časa do časa prebudilo iz fantazije, da doživljam noč na neki vroči španski obali. Zdaj se mi je zasvetilo, zdaj stemnilo pred očmi, kar pa je bilo bolj posledica nesramnih reflektorjev, ki so mi tako svetili v oči, da mi je jemalo pogled na najlepše dele postavnih plesalk in manekenk. A kaj to! Najhujši pretres me je doletel malo kasneje.

Zagnani povezovalci, ki sem ga zaradi dovršene tehnike ozvočenja zdaj slišal, zdaj spet ne, je napovedoval, da je med nami kraljica večera — salama mortadela. In tedaj sem jo zagledal: visela je s pročelja delavskega doma v vsem svojem sijaju. V nekem trenutku se mi je zazdelo, da sem jo zavohal na skoraj deset metrov razdalje. Na debelo in glasno sem pogoltnil slino, da se je moja zajetna sosedka začela nasmihati in muzati. Verjetno je opazila tudi moje poželjive poglede, ki so začeli presojati težko obljubljeni salame. Takrat mi je skozi možgane zdrvela divja misel: morda pa sem jaz eden tistih posebnikov, ki skriva v sebi — kako se že reče? — ki skriva v sebi... tele... telekinezo... Treba se mi je samo na vso moč skoncentrirati in misliti na določen predmet in v danem trenutku JO lahko z močno željo tudi premaknem... seveda v svoje naročje. Že sem se videl, kako bi jo ujel v roke. Nekako tako, kot vidiš samo še v filmih, ko ženini nese nevesto čez prag.

Potreben sem bil novega požirka. Komaj sem ustavil mimo hiteče osebje hotela Sremič in naročil promilno osvežitev za svoje razburjeno srce. Čeprav so bile cene zasoljene, sem za vsak primer naročil dvojno mero. Nič se ne ve, kdaj bo priložnost za naslednje naročilo.

Potegnil sem pijačo »na eks« in kmalu zatem me je zgrabila neznana sila. Nameril sem svoje oči na visečo mortadelo, se globoko skoncentriral... tedaj pa se je zgodilo: mortadela je z vso svojo lepoto in težo zgrmela na tla! Bil sem tako zmeden in pretresen, da sploh nisem opazil, da jo je nekdo nesramno pobral in odnesel. Malo kasneje je seveda zopet visela, meni pa je uplahnila vsa skrita sposobnost in koncentracija. Tako je splavala po vodi tudi fantazija, kako bi z njo pohitel proti domu, kjer se je od silnega občudovanja prvi večer sploh ne bi lotil. Kar tako bi jo položil poleg sebe, božal njene obline... Vse sanjarije so se sesule v prah.

Napovedovalec je kar naprej vabil prisotne, naj zadenejo njeno težo, saj jo bo najboljši »strelec« lahko odnesel domov. Kako poniževalno! Moja mortadela, ki sem jo cel večer občudoval, so ljudje slačili s pogledi in ugovarjali njeno težo. Grozno! Nisem mogel držati. Popil sem ostanek pijače in ves omotičen od vsega doživetega in popitega odtaval proti domu. Kaj sem sanjal, s tem vas ne bom mučil... Zbudil sem se s težkim glavobolom.

Razmišljal sem o prvem krškem poletnem večeru. Organizatorji bodo, tako vsaj upam, naslednje poletje pripravili še katerega. Za takrat pa jim predlagam, naj uvedejo igro iskanja zlatega runa. Ljudstvo bi se ob tem zabavalo, pozabilo na vsakdanje gorje, morebitni najditelj pa bi postal odrešitelj naših sedanjih stisk...

Vas pozdravlja

Cvičkoljub Posavski

NIKOLAJ BEER V KRŠKI GALERIJ

V galeriji Krško so v petek, 18. septembra, odprli razstavo del akademskega slikarja **Nikolaja Beera**.

V kulturnem programu ob otvoritvi je nastopil kitarist prof. Dušan Kovač, nekaj uvodnih besed pa je zbranim spregovoril prof. Nande Razboršek. Iz enega prejšnjih katalogov smo zasledili o avtorju takratne razstave v krškem naslednje misli, ki jih je zapisal Franc Zalar lani:

»Nikolaj Beer, ki mu je bil učitelj na akademiji znani slovenski slikar Gabrijel Stupica, je v svojem desetletnem ustvarjalnem razvoju dosegel zanimive rezultate in spremembe v samem načinu likovnega podajanja, njegovo zanimanje velja »novi figuraliki«, vendar gre tu za čisto drugačno formulacijo figur v slikovnem prostoru, kot smo jih bili vajeni do zdaj; umetniku sta bila do nedavna glavno vodilo in umetniški cilj fino barvno niansiranje v okviru omenjene barvne lestvice, pri čemer sta se silila največkrat figura in prostor v celostno vizijo. Umetnik često členi slikovno površino v več barvnih ploskev, pogosto pa uporablja tudi »kolaž« in sicer nanaša na sliko kose papirja, ki mu služijo največkrat kot likovno-izrazno sredstvo za ustvarjanje iluzije »reliefnih« draperij; prva materija se tu povezuje z materijo — iluzijo. V okvirih tovrstnega ali podobnega »kolažiranja«, spajanja materialnega in »čiste«ga, slikarskega, je umetnik dosegel vrsto zanimivih in kvalitetnih likovnih rešitev. Vendar temperamenten slikar, kot Beer brez dvoma je, ni mogel ostati zgolj pri umirjenem in finem modeliranju figur in barvnega prostora; ko gledamo njegove najnovejše slikarske stvaritve, pa naj si bodo to figuralne zasnove, portreti, akti, nekakšna »omizja« alicelo sakralne teme — da ne govorimo o njegovi najbolj priljubljeni temi, značilnih pejzažih in vedutah iz njegove ožje domovine, Goriškega — imamo občutek, da je slikarja naenkrat preplaval pravi val ustvarjalnega žara, da v svojih slikah dobesedno izgoreva, da je vse videno, doživeto in spominjano spremenil v valovanje, v preplet divjih, vznemirljivih barvnih potez s čopičem. Z barvo riše, z barvo slika, s širokimi zamahi, z močnimi kretnjami, ki jih narekuje vzkipljiva, toda hkrati globoko čuteča in poetična narava, spreminja vse, česar se dotakneta njegovo oko in čopič, vizirno, dramatično vizijo. Resnično, pravi ekspresivni komentar videnega, hkrati pa likovno avtonomnega, izvirajočega edino iz senzibilne in razboljene slikarjeve notranjosti.«

Razstavljeni dela so naprodaj, razstava pa bo odprta do 2. oktobra letos

Nikolaj Beer:
JUTRO olje

SPORED FILMSKIH PREDSTAV V OKTOBRU 1987

1. četrtek ob 20. uri: SVENOVA LJUBEZEN
2. petek ob 21.30. uri: (nočna predstava)
3. sobota ob 18. uri: POLICAJ IZ BEVERLY HILLSA
ob 20. uri: MARFIJEV ZAKON
4. nedelja ob 18. uri: POLICAJ IZ BEVERLY HILLSA
ob 20. uri: MARFIJEV ZAKON
5. ponedeljek ob 20. uri: SPLAV MEDUZE
6. torek ob 17. uri: RISANKE
ob 20. uri: FX
7. sredo ob 17. uri: DRAGULJ IZ NILA
8. četrtek ob 20. uri: NEDAMSVOJE HČERKE
9. petek ob 21.30. uri: (nočna predstava)
10. sobota ob 20. uri: HOLKROFTOVA POGODBA
11. nedelja ob 18. uri: TEKSAŠKI OSAMLJENI MCOWADE
13. torek ob 17. uri: Risanke
ob 18. uri: 8 MILIJONOV NAČINOV SMRTI
ob 20. uri: 8 MILIJONOV NAČINOV SMRTI
14. sredo ob 18. uri: RAŠ
16. petek ob 20. uri: STAR 80
ob 21.30. uri: ZA SREČO SO POTREBNI TRIJE
17. sobota ob 10. uri: BMX II. — PEKLENSKA STEZA

ob 16. uri: BMX II. — PEKLENSKA STEZA

ob 18. uri: BMX II. — PEKLENSKA STEZA

ob 20. uri: SPECIALISTI

18. nedelja ob 18. uri: SPECIALISTI

20. torek ob 17. uri: RISANKE

ob 20. uri: AVTOSTOPAR

21. sredo ob 18. uri: SHEENA — KRALJICA DŽUNGLE

22. četrtek ob 20. uri: FLETCH — MASKIRANI DETEKTIV

23. petek ob 21.20. uri: (nočna predstava)

24. sobota ob 20. uri: BOGASTVO AMAZONKE

25. nedelja ob 18. uri: SRDITI FANT

27. torek ob 17. uri: RISANKE

ob 20. uri: NI MALIH LJUBEZNI

28. sredo ob 18. uri: NINDJA III.

29. četrtek ob 20. u uri: VEČERNA OBLEKA

30. petek ob 21.30. uri: (nočna predstava)

15. oktobra praznujemo 10-letnico, zato načrtujemo še pestrejšo programsko (filmsko, gledališko, glasbeno ...) ponudbo, poleg tega bo že vgrajena tehnika stereo (predvajali bomo nekaj izrednih filmskih predstav).

Obiskovalce bomo redno obveščali o spremembah in dopolnitvah programa preko radia Brežice (filmski kotiček vsak torek), Dolenjskega lista ter drugih ustaljenih načinov informiranja.

Hvala za razumevanje in vabljeni v naš DKD!

Uprava

KAJ JE NOVEGA V KRŠKEM KINU?

Pogosto slišimo kritične pripombe naših someščanov, da se v našem mestu nič ne dogaja, da človek nima kam iti, da delavski dom ni izkoriščen ... Kaj kmalu pa se izkaže, da teh ljudi ni na prizorišču niti takrat, ko se vendar nekaj dogaja. Tisti posamezniki, ki si želijo različnih kulturnih prireditev, morajo tudi sami kaj storiti za lastno seznanitev. Treba je prebrati kakšen plakat, poslušati radio, zasledovati obvestila v Dolenjskem listu, zavrteti telefonsko številko ali pa prelistati Naš glas!

Tale zapis je nastal za vse tiste, ki redno spremljajo dogajanja v domačem kinu, in tudi za tiste, ki o tem ne vedo skoraj ničesar.

Za uvod naj omenimo, da Delavski kulturni dom Edvarda Kardelja Krško letos praznuje 10-letnico svojega kulturnega poslanstva.

Rednejši obiskovalci se spominjamo precejšnjega števila imenitnih večerov, ko smo na domačem odru videli odlične gledališke predstave, glasbene komedije, koncerte, festivale. V domu smo spremljali mnoge likovne in druge razstave, v njem so potekala mnoga srečanja republiškega pomena (n.pr. kongres ZSMS). Ne nazadnje — vrata doma so odprta tudi amaterski dejavnosti.

Kot smo zvedeli, Delavski kulturni dom Edvarda Kardelja Krško pripravlja za sredino oktobra osrednjo prireditev ob svoji prvi desetletnici, v tem sestavku pa pozornost usmerjamo k oblikovanju filmskega programa, ki ga ponuja delavski dom. Očitna je težnja delavcev doma, da bi pritegnili nove obiskovalce. V ta namen so znane vzpodbujevalne akcije iz preteklih sezon, kot so projekcije risank za otroke ali pa abonmajska mesečna vstopnica za večerne filme. Impulz gledalcev so poskušali izmeriti z anketami. V pravkar minulih poletnih mesecih (julij, avgust) pa so storili še korak dalje: ceno vstopnicam so znižali za polovico in je tako znašala borih 300 din, uvedli pa so tudi petkov nočni termin za filme z delikatnejšo vsebino in to — zastoj!

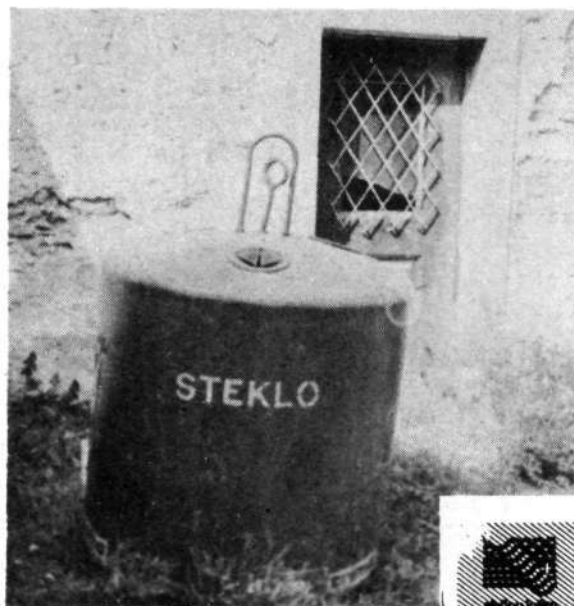
Na začetku nove sezone smo dočakali še eno novost: vsak prvi ponedeljek v mesecu je rezerviran za domače filme. To seveda ne pomeni, da bodo domače filme prikazovali samo v tem terminu. Med drugim že sedaj spet razmišljajo o letošnji vključitvi v teden domačega filma. Vsak pravi ljubitelj domačega filma bo pozdravil ta prizadevanja delavcev DKD E. Kar-

delja, saj domači film zasluži to pozornost, če želimo, da bo postajal vedno boljši.

Petkov nočni termin — novost letošnje poletne sheme domačega kina — je ostal tudi v novi sezoni. Seveda vstop ni več brezplačen, česar pa menda nihče niti ne pričakuje. Predstave bodo ob 21.30 in jasno je, da je izbor prilagojen zrelejšemu gledalcu.

Za najmlajše so obdržali poslastico v obliki risank, le da je sredin termin zamenjan s torkovim, in sicer ob 17. uri popoldne. Že lansko zadovoljstvo otrok in staršev se bo tako letos nadaljevalo.

Ob koncu naj omenimo še eno razveseljivo ugotovitev: uprava DKD se je odločila za nove panoje ob vhodu v dom in ob tekočih stopnicah v nakupovalnem centru. Na njih je sedaj

Tudi ustrezno ravnanje z odpadki je del kulture. To smo odkrili ob steni galerije Krško posoda za odpadno steklo namreč.

Ivan Mirt

RECITATORJI AKTIVNI TUDI MED POČITNICAMI

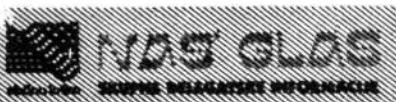
V nedeljo, 30. 8. 1987, so imeli lovci Lovske družine Podsreda pri koči ob gradu proslavo ob 40-letnici obstoja. Na njej je sodeloval lovski pevski zbor iz Pišec. Vrstili so se govori in podelitve priznanj.

Učenci OŠ Koprivnica smo s hudomušnimi pesmicami o lovcih in živalih popestrili program. Za nagrado smo lahko na lovski razstavi občudovali trofeje od nastanka društva do danes. Tako nam je zadnja počitniška nedelja prijetno minila.

Tatjana Klakočar, 6.r.
OŠ Koprivnica

filmska ponudba veliko bolj pregledna in lepša. Stare oglasne omarice so seveda še vedno v uporabi, namestili so jih ob avtobusnem postajališču nasproti občinske zgradbe v Krškem. Korak dalje v informiranju pa je storjen tudi s tekočimi elektronskimi napisi. To sodobno napravo so namestili nad vhod v dom in s svojo gibljivo informacijo o prireditvah priteguje pozornost obiskovalcev.

Rednejši in tudi tisti manj redni obiskovalci kulturnih dogajanj v Krškem izrekamo delavcem Delavskega kulturnega doma Edvarda Kardelja čestitke ob 10-letnici delovanja z željo, da bi tudi v drugem desetletju delovali v zadovoljstvo ne le naših občanov, temveč tudi širše. Uspešno!

NAS GLAS — SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE
— Izdaja: INDOK center Krško — Naklada: 2000 izvodov
— Odgovorni urednik: Ivan Kastelic — Uredništvo: CKZ 12, 68270 Krško, tel. 71-768 — Tisk: Papirkonfekcija Krško
— Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega komiteja za informiranje št. 421-1/72 z dne 5. marca 1980 — Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila ali pojasnila, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi teksti podpisani!

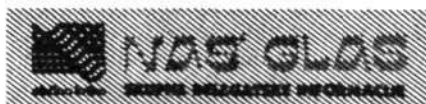
V Posavju potrebujemo tudi potapljače

Kajak = kanu klub Lipa iz Krške vasi je s svojimi uspešnimi nastopi na športnih in rekreativnih prireditvah gotovo postal znan v Posavju, a tudi širše. Verjetno pa je manj tistih, ki vedo, da v klubu deluje tudi potapljaška sekcija. Njeni maloštevilni, a prizadevni člani so sklenili začeti akcijo, da bi v svojih vrstah združili potapljače iz celotnega Posavja in tako poskušali vzpodbuditi kakovosten razvoj te dejavnosti na našem območju.

Zanimanje za potapljaštvo v posavskih občinah obstaja, potrebe tudi. Potapljači iz Lipe so kot primer navedli akcije iskanja oseb in predmetov v vodi, za katere smo doslej morali iskati pomoč v Novem mestu ali Ljubljani. Opozorili so tudi na nevarnosti, ki jih bodo s sabo prinesla akumulacijska jezera ob bodočih hidroelektrarnah, še posebej zaradi športne in druge aktivnosti, ki bo mogoča na vodi in ob njej. Nesreče bodo, žal, neizogibne, to pa bo terjalo posege šolanih in usposobljenih potapljačev.

K sodelovanju za uresničitev zamisli o organiziranem delovanju potapljačev so člani KKK Lipa povabili sekretariate za ljudsko obrambo iz vseh posavskih občin in poklicno

bodo morali biti vedno pripravljeni za intervencijo, občinski štabi za CZ pa bodo organizirali usposabljanje potapljačev in voznikov čolnov.

Občinski sekretariati za ljudsko obrambo in štabi civilne zaščite iz brežiške, krške in sevniške občine bodo zagotavljali finančna sredstva za usposabljanje ekip in nabavo potapljaške opreme na podlagi programa KKK Lipa - potapljaške sekcije. Oprema bo last štabov, potapljaška sekcija pa jo bo uporabljala in vzdrževala.

Kajak-kanu klub Krško

Štiri kolajne s prvenstev SRS na divjih vodah

15. avgusta je kajak-kanu klub Krško organiziral prvenstvo SRS za mlajše mladince in mladinke v spustu na divjih vodah od brestaniškega do krškega mostu. Udeležilo se ga je 56 tekmovalcev oziroma 10 moštev iz 9 slovenskih klubov. Kljub slabemu vremenu je tekmovanje potekalo po predvidenem časovnem razporedu. Na 3,5 km dolgi progi je bil najhitrejši Fedja Marušič iz ekipe Soških elektrarn s časom 13:32,98. Od naših je bil najboljši Matjaž Novak (še pionir) na sedmem mestu s časom 14:19,29; pionir Gašper Rostohar je bil deseti (14:29,08), Branko Naraglav petnajsti in Darko Tkavc devetnajsti.

Kot prvo nalogo so člani potapljaške sekcije v svoj program zapisali zahtevo za registracijo kluba oziroma sekcije pri Potapljaški zvezi Slovenije. Z registracijo bi dobili pravico za izvajanje usposabljanja potapljačev. V načrtu imajo izvedbo propagandnega potapljanja v Krki (konec septembra) in organizacijo vadbe v Čateških Toplicah. Do konca leta želijo evidentirati vse potapljače v Posavju in ustanoviti interventne ekipe.

Da bi zagotovili stalnejše zaposlovanje vrst v potapljaški sekciji kluba, so sekretariati LO prevzeli tudi nalogo, da bodo ob naboru za enote JLA poskušali kadrovati letno vsaj enega nabornika v potapljaške enote JLA.

„Potapljanje je izredno nevaren šport, pri katerem morata tako človek (potapljač) kot tudi oprema v biološkem in tehničnem pomenu zanesljiva. Za zanesljivost potapljanja skrbijo komisije, pred katerimi mora potapljač vsako leto oziroma vsaki dve leti potrditi svojo zdravstveno usposobljenost in teoretično podkovanost. Z opremo je podobno. Vsa oprema se mora vsaki dve leti generalno pregledati, vsakih pet do sedem let pa zamenjati.“
(Iz pripravljalnega gradiva)

gasilsko enoto iz Krškega. Odziv je bil ugoden in vsi imenovani so v začetku septembra s klubom sklenili sporazum o realizaciji in financiranju skupnih nalog na področju SLO in DS.

Klub se je s sporazumom obvezal, da bo za potrebe reševanja iz vode in za opravljanje drugih nalog CZ usposobil najmanj dve tričlanski ekipi potapljačev in voznikov čolnov, ki

V tej disciplini (K I) je tekmovalo 43 mladincev. V kategoriji C I je zmagal mladinec Boštjan Žitnik iz KKK Ljubljana, pri m. mladinkah v kategoriji K I je slavila Lučka Cankar iz Celja. V moštveni vožnji je v kategoriji 3 x K I zmagala prva ekipa Rašice s časom 14:15,26, na odlično drugo mesto pa se je uvrstila ekipa KKK Krško s časom 14:38,28. Ekipo so sestavljali pionirja Novak in Rostohar ter m. mladinec Naraglav. Ker je ta ekipa še zelo mlada, lahko od nje pričakujemo v l. 1988 še boljše rezultate. — K uspehu ekipe sta veliko prispevala vaditelja Matjaž Šribar in Marjan Novak. Pobesedah glavne sod-

nice, Jelke Breznik iz Tacna (KK Rašica), je tekmovalje potekalo brez zastojev; zato nam je tudi izrekla zahvalo v imenu vseh sodelujočih ter Kajakaške zveze Slovenije. — Člani poklicne gasilske enote so skrbeli za varnost na progi ter pomagali tudi z radijsko povezavo med startom in ciljem. — Glavni pokrovitelj tekmovanja je bila TCP »Djuro Salaj«, sponzorji pa SOP, TOZD Imperial, Zavarovalna skupnost Triglav in NEK. Prireditelj je uradno odprl in na koncu podelil kolajne Milan Jazbec, predstavnik TCP.

5. septembra pa smo se v Solkanu na reki Soči pri Novi Gorici udeležili prvenstva SRS v spustu na divjih vodah za mlajše in starejše pionirje in pionirke v posamični in ekipni vožnji. Tudi na Soči so naši pionirji dokazali, da sodijo med najboljše v Sloveniji. Ni bilo malo ur treningov in vzpodbujanja na pripravah za prvenstvo SRS in trdo delo je rodilo sadove. Naslov prvaka Slovenije pri mlajših pionirjih je osvojil 10-letni Simon Andrejaš med 34 vrstniki. V kategoriji starejših pionirjev je bronasto kolajno dobil Matjaž Novak, v

skupinski vožnji 3 x K1 (starejši pionirji) pa je ekipa Krškega (Novak, Rostohar, Tkavec) osvojila zelo solidno 3. mesto med osmimi ekipami.

Čestitamo vsem mladim tekmovalcem, ki so na letošnjih prvenstvih SRS osvojili odličja, in jim želimo, da bi nas prihodnje leto znova razveselili, vsekakor ob pomoči delovnih kolektivov in ustanov, ki cenijo naše delo!

Franc Bračun

Podelitev priznanj in odličij pri bazenu TCP. Spodaj: drugouvrščena ekipa Branko Naraglav, Gašper Rostohar in Matjaž Novak.

Glasbena šola Krško dosega vse vidnejše uspehe

— Učenka Klavdija Felicijan je na zveznem tekmovanju harmonikarjev v Pulju dosegla prvo mesto.

— Na srednji in višji glasbeni šoli v Ljubljani je trenutno kar enajst nekdanjih učencev naše glasbene šole.

— O uspehih ter o nadaljnjih potrebah šole nam je pripovedoval prof. Josip Klepac, ravnatelj šole.

Neke letošnje majske noči je pri Felicijanovih v Velikem Podlogu ob enajstih ponoči zazvonil telefon.

— Mami, prva sem! Mami, prva sem!

Ta navdušeni glas hčerke Klavdije je prihajal iz Pulja. Tam je potekalo zvezno srečanje jugoslovanskih harmonikarjev solistov. Štirinajstletna Klavdija Felicijan je v svoji kategoriji zasedla prvo mesto. Nagrada: tedensko bi-

vanje v rekreacijskem centru v Pulju.

Za to kratko novico se na prvi pogled ne skriva nič posebnega, a je resnica povsem drugačna. Doseči prvo mesto na tekmovanju, kjer so nastopili tradicionalno močni centri igranja na harmoniko (Beograd, Novi Sad, Kragujevac), je vsekakor rezultat srečne kombinacije telentirane in marljive učenke, nadvse prizadevne učiteljice Etelke POSELEC in seveda naše domače glasbene šole, ki s takimi rezultati prepričljivo prebija provincialne meje.

Uspeh učenke 8. razreda osnovne šole Leskovec je bil povod za razgovor z ravnateljem krške glasbene šole. Profesor Klepac je kot mlad in zagnan glasbenik prišel v naše mesto že v svojih prvih letih službovanja. Že takrat smo začutili njegov entuziazem

in sposobnosti, ko je poučeval glasbo in vodil pevski zbor v osnovni šoli.

Prav sedaj učitelji glasbene šole nestrpnost pričakujejo nove prostore. Trenutno jim gostoljubje nudi OŠ dr. Mihajla Rostoharja. Ko bodo zopet na Dalmatinovi, bodo imeli šest rov več kot nekoč. Tako se bo morda uresničila želja in potreba po zahtevnejših oblikah dela; radi bi razvili tudi muziciranje v komornih in orkestralnih sestavih. Učencev jim zlepa ne bo zmanjkalo; trenutno obiskuje šolo kar 225 otrok. Ob tem pa je prof. Klepac opozoril na najhujši problem — pomanjkanje učiteljskega kadra. Nujno bi potrebovali še dva učitelja za harmoniko, saj tovarišice Križanić in Brežnjak težko zmorejo

Klavdija Felicijan že kot prvakinja med nastopom v DKD E. Kardelj.

Odločitev je tu:

V KRŠKEM BOMO IMELI KABELSKO TELEVIZIJO

— Odbor za izgradnjo sistema CATV je sprejel zadnje podrobnosti glede uvedbe CATV na območju Krškega, Leskoveca in Dolenje vasi.

— Cena priključka znaša 480.000 din za zasebne hiše in 320.000 din za družbena stanovanja.

— Priključek za CATV bomo napeljali v vsa družbena stanovanja in tako v Krškem in okolici dobili blizu 2000 vtičnic.

Na zadnjem sestanku odbora smo izvedeli, da so se konec avgusta v Krškem mudili predstavniki RTV Ljubljana, Republiškega sekretariata za promet in zveze ter Podjetja za PTT promet iz Ljubljane in Novega mesta. V pogovoru s predstavniki naše občine in krajevne skupnosti Krško so izrekli vso podporo naši akciji za napeljavo kablanskega distribucijskega sistema (KDS). Gre preprosto za izziv časa, ki ga ni mogoče prezreti. Pohvalili so tudi našo previdnost pri načrtovanju akcije, saj bi nas hitre in nepremišljene odločitve lahko drago stale. Tako želijo delavci RTV sodelovati tudi pri meritvah in dokončni odločitvi za naj-

boljšo lokacijo glavne sprejemne postaje.

Znano je tudi, da je zvezna zakonodaja o prometu in zvezah ravno sedaj v zaključni fazi oblikovanja. V nobenem primeru ne bo omejevala sprejemanja satelitskega programa tujih televizijskih postaj. Nekaj nejasnosti je še med RTV in PTT, ko gre za vprašanje pristojnosti oziroma odgovornosti za oddajniško mrežo na eni strani ter kablensko mrežo na drugi. Upamo, da bosta obe zainteresirani strani podpisali sporazum do konca leta.

Investitor izgradnje naše kablenske mreže ostaja krajevna skupnost. Doslej smo prejeli le nekaj nad 1000 prijav in smo ugotovili, da bi akcija tako majhnim številom lahko kmalu zašla v slepo ulico. Zaradi skromnega zanimanja stanovalcev v družbenih stanovanjih bi po eni strani čutili izpad pričakovanih finančnih sredstev, po drugi strani pa bi nastopile velike težave pri načrtovanju in izvedbi kabliranja. Tako smo s pomočjo izvršnega sveta naše občine, ki je pravzaprav pobudnik akcije, našli rešitev v premostitvenem kreditiranju za napeljavo v vseh družbenih

delo s kar 85 učenci. Dolgo časa je bil ta instrument nekako zapostavljen, v senci klavirja in violine. To je pravzaprav čudno, saj je harmonika naš ljudski instrument.

V zadnjem času smo zamujeno nadoknadili. Ko je na krški glasbeni šoli poučeval zdaj že pokojni Berger, je s svojo zavzetostjo napravil prve uspešne korake. Danes pa smo z omenjenimi učiteljicami harmonike dobili tudi strokovno usposobljen kader, ki dela po sodobnih metodičnih principih.

Glasbena šola bo nujno potrebovala še učitelje za pihala, kitaro in glasbeno teorijo. Profesor Klepac upa, da jim družba teh načrtov ne bo prekrizala. Nemogoče je namreč delati v oddelkih s po 30 učenci. Dosedanji rezultati te šole nas zavezujejo, da ji omogočimo normalno delo.

Ko smo prof. Klepca vprašali, kako si razlaga uspeh Felicijanove, je povedal, da gre za kombinacijo talenta, pridnosti in človeško toplega odnosa med učenko in njeno učiteljico. In ko nastopa njihova Klavdija, se vidi, da živi s svojo harmoniko. Njena tehnika je tako razvita, da vidno prenaša svoja občutja na poslušalca. Sicer pa sta v Pulju slavila še dva njihova učenca: Irena Selak iz razreda tov. Križaničeve in Tomaž Zakšek iz razreda tov. Brežnjakove. Oba sta v svoji kategoriji zasedla drugo mesto. Zato si vsi skupaj zaslužijo naše iskrene čestitke in želje, da bi jim ti uspehi dali nove volje do dela.

Ivan Mirt

stanovanjih. Spomniti velja, da je že sedanja antenska napeljava vključena v stanarino, ki se združuje pri stanovanjski skupnosti. V nekaj letih bi se tako preko stanarin odplačalo premostitveno posojilo. S takim posegom, ki je za ta čas še najmanj boleč, bi dosegli enoten standard v informacijskem sistemu, hkrati pa bi se število priključkov približalo številu 2000. V vsej doosedanji akciji smo premalo poudarjali pomen lokalnega informiranja, alarmiranja in propagandne dejavnosti. Mislimo na uvedbo interne televizije, ki s tehnične plati pravzaprav ne predstavlja problema, ko je kablenska mreža postavljena. Zato pa je treba že danes razmišljati o vsebinski in obenem tudi kadrovske zapolnitvi omenjene dejavnosti. Kaj vse bi lahko sporočali preko lokalnega programa za območje Krškega in neposredne okolice? Ker živimo na občutljivem območju, kar zadeva varnost (NEK, TCP, vojaško letališče, bodoča veriga hidrocentral, oskrba s pitno vodo itd.), bi bil poseben TV kanal kot nalašč za

hitro informiranje in alarmiranje. Nadalje se odpirajo velike možnosti za propagandno dejavnost ne le družbenopolitičnih skupnosti, društev, klubov, ampak tudi za vse gospodarske organizacije od proizvodnih do trgovskih, izobraževalnih in kulturnih institucij. Seveda mislimo, da se bodo njihova sporočila hitreje širila, če bodo gospodarski objekti in drugi poslovni prostori opremljeni z vključenimi TV zasloni, saj bo le na tak način pretok informacij hiter in učinkovit.

Naj zaključimo: Ko govorimo o izgradnji kabelskega distribucijskega sistema, ne moremo in ne smemo prezreti dejstva, da gre za **področje večjega družbenega pomena**. Prav zato je tudi upravičeno vlaganje dela družbenih sredstev v izgradnjo KDS. — V naslednjih tednih lahko pričakujemo, da bomo bodoči lastniki kabelskega priključka dobili za **ogled in podpis pogodbo**, s katero se bomo skupaj z investitorjem obvezali, da končno napravimo korak dalje k splošnemu napredku in civilizaciji.

Ivan Mirt

Iz TCP Djuro Salaj izvozimo 30 % vse proizvodnje

Izvoz je faktor razvoja

Izvoz v Djuro Salaju predstavlja približno 30 % celotne proizvodnje. Naša glavna tržišča za celulozo so: Madžarska, Italija, Avstrija, nekaj pa prodamo tudi v Grčijo. Največ papirja izvozimo v Italijo, ZR Nemčijo, Francijo, Poljsko, Indijo, Grčijo, trgujemo pa še z Egiptom, Kuwaitom, Nizozemsko, Belgijo itd.

Še leta 1984 je časopisni papir predstavljal 65 % vse vrednosti našega izvoza, leta 1985 samo še 52 %, danes pa znaša ta delež okoli 40 %, delež časopisnega papirja pa sta prevzela voluminozni in satinirani papir.

Pretežni del izvoza — 68 % — opravimo sami, brez posrednikov, in tako prihranimo precej denarja za provizije.

Izvoz nam zagotavlja obstoj

Dohodkovno izvoz ni zanimiv, saj tujci niso pripravljeni plačati naše neučinkovitosti v tovarni in širše. Še posebno se ta odraža pri časopisnem papirju. Finska tovarna lahko preživi, če prodaja papir po 300 do 350 ameriških dolarjev za tono, mi pa bi potrebovali za prodano tono papirja vsaj 800 ameriških dolarjev. Ta razlika je precej manjša pri voluminoznih in satiniranih papirjih, od tod tudi usmeritev v izvoz kvalitetnejših papirjev, pri katerih smo z našimi majhnimi in zastarelimi stroji bolj konkurenčni.

Izvoz . . . (!?)

Kljub temu pa je izvoz za našo tovarno življenjsko pomemben, saj zagotavlja nemoteno proizvodnjo, zagotavlja uvoz opreme in rezervnih delov in vzpostavlja stik z razvitim tržiščem, kar je pomembno zaradi razvoja novih proizvodov. Zaradi zahtev po kvaliteti izdelkov za izvoz pa je splošni nivo kvalitete v tovarni višji itd.

Slab dohodkovni položaj se delno popravlja s stimulacijami pri izvozu, z davčnimi olajšavami, s pridobivanjem cenejših kreditov za pripravo proizvodnje in za realizirani izvoz. Presežek izvoza nad uvozom omogoča prednost pri plačilih v tujino in s tem uvoz ipd.

Pri izvozu se poslužujemo vseh vrst zunanjetrgovinskih poslov, zato da si — neglede na pogoste spremembe predpisov — zagotavljamo kolikor toliko nemoten izvoz in uvoz.

Še posebej zanimiv je izvoz prek dolgoročnih proizvodnih kooperacij, v okviru katerih lahko uvažamo in izvažamo brez posebnih dovoljenj. Pri uvozu za naše potrebe smo oproščeni dela uvoznih pristojbin, pri uvozu za druge pa lahko pridobivamo dodatni

dohodek in s tem zmanjšujemo izgubo v izvozu. Prek kooperacij poteka še kakšnih 60 % izvoza papirja, odobreno pa imamo tudi že kooperacijo z Madžarsko, ki nam odpira obilo novih možnosti.

Uvoz raznih vrst papirjev, celuloze in ostalega prek kooperacij nam je omogočil veliko rednejšo oskrbo s surovinami in povečal našo fleksibilnost pri odločitvah v izvozu.

Primer: Ob večjem povpraševanju po časopisnem papirju na domačem tržišču bi normalno morali zmanjšati izvoz, a ga ne, saj lahko kupimo cenejši papir v tujini in z njim oskrbimo domače tiskarje. Naš papir pa po višji ceni izvozimo, obdržimo izvozni trg in tako ohranimo ime zanesljivega dobavitelja!

Obenem pa ti nakupi krepijo naš položaj v zunanji trgovini, saj se pri nekaterih partnerjih ne pojavljamo le kot prodajalci, ampak tudi kot kupci (pro-

daja celuloze — nakup papirja) . . . Takih primerov bi lahko našli še obilo!

Sedaj je Djuro Salaj evropsko uveljavljen dobavitelj, predvsem za voluminozne knjižne papirje. Prodajamo vsem največjim tiskarnam za tovrstni tisk v Evropi; naš tržni delež znaša v Franciji in ZR Nemčiji okoli 10 %, v Italiji pa celo 40 %.

To je seveda plod dolgoletnega dela vseh delavcev v proizvodnji papirja, ki nenehno zagotavljajo dobro kvaliteto, in ostalih, ki zagotavljajo dober servis kupcem.

V prihodnje bo ta delež mogoče obdržati le z razvojem proizvodnje še boljših papirjev, ker so zahteve kupcev vedno strožje, in pa z vedno boljšim „servisom“. Ta postaja sedaj na tržišču vedno bolj odločilen, saj so skoraj vsi proizvajalci sposobni zagotoviti povprečno kvaliteto; med seboj pa se razlikujejo po tem, v kolikšni meri so sposobni ugoditi kupčevim zahtevam glede dobavnih rokov, dati dodatne

SLOVENIJA
glasilo
sozda **PAPIR**
Leto 1987 Št. Ljubljana, 1987

informacije, ki jih potrebuje kupec, hitro odgovoriti na zastavljena vprašanja ipd.

Zato pa je potrebna močna izvozna ekipa. Vsako dodatno zaposlovanje ustreznih ljudi se hitro obrestuje, saj le dober servis tovarne zagotavlja dobro prodajo, dolgoročno pa tudi višje cene. Naše cene so v primerjavi s konkurenco do 5 % nižje prav na račun slabšega servisa in nestabilne kvalitete. Vsako neupoštevanje dobavnega roka ali reklamacijskega zahtevka ne povzroči le škode zaradi konkretnega odškodninskega zahtevka, ampak povzroči tudi nižjo prodajno ceno v prihodnje.

S prodajo vedno kvalitetnejših papirjev in z vedno večjo direktno prodajo se bodo te zahteve še zaostrele in povečale našo potrebo po ustreznih usposobljenih kadrih. To bo verjetno v naši tovarni edini vir za dodatno zaposlovanje, saj se ne predvideva večjega povečanja fizične proizvodnje. Take pa so tudi težnje v svetu, saj se največje dobičke ustvarja v trgovini in servisnih dejavnostih in ne v proizvodnji.

Kaj pa tovarna v Titovem Drvarju?

Priporočitev tovarne v Titovem Drvarju bi bila z izvoznega vidika zelo zanimi-

va, zaradi več učinkov. Zlasti bi to pomenilo:

- Zaokrožila bi našo paletu proizvodov s kvalitetnejšimi papirji, s čimer bi tiskarjem nudili kompletno oskrbo in s tem okrepili naš položaj njihovega dobavitelja.

- Omogočila bi nadomeščanje izvoza celuloze z izvozom dohodkovno zanimivejših papirjev.

- Omogočila bi izkoriščanje ugodnih tržnih situacij po posameznih proizvodih, npr.: ko bi bile cene voluminoznih papirjev relativno višje od cen brezlesnih papirjev, bi izvažali voluminozne; ko bi se situacija spremenila, bi povečali izvoz brezlesnih in zmanjšali izvoz voluminoznih papirjev.

- Omogočila bi priučetv proizvodnih in prodajnih kadrov tudi za bodo-

čo proizvodnjo po rekonstrukciji na PS 1.

Dolgoročno moramo vložiti vse napore v to, da bomo imeli proizvodni program, ki bo za nas tudi v izvozu dohodkovno zanimiv. Ta cilj je sicer še zelo oddaljen, ni pa nedosegljiv; seveda ob velikih naporih vseh delavcev v tovarni!

Andrej Božič

Trije pojmi z vprašaji — odgovarja Jože Novak

Marketing — ekonomska propaganda — design?

Če se zadržimo pri oblikovanju samem, ali se oblikovalec z okusom za lepo rodi ali si ga pridobi?

Oblikovanje ima, tako kot vsako drugo delo, svoje zakonitosti in pravila, ki se jih mora oblikovalec držati ali pa jih zavestno — se pravi namenoma — krši. Tako kot črke — pisava ima tudi vsaka barva svoj karakter in če npr. uporabljamo „nemogočo“ (če je v oblikovanju sploh kar nemogoče) kombinacijo barv, želimo posamezniku sporočiti prav nekaj določenega — ga šokirati. Podobno lahko storimo tudi s situacijo npr.: balon — igla ali otrok z nožem v rokah.

Seveda je povsem nemogoče, da bi z obliko svojega sporočila ugodili vsem ljudem, čeprav iste ciljne skupine, saj vsi mladi ne marajo, recimo, nogometa ali določenega pevc, čeprav se prav prek nogometaša ali popularne glasbe obračamo nanje z določeno informacijo. O okusih se sicer ne da razpravljati, vendar je oblikovanje morda mnogo manj stvar okusov kot določene pravil, kot sem že omenil.

Ali to pomeni, da je lahko oblikovalec vsakdo, ki ta pravila pozna?

Samo po sebi se razume, da se teh zakonitosti ne velja okrepiti slepo kot pijanec plota, ampak je treba spremljati dogajanja — v določenih obdobjih reagirajo ljudje na posamezne dogodke različno. Značilno je, da zanimanje za posamezne stvari ali dogodke pri ljudeh zelo hitro upada. Tako so bila v ekonomski propagandi obdobja vizualnih efektov, računalniške grafike itd., medtem ko v zadnjem času to sporočilo dobiva vse bolj neposredno, občuteno, osebno obliko z besedo, tekstom, s katerim se obračamo na ljudi. Navsezadnje je vsako sporočilo namenjeno le človeku; tudi če gre

pri tem za, recimo, pasjo hrano, moramo o nakupu prav določene vrste prepričati lastnike psov.

V zadnjem času se v zvezi z našo delovno organizacijo vse pogostje pojavljajo besede kot so: marketing (trženje), ekonomska propaganda (reklame) in design (oblikovanje) pa morda je prav, da o stvareh, ki nam v zaključni stopnji in strnjeni podobi TV reklamnih spotov ob športnih prenosih ali pred začetkom — če ne celo med filmom samim — „pijejo kri iz dneva v dan“, spregovorimo nekaj besed!

Po slovarju je marketing tržno usmerjena in trgu primerna podjetniška politika; reklama je neprisilna oblika vplivanja, katere namen je doseči določen odziv skupine ljudi, oblikovanje (design; izgovri „dizajn“) pa naj bi temu sporočilu ali stiku dajalo zunanjo, vidno podobo. In čeprav je design zadnji člen verige, je toliko pomembnejše, saj je za razliko od načrtovanja do te stopnje vsem na očeh, kar pa je konec koncev tudi njegov namen. Seveda je ta opredelitev zelo groba, nepopolna in deloma zastarela.

Se pravi, da ni dovolj posamezne proizvod narediti, ampak zanj tudi najti pravo pot do kupca?

Seveda! Vsaka ekonomsko propagandna akcija ima določene faze. Okrajšave teh posameznih stopenj tvorijo v angleščini besedo AIDA,

OBVEŠČEVALEC

vendar ne tiste Verdijeve, čeprav se je morda stari mojster vsaj v mladosti tudi bavil s propagando: A — attention (pozornost, I — interest (zanimanje), D — desire (želja) in A — action (akcija).

Ni naključje, da je pozornost na prvem mestu, saj je stalni problem vsakega oblikovalca, kako s svojim sporočilom vzbuditi reakcijo določene skupine ljudi, odvisne od starosti, socialnega oziroma ekonomskega položaja, strokovnosti itd. Tako so sporočila avtomobilske industrije izrazito erotično obarvana, kar izhaja še iz časov, ko so bili vozniki pretežno moški. Podobno gre pri propagiranju brezalkoholnih pijač, pijač za mlajše, za vrsto video spotov popularnih pevcov (Tina Turner, Lionel Ritchie, Michael Jackson), s katerimi se istovetijo mladi. Veliko ljudi se jezi, ker ne vidijo neposredne zveze med — recimo — golo lepotic in avtomobilsko gumo, vendar ta obstoja: kateri moški se ne ozre za lepo žensko? Toda kot sem že omenil, je morda ta način danes anahronizem, saj je za volanom namreč vse več voznic. Po drugi strani pa ostaja vzdrževanje avtomobila v glavnem domena moških, a ne?

Sporočilo pa je, četudi s tem, da je nase usmerilo kritiko, že doseglo svoj namen v prvi stopnji oglaševanja — vzbudilo je pozornost. Posamezniki prisegajo na to tako daleč, da pravijo celo: „Samo da se o nas piše in govori, pa četudi dobro!“

Verjetno pa se to pravilo spreminja tudi glede na vrsto medija?

Na kakšen način vzbuditi pozornost, je seveda v veliki meri odvisno od vrste občila, s katerim informacijo posredujemo. Vedno znova se pred oblikovalca oziroma oglaševalca postavlja vprašanje: kako med množico informacij, ki jih človek sprejema vsak dan — od jutranjih radijskih vesti, plakatov na poti v službo do časopisa med jutranjo kavico ali med malico, posameznika zainteresiranosti prav za naše sporočilo? V časopisih in revijah obstajajo

določene strani in na straneh določena mesta, ki so zaradi določenih vzrokov bolj vidna od ostalih. In če se naš oglas pojavi na strani, namenjeni za oglaševanje, kako bralcu, ki ga v časopisu morda zanima le določena stran ali rubrika (šport, gospodarstvo, politika itd.), usmeriti pozornost prav na nas?

Kako?

Ta problem se pred oblikovalca postavlja pri vsakem novem delu, saj bi s prepogostim ponavljanjem sporočila v eni in isti obliki zainteresiranost zanj upadla in bi lahko dosegli popolnoma nasproten učinek. Prav tako je slabo, če dogodke prehitujemo. Idealno je, če se sporočilo ali akcija pojavi ob pravem času na pravem mestu. Sedaj se seveda zopet postavlja vprašanja, kdaj je ta pravi čas in kje je to pravo mesto? No, rekel sem, da bom na vprašanja odgovarjal, ne pa jih zastavljal, vendar morda na ta način najbolje ilustriram zelo dinamično, ustvarjalno, na trenutke nervozno in odgovorno delo (v

trženju se „obrača“ veliko s trudom prislužbenega denarja vseh delavcev), ki ga človek „nosi“ s sabo, domov, saj nenehoma išče nove rešitve.

Pa vendarle, kako „pasti v oči“?

No, naj se še za trenutek povrnem k časopisnemu oglasu! Dalj časa, ko se bo bralec pri njem pomudil, toliko dalj mu bo ostal v spominu, kar mu zopet daje prednost pred konkurenčnimi. Tako se npr. poslužujemo zelo majhnih črk, veliko beline . . . Ljudje smo v resnici malo „žleht“ in če se med

morali starejši bralci poseči po lupi, vendar jim je prav zaradi časa, ki so ga porabili, da so razbrali ime podjetja, ostal v spominu — za razliko od ustaljenih „normalnih“ oglasov, katere so pozabili že na naslednji strani. Enako velja za tisk v podtonu ali tako imenovani suhi tisk — tisk v reliefu.

Ali ne gre pri tem morda za nevarnost, da bi bil tak oglas spreleden?

Pri omenjenih stvareh oblikovalec kotira z eno izmed osnovnih človekovih lastnosti — radovednostjo. Pred časom sem imel na zadnji strani avtomobila nalepko s tekstom: „Če vidiš to prebrati, pomeni, da voziš preblizu!“ In prav to je bil vzrok, da sem jo kmalu odstranil, saj se mi je vse preveč zadaj vozečih voznikov nevarno približevalo, ker jih je zanimalo, kaj tam piše. Črke so bile namreč ravno prav „velike“. Seveda bi napis prebrali tudi, če bi bil napisan z večjimi črkami, vendar bi za to porabili premalo napora in bi ga zato tudi temu primerno kmalu pozabili.

Seveda, človeka je vedno zanimalo, kaj je na oni strani hriba?

Tako je! Večkrat se zgodi, da pride k meni naročnik in pravi: „Tole naj bo vidno — z velikimi črkami!“ Pri veliko ljudeh namreč še vedno velja zmotno prepričanje, da je vidno le tisto, kar je veliko, vendar določeno stvar vidimo le zaradi praznega prostora okoli nje. Če bi ta „stvar“ zapolnjevala vse naše vidno polje, je pač ne bi mogli videti. In pri tem nima okus nič opraviti, če-

in zlorabljanje tega odnosa se smatra za zelo nizek udarec. Podobno velja za nelojalno konkurenco primerjalnega propaganda, ko namreč ne povzdiguje več toliko kvaliteto svojega proizvoda, kot kažemo pomanjkljivosti konkurenčnega. Tak boj bijeta npr. Coca cola in Pepsi cola.

KATERA COLA JE PRAVA COLA?

Oblikovalec mora biti tudi dober risar?

Kot vidite, ima sodobno oblikovanje morda še najmanj opraviti z risanjem.

Današnji oblikovalec dela s sredstvi moderne tehnike, kot so računalniki, fotografija, fotostavek itd. Risanje v klasičnem pomenu besede vzame človeku mnogo preveč časa, kot si ga v „cirkusu“ sodobnega trženja sme privoščiti.

In kje se v tem „cirkusu“ nahaja Djuro Salaj?

Zelo na začetku. Naredili smo tako rekoč prvi korak. Toliko težje nam je, ker v bistvu orjemo ledino industrijskega trženja, saj v tem prostoru, to pa se že v osnovi in ciljih zelo razlikuje od predstavljanja proizvodov široke potrošnje. Veliko je še delovnih organizacij, ki v tem vidijo le nepotrebne stroške in zapravljanje denarja, ki se ne vrača. Širiti svoje poslovno območje, navezovati nove stike in z nenehno navzočnostjo opozarjati nase, je temeljna, vendar nikakor ne izključna naloga marketinga. S tem seveda ne mislim, da moramo za vsako ceno ustanoviti ekipo, ki bo uspešno kon-

BELO NA BELEM, ČRNO NA ČRNEM? ČE VIDIŠ TO PREBRATI, POMENI, DA VOZIŠ PREBLIZU.

samimi na gosto popisanimi stranmi revije pokaže malo več praznega prostora, že pomislimo: Aha, tiskarski škrat ali na kakšno drugo nerodnost v tiskarni. No, in tu je prostor za naše sporočilo.

Pred leti je bil med najbolj opaženimi oglasi v ZDA oglas avtomobilskega koncerna Ford, ko je na popolnoma beli, le s tanko linijo obrobljeni strani stalo v spodnjem vogalu izpisano ime firme s tako majhnimi črkami, da so

prav je nekemu ljubša zelena kot, denimo, modra barva. Obstojajo pa seveda stvari, ki so brez okusa — so slaboumne. Na to je treba biti posebno pozoren. Tako velja za nenapisano pravilo, da za namene ekonomske propagande ne uporabljamo otrok, razen kadar gre za proizvode, namenjene prav njim (otroša kozmetika, hrana), ali akcije, ki zadevajo prav naše najmlajše. Razlog je jasen: ljudje smo na otroke zelo čustveno navezani

kurirala že uveljavljenim agencijam, ki jim je trženje in EP osnovna dejavnost. Nasprotno: tudi sami smo se že in se še nameravamo posluževati njihovih storitev, vendar pa moramo sami imeti ljudi, ki bodo po svoji strokovnosti nadzorovali kvaliteto teh servisov. Delavci Tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj moramo, po mojem, obdržati ali izboljšati položaj, ki ga imamo kot vodilni v proizvodnji papirja.

Konec?

Za kakršnokoli obliko stika s poslovnimi partnerji ali potrošniki gre, menim, da mora temeljiti na poštenosti, vse ostalo je lahko nevarno in kratkotrajnega značaja. Vzemimo, da je lahko „zbluffirati“ posameznika za določen čas, zelo težko pa je več ljudem lagati dalj časa. Tega se ljudje v komercialni še posebno zavedamo, saj večina poslovnih partnerjev prihaja v stik z našo delovno organizacijo prav prek komercialistov in jo skoznje tudi ocenjuje.

Seja občinskega komiteja ZK:

Odgovornost za neuresničevanje sklepov

Leto dni po uvedbi začasnega ukrepa družbenega varstva se Kovinarska še vedno otepa z vrsto problemov, čeprav bi v nekatere izmed njih vendarle morala zagrizniti. Ob tem, da ji primanjkuje nekaj dela do polne zasedenosti in da se otepa še z odhodom kakovostnih kadrov, vidijo člani OK ZKS Krško velik problem zlasti v nezadostno izpeljanem kaznovanju tistih, ki so skozi pretekla leta Kovinarsko pripeljali v položaj, v kakršnem je danes.

Večina članov komiteja se je s tem strinjala in podprla predlog Predsedstva OK ZKS, da naj se v čim krajšem času sestaneta IS SO Krško in sanacijska komisija za Kovinarsko. Ponovno so tudi izrazili prepričanje, da je kaznovanje krivcev za položaj, v katerem se je lani znašla ta delovna organizacija, sestavni del sanacijskega načrta, ki ga brez te sestavine, kot moralnega zadoščenja pozitivnemu delu kolektiva, pač ne bo možno izpeljati. Ob Kovinarski so se člani OK ZKS Krško na svoji seji (17. septembra) pogovarjali seveda tudi o drugih izgubaških v občini. Zavedajo se namreč, da bi vendarle morali v naši družbenopolitični skupnosti zastaviti razvoj celotnega gospodarstva na skupini ekonomsko in sicer zdravih delovnih organizacijah, z jasnimi, kakovostnimi in zanesljivimi programi dela, ki bi kot jedro vleklo za seboj v napredek tudi tiste manj uspešne. Veliko možnosti ni današnjih pogojev gospodarjenja ni na izbiri in zakoni trženja na katere prisegamo ne pomenijo ničesar drugega, kot to, da bo propadel tisti,

ki ne bo dobro delal in uspešno gospodaril. Ravno tako pomeni tolikokrat imenovana idejna diferenciacija znotraj ZK samo to, da je treba iz vrst te družbenopolitične organizacije iz-

EPP CIK-CAK 3, 2, 1

Zmanjkalo nam je časa in prostora, da bi se dotaknili pomembne oblike predstavljanja podjetja in stika z javnostjo, to je sejemске dejavnosti, ki smo jo

tudi pričeli razvijati, vendar o tem morda kdaj drugič.

Kot vidite, za tistim CIK-CAKOM, nad katerim se navdušujejo pretežno otroci (tudi prav — oni so bodoči kupci), stojijo ekipe strokovnjakov različnih profilov, ki morajo imeti široko znanje, ga strniti v nekaj sekund ter nam ga posredovati ... Vas EPP še vedno tako moti?

ključiti vse, kar tja ne sodi. Veliko besed so člani komiteja izrekli tudi na račun družbenih dejavnosti. Kritično so se opredelili zlasti do poskusov nezdravega varčevanja v osnovnih šolah — na račun kakovosti izvajanja zagotovljenih programov. Jasno se moramo namreč zavedati, da je to neposreden udarec naši prihodnji kadrovske politiki in da se bo padeč kakovosti šolstva maščeval celotni družbi. Veliko več pozornosti bo treba posvetiti tudi delu v srednji šoli Krško, ki nekako kar ne more poka-

zati prave zagnanosti za uresničevanje sprejetih delovnih nalog, so menili razpravljalci. Pri dogovorih o lastnem delu so se člani komiteja opredelili za sestanek s skromnejšim dnevnim redom, ki bi moral omogočiti temeljitejšo pretresanje posameznih problemov. V okviru priprav na programsko volilne konference pa so ugotovili, da ne kaže pri razgovorih popuščati stihiji kritiziranja aktualnih (sicer velikih) problemov v drugih republikah. (Agrokomerc in vse ostalo) ampak

Silvo Gorenc: "Ne povečujejo se samo obveznosti za skupno in osebno porabo, ampak tudi obveznosti za splošno porabo, zlasti za neproduktivni del nepotrebne družbene režije, zlasti za pokrivanje izgub in drugih vidikov slabega gospodarjenja. S tako formulacijo sklepa bomo opredelili vse tiste izvore zla, ki obremenjujejo gospodstavu materialno substanco. Zdi se mi pa tak način obravnavanja polletnih rezultatov v partiji zastarel in nas v bistvu kot komuniste (kot partijsko telo) demobilizira. Poročilo SDK je lahko pomožni material, ki lahko ekspertom služi, da premikajo indekse. Po mojem mnenju bi morali sedaj pogledati bolj na to (če hočemo voditi politiko) kje so temeljni vzroki za takšno stanje, kakršno v naši občini je. Te splošne ugotovitve moramo prenesti na naš teren, naš konkretni teren pa so delovne organizacije. Odreči se moramo raznih puhlih fraz, ki so jih danes javna občila polna in se pogovarjati povsem konkretno o žarišču problemov v našem gospodarstvu. Časi so taki, da nas prav izživajo naj svojo pozornost usmerjamo v globalne probleme v državi. To je normalno in pravilno, saj so problemi orjaški in jih je nujno treba čimprej rešiti. Nikakor pa ne smemo dovoliti, da bi zaradi Abdiča in vseh ostalih pozabili na domače Francelne, Janeze, itd., ki slabo delajo. Moderno je postalo, da kadar tudi gre za naše lastne slabosti, krivimo Zvezni izvršni svet in druge organe, tudi takrat, kadar bi lahko določene stvari sami uredili. Zelo obilno in glasno očitamo Zvezni vladi vse tisto, česar ni storila, manj glasni pa smo, kadar moramo pometati na domačem dvorišču. Vendarle bi morali veliko več narediti v lastnih delovnih organizacijah. Kot komunisti bi morali ustvariti pozitivno razpoloženje za to, da bomo več ustvarili, da bomo uresničili naše dogovorjene planske cilje. Obča situacija nas sili v to, da smo sedaj zadovoljni že z sila skromnimi rezultati. Saj niso slabi, če jih primerjamo z drugimi, ki so še slabši. Ko pa gledamo z razvojnega stališča in se vprašamo, kaj lahko takšno gospodarstvo s takimi rezultati naredi za jutrišnji dan, moramo biti resno zaskrbljeni. Če sami ne storimo ničesar, bodo ti rezultati samoumevno iz leta v leto padali.

Prvo moramo pogledati skupino TOZD in DO, ki se leta in leta vlečejo

INFORMACIJE

Občinski glasnik, 2000 Krško

je treba pozornost in delovno energijo članov v osnovnih organizacijah ZK obrniti v reševanje konkretnih problemov njihovega delovnega in bivalnega okolja. Ravno tako je treba članom predstaviti (natančneje) nov, učinkovitejši način dela CK ZKS, obravnavanje problemskih sklopov na plenarnih zasedanjih in sklepe, t.j. delovne naloge, ki iz teh sej izhajajo.

Ob obravnavi rezultatov gospodarjenja organizacij združenega dela v občini Krško v prvem polletju 1987, je občinski komite zveze komunistov na svoji seji, dne 17. septembra 1987 sprejel naslednje sklepe in usmeritve za delo komunistov:

1. Na podlagi ocene, da sanacija delovne organizacije KOVINARSKA ne poteka v skladu z zastavljenimi cilji in programom, Komite nalaga komunistom v izvršnem svetu SO Krško, da se v okviru izvršnega sveta in sanacijske komisije temeljito preanalizira uresničevanje sanacijskega programa ter na podlagi ugotovitev ustrezno ukrepa.
2. Glede na prepočasen postopek ugotavljanja politične odgovornosti članov zveze komunistov, ki so soodgovorni za nepravilnosti in napake, katere so KOVINARSKO privedle do ukrepa družbenega varstva, nalaga občinski komite osnovni organizaciji ZK v KOVINARSKI, da na podlagi dosežanih ocen in ugotovitev o odgovornosti članov ZK, ki so še v delovni organizaciji, izreče ustrezne vzgojnopoliitične ukrepe v skladu z določili statuta ZKS.
Za člane zveze komunistov, ki so KOVINARSKO zapustili pa je stopnjo njihove odgovornosti za nastale razmere dolžno oceniti predsedstvo občinskega komiteja ter za njih do naslednje seje komiteja pripraviti predlog vzgojnopoliitičnih ukrepov.
3. V skladu s prizadevanji za nadaljnji razvoj gospodarstva v občini, a v zvezi s tendencami po samoupravnih preobrazbi DO NOVOLES, v sestavu katere so tudi tri TOZD z območja občine Krško, nalaga občinski komite komunistom v izvršnem svetu SO Krško, da ta organ ugotovi resničnost teh tendenc ter razvojne možnosti TOZD lesno-predelovalne industrije v občini.

na pozitivni nuli. Med pozitivno in negativno nulo je samo majhen preskok, ampak tisti hip, ko ima nekdo milijon (nov ali star) izgube, se o njem takoj pogovarjamo na vseh sejah. Dovolimo pa podjetju, da leta in leta stagnira, propada in nas to še nič ne skrbi. Zato predlagam, da se ob tej naši pozornosti za zgubaše nekoliko posvetimo tudi tem podjetjem, ki leta in leta stagnirajo, ki niso prišla z nobenim novim programom na dan in kjer samo jamrajo in ničesar ne storijo. Običajno tam tudi vodstva niso ustrezna, nimajo idej in programov. Mi bi morali po partijski liniji komuniste v teh organizacijah povprašati po njihovem delu in stališčih do lastne situacije. Takih podjetij je v naši občini precej. Sistemski zgubaši so tudi problem, a za njih bomo morali najti rešitev v okviru celotne slovenske družbe. Če izvzamemo dejstvo, da so tam v zelo čudnem položaju delavci, kar zadeva uresničevanje njihovih samoupravnih pravic in da pravzaprav ni pravega gospodarjenja zaradi sistema kakršen je, v tem hipu tam ne vidim večje tragedije. Največji problem je v tem, da so podjetja, ki bi lahko bila po svojem osnovnem namenu nosilec razvoja za jutrišnji dan, za to nesposobna. Zato se je treba pogovoriti s poslovnimi organi, partijskimi sekretarji in samoupravnimi organi in ugotoviti vzrok za njihovo stagnacijo. Ni res, da ta vse obča kriza apriorij vse enako onemogoča. Zadušila bo pa tiste, ki nimajo nobenih razvojnih programov in ki se niso sposobni prilagoditi nobeni novi situaciji.

Tudi kmetijci se morajo otresti predsodka, da so na svetu zato, da proizvajajo hrano. Na svetu so zato, da ustvarjajo dohodek in proizvajati morajo tisto kar bo dajalo dohodek. Vse dokler bo razmišljanje tako, bomo smatrali, da nas mora nekdo drug reševati. Drži, da ima kmetijstvo celo rsto nerešenih sistemskih vprašanj, ampak to ne pomeni, da jim ni treba vztrajno iskati dohodkovno ustreznih rešitev. Rediti prašiče samo za to, da bo toliko in toliko ljudi lahko jedlo svinjsko meso, hkrati pa lastne delavce obsoditi na socialni minimum, ni smiselno. Treba je najti način rentabilne proizvodnje, ali pa ustaviti proizvodnjo, drugega izhoda ni in to velja za vsako podjetje. Tudi to (čeprav šokantno) je tržno gospodarstvo, ki ga vsi tako kličemo na pomoč.

Zato predlagam komiteju, da skupno z izvršnim svetom tematsko jemlje na dnevni red vse tiste delovne organizacije, ki nimajo nobene perspektive in ugotovimo kaj se da z njimi ustvariti..".

Zupančič Andrej "Zdi se mi, da je ta razprava zadela bistvo. Tržno gospodarstvo se zdi res fraza in povem vam, da se v teh razmerah, ko je vse zapleteno, dejansko ne ve več, kdo kaj naredi z zaslužkom in kdo ne. Dirigira mu ceno tu, sprošča mu jo tam. Podpiramo to sedaj, ono drugič... Brez prave ekonomije res ne bo nikdar bolje. Morda bo kdaj slabše, kdaj drugič pa malo bolje, a res v redu ne bo nikoli. Vem, da mi ne bomo tega rešili, a za primer vam povem: v Boru sem bil že nekaj let v kontroli. Če me sedaj vprašate, ali je program Bora slab, bom rekel, da ne vem. Ne vem zato, ker ne vem ali Bor dobi tisto, kar zasluži. Ob umetnem tečaju dinarja, ne morem trditi, da Bor zasluži samo toliko kot dobi. Zakaj ne sprostimo tečaja?! Trije pogoji, trije trgi morajo v normalni ekonomiji delovati: trg blaga, trg deviz in trg denarja. Pri nas pa nobeden od teh ne deluje in zato ne morem reči, da je Bor slab. Enako je s kmetijstvom. Pravite, da mora nekdo proizvajati osnovna živila. Če se to ne izplača, jih pač ne bo in ko bo cena zrasla se bo zopet našel nekdo, ki se jih bo izplačalo proizvajati. Ni čudno, da take nelogičnosti mešajo tuje ekonomiste in da izjavljajo, da jih pri nas nič ne preseneča, ker delamo vse drugače. Žal je tako in če česa ne spremenimo, se bomo še naprej lahko pogovarjali o istih problemih. Vsi govorimo o Agrokomercu, o Narodni banki, ki isto počne že pet let, pa ne..."

Hinko Uršič "Kadrom na odgovornih funkcijah torej tudi v poslovnem organu Kovinarske daje širša družbena skupnost podporo, da lahko opravljajo svoje funkcije. To pomeni, da je za njihovo delo odgovorna tudi sama pred seboj. Zato jih mora povprašati: kako so delali, zakaj niso delali bolje in zakaj niso prosili za pomoč takrat, ko je bil še pravi čas, ko je bila izguba še relativno majhna. Zaradi tega smatram, da je ta organ dolžan poklicati te ljudi na odgovornost, seveda politična odgovornost ni isto kot kazenska odgovornost in mi jih moramo politično oceniti, z njihove moralne plati..."

Silvo Gorenc "Treba je prvo povedati, da afera Agrokomerc nima nikakršne zveze s Titovim Drvarjem: niti vzročne, niti nima posledic na izvajanje našega dogovora. To je povsem drug bančni posel. Tisto kar so bili dolžni iz Bosne plačati, kar se je pa izgube spremenilo v dolgoročne kredite z nizko obrestno mero, pomeni praktično, da bo TOZD v Titovem Drvarju vrnil razvrednoten denar. Drugo bi bilo, če bi morale bosanske

4. Glede na dosedanje ugotovitve o onesnaženosti življenjskega okolja na območju občine in regije ter predvidevanj o nadaljnjem slabšanju razmer na tem področju, daje občinski komite pobudo, da se v razvojnih načrtih organizacij združenega dela, konkretno opredeli razreševanje teh problemov, ne samo dolgoročno, temveč že za leto 1988, z opredelitvijo prioritete.
5. S ciljem mobilizacije vseh sil na uresničitvi zastavljenih načrtov za leto 1987, nalaga občinski komite vsem osnovnim organizacijam ZK s področja gospodarstva, da še v septembru, najpozneje pa v oktobru, ko bodo znani tudi devetmesečni rezultati gospodarjenja, na sejah OO ZK ocenijo te rezultate v lastni delovni sredini ter na podlagi ugotovitev tam, kjer za načrti zaostajajo, okrepijo napore in z vsemi razpoložljivimi močmi prispevajo k uresničitvi zastavljenih ciljev.

Opozorilo vsem vinogradnikom!

Letošnja letina kasni za približno deset dni (modra frankinja, šentlovrenka). Zato krški vinarji svetujejo vsem, naj s trgatvijo tudi zgodnjih sort počakajo in se natančno držijo objav v odlokih. Čim boljše je treba namreč izkoristiti vreme in dati grozdju čas, da pridobi čim več sladkorja in vegetacije. Zato se splača čakati čim dlje, vsekakor pa, dokler je na nasadih kaj zelene mase. Grozdje namreč tudi po tem pridobiva na sladkorni stopnji. »Le če ne bodo hiteli s trgatvijo, bodo vinogradniki pri poznih sortah dosegli vsaj povprečno kakovost, sicer bo ta zelo slaba«, pravi ing. Darko Marjetič, direktor Agrokombinatove kleti. »Naj se pridelovalci ne ustrašijo, če za kak dan vreme zahladi ali pade dež. Sicer pa bo letina količinsko povprečna, pri določenih sortah bo morda celo nekaj več (žametna črnina). Vzrok podvprečni letini, zlasti pri poznih sortah, je prevelik nastavek, preskromno redčenje in kasnitev vegetacije. Ravno zato je treba grozdju dati čas, da dozori«.

Roke trgatve bodo v kleti na Leskovškem gradu določali na podlagi meritev in spremljanja dozorevanja grozdja. Vsekakor si bodo prizadevali v čimvečji meri preprečiti morebitno škodo (slaba kakovost, deževno vreme...)

banke sedaj kaj plačati, ker sedaj ne bi mogle ničesar plačati. Sanacijski program za Titov Drvar se odvija po planu. Narejen je bil realno, nakazal je smeri kako naj zadevo speljemo in veliko nam je pri tem pripomogla inženiring ekipa in sondaža, ki smo jo opravili pred integracijo. Iz dneva v dan se potrjujejo obojestranske koristi, da je Djuro Salaj šel v integracijo zaradi pritiskov iz Slovenije, češ, da bomo potem imeli boljše odnose s SR BiH. To so lahko samo drugorazredni učinki. V prvi vrsti je šlo za neposredni poslovni interes Djuro Salaja. Hoteli smo popestriti našo proizvodnjo in uvesti proizvodnjo brezlesnih papirjev. Zato imajo doli dobre stroje, mi jih pa nimamo in jih še dolgo ne bomo imeli, ker so to težke uvozne investicije, tam so pa mašine stale. Imamo surovine, imamo tehnološko znanje in soliden marketing, da lahko to prodamo. Položaj Djuro Salaja se je na jugoslovanskem in inozemskem tržišču s priključitvijo Titovega Drvarja bistveno spremenil, postali smo kompletni, sedaj smo edina tovrstna tovarna v Jugoslaviji in ena redkih v Evropi, ki proizvaja od lesa do raznovrstnih brezlesnih papirjev. TOZD v Titovem Drvarju je v prisilni upravi, sedaj je tam imenovan poslovni odbor, ki ureja zadeve v skladu z zastavljenimi nalogami. Nekaj delavcev je sicer preveč - za tiste se bo najdlja prerazporeditev, nekaj jih pa seveda manjka. Položaj je toliko ugodnejši, ker kadri zaradi izboljšanja razmer pritiskajo.

Imamo svojevrstno težavo, ker v eni TOZD referendum ni uspel in zaradi tega priključitve ne moremo registrirati. Devet TOZD je to izglasovalo (ena enota ni) in v Titovem Drvarju so tudi izglasovali. Zaradi vsega tega imamo hude težave in smo se odločili, da 25. septembra predlagamo tej TOZD ponovni referendum. Za to smo se odločili po posvetu s pravnosodnimi organi. Ne bomo čakali predpisanih šestih mesecev, ampak bomo skušali opraviti ponovitev po treh mesecih. Razlogov za to je več. To čakanje nas spravlja v hude težave, ker formalno ne moremo poslovati enotno in ne moremo speljati cele vrste stvari. Res je tudi, da so vsi, vključno s predlagatelji sprememb zakona o združenem delu, so ugotovili, da je tista klavzula, ki prepoveduje, da v gospodarstvu storjeno napako popraviš prej kot v šestih mesecih. Če bomo ugotovili, da lahko referendum v tej TOZD dobimo, bomo šli v ta t.i. popravni izpit, saj zakon sankcij ne predvideva.

Moram pa reči, da je ta pošastna situacija Agrocomerca povzročila pri nas strašno neugoden vtis, tako kot vsepovsod drugje. Ni pomembno to, da z Agrokomercem nimamo nikakršnih stikov. Dobri rezultati, ki smo jih dosegli v nekaj mesecih skupnega dela, so nekako podrejeni k temu občemu vtisu, kako je v Bosni vse narobe... Zato bomo morali zelo veliko delati politično in prepričevati ljudi, če naj referendum kljub ugodnim rezultatom poslovanja uspe..."

INFORMACIJE
Občinski komitei ZKS Krško

INFORMACIJE
Občinski komitei ZKS Krško

